

**T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**YEME BOZUKLUĞU TANISI ALMIŞ HASTALARIN
EBEVEYNDEN ALGILANAN PSİKOLOJİK KONTROL,
KİŞİLİK BOZUKLUKLARI VE YEME TUTUMLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZLEM ASLAN

İSTANBUL, 2021

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YEME BOZUKLUĞU TANISI ALMIŞ HASTALARIN
EBEVEYNDEN ALGILANAN PSİKOLOJİK KONTROL,
KİŞİLİK BOZUKLUKLARI VE YEME TUTUMLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZLEM ASLAN

İSTANBUL, 2021

KABUL VE ONAY

Özlem Aslan tarafından hazırlanan “**Yeme Bozukluğu Tanısı Almış Hastaların Ebeveyninden Algılanan Psikolojik Kontrol, Kişilik Bozuklukları ve Yeme Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” adlı tez çalışmasının savunma tarihi .../.../20.. tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen jüri tarafından oy birliği /oy çokluğu ile İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Halis Özerk

.....

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Sapancı

.....

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Tubanur Kuzgun

Bayram

.....

İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun
..... tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

.....

Prof. Dr. Ali AKDEMİR

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Yeme Bozukluğu Tanısı Almış Hastaların Ebeveynden Algılanan Psikolojik Kontrol, Kişilik Bozuklukları ve Yeme Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

01.01.2021

Özlem Aslan

ÖZET

**YEME BOZUKLUĞU TANISI ALMIŞ HASTALARIN EBEVEYNDEN
ALGILANAN PSİKOLOJİK KONTROL, KİŞİLİK BOZUKLUKLARI VE
YEME TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ
ÖZLEM ASLAN
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

(DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ HALİS ÖZERK)

İSTANBUL, 2021

Bu çalışmanın amacı yeme bozukluğu hastalarının ebeveynlerinden algıladıkları psikolojik kontrol düzeylerinin ve kişilik bozuklukları düzeylerinin demografik özellikler bakımından incelenmesi oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği'ne başvuran ve yeme bozukluğu tanısı alan 119 hastadan oluşmaktadır. Katılımcılara demografik bilgi formunu, Psikolojik Kontrol ölçeği, Rezzy Yeme Bozuklukları Ölçeği ve Coolidge Eksen II Envanteri uygulanmıştır.

Verilerin analizi SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotların (Ortalama, Standart Sapma, Medyan, Frekans, Oran, Minimum, Maksimum), yanı sıra niceliksel verilerin normal dağılıma uygunlukları basıklık ve çarpıklık değerlerinin kesme noktaları (sınırları) çarpıklık (Skewness) değerleri ile sınanmıştır. Ölçekler arasındaki ilişki tespitinde Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sorularının test edilmesinde ise çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) yapılmıştır. Elde edilen tüm veriler anlamlılık düzeyi $p < .05$ düzeyinde sınanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, anneden algılanan psikolojik kontrol ile yeme bozukluğu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Anneden algılanan psikolojik kontrolün cinsiyete göre, babadan algılanan psikolojik kontrolün ise cinsiyet ve yaşa göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir. Anneden algılanan psikolojik kontrol ile narsistik ve obsesif kompulsif bozukluk arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Kişilik bozuklukları düzeyleri demografik özellikler bakımından incelendiğinde ise yaşa göre farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeme bozukluğu, kişilik bozukluğu, psikolojik kontrol

ABSTRACT

**INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PATIENTS
DIAGNOSED WITH EATING DISORDERS, PSYCHOLOGICAL CONTROL
FROM THE PARENTS, PERSONAL DISORDERS AND EATING
ATTITUDES
MSC THESIS
ÖZLEM ASLAN
GRADUATE SCHOOL, ISTANBUL AREL UNIVERSITY
PSYCHOLOGY**

(SUPERVISOR: DR. ÖĞR. ÜYESİ HALİS ÖZERK)

İSTANBUL, 2021

The aim of this study is to examine the psychological control levels and personality disorders perceived by the eating disorder patients from their parents in terms of demographic characteristics.

The sample of the study consisted of 119 patients who applied to the Istanbul Medical Faculty Psychiatry Clinic and were diagnosed with eating disorders. Demographic information form, Psychological Control scale, Rezzy Eating Disorders Scale and Coolidge Axis II Inventory were applied to the participants.

Data analysis was done using SPSS 22.0 statistical package program. While evaluating the study data, descriptive statistical methods (Mean, Standard Deviation, Median, Frequency, Ratio, Minimum, Maximum), as well as the conformity of the quantitative data to the normal distribution, were tested with the Skewness values of the cut-off points (boundaries) of the kurtosis and skewness values. Pearson Correlation analysis was used to determine the relationship between the scales. Multivariate analysis of variance (MANOVA) was used to test the research questions. All the data obtained were tested at the level of significance $p < .05$. According to the results obtained, a significant relationship was found between the psychological control perceived from the mother and the eating disorder. It was found that the perceived psychological control from the mother differs significantly according to gender, and the psychological control perceived from the father differs significantly according to gender and age. A significant relationship was found between the perceived psychological control from the mother and narcissistic and obsessive

compulsive disorder. When the levels of personality disorders were examined in terms of demographic characteristics, it was found that there were differences according to age.

Key Words: Eating disorder, personality disorder, psychological control

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	i
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	vii
TABLO LİSTESİ.....	viii
KISALTMA VE SEMBOL LİSTESİ.....	ix
ÖNSÖZ.....	x
1 GİRİŞ.....	1
1.1 Araştırmanın Problemi	2
1.2 Araştırmanın Amacı	3
1.3 Araştırmanın Önemi	4
1.4 Araştırmanın Hedefleri	4
1.5 Araştırmanın Sayıltıları	5
1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
2 KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1 Kuramsal Çerçeve	6
2.1.1 Yeme Bozuklukları.....	6
2.1.1.1 Yeme Bozuklukları ve Ebeveyn Davranışları.....	8
2.1.2 Ebeveyn Kontrolü.....	9
2.1.2.1 Davranış Kontrolü	11
2.1.2.2 Psikolojik Kontrol	12
2.1.2.2.1 Psikolojik Kontrol Boyutları.....	13
2.1.2.2.2 Psikolojik Kontrol ve Yeme Bozuklukları.....	15
2.1.3 Kişilik Bozuklukları.....	16
2.1.3.1 Kişilik Bozuklukları; Tanım, yaygınlık oranları	16
2.1.3.2 Yeme Bozuklukları, psikolojik kontrol ve kişilik bozuklukları	17
2.2 İlgili Araştırmalar	19
2.2.1 Yurtdışı Araştırmalar	19
2.2.2 Yurtiçi Araştırmalar.....	22
3 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	23
3.1 Araştırmanın Modeli	23
3.2 Örneklem	23
3.3 Veri Toplama Süreci.....	23
3.4 Veri Toplama Araçları.....	24
3.5 Veri Toplama Araçlarına İlişkin Değerler	26
3.6 Verilerin değerlendirilmesi	28
4 BULGULAR.....	29
5 TARTIŞMA.....	39
6 SONUÇ VE ÖNERİLER	47
6.1 Sonuçlar	47
6.2 Öneriler	48
KAYNAKÇA.....	49
7 EKLER.....	61
7.1 EK-1 Etik Kurul Kararı	61
7.2 EK-2 İstanbul Üniversitesi Akademik Kurul Kararı	63

7.3	EK-3 Onam Formu	64
7.4	EK-4 Demografik Bilgi formu	67
7.5	EK-5 Psikolojik Kontrol Ölçeği	69
7.6	EK-6 Coolidge Eksen II Envanteri.....	70
7.7	EK-7 REZZY Yeme Bozuklukları Ölçeği.....	90

ŞEKİL LİSTESİ

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. REEZY Yeme Bozuklukları Ölçeğinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	26
Tablo 2. Algılanan Psikolojik Kontrol Ölçeği ve Alt Ölçeklerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	26
Tablo 3. Coolidge Eksen II Envanter Plus Ölçeği ile Alt Ölçeklerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	27
Tablo 4. Demografik ve Klinik Özelliklerin Frekans Dağılımı	30
Tablo 5. Yeme Bozukluğu ve Ebeveynlerden Algılanan Kontrol Tarzları Arasındaki İlişki	31
Tablo 6. Yeme Bozukluğu ve Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişki	32
Tablo 7. Algılanan Kontrol Tarzları ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişki	32
Tablo 8. Anneden Algılanan Kontrol Tarzının Demografik Özellikler Bakımından Farkına İlişkin MANOVA Sonuçları	33
Tablo 9. Anneden Algılanan Kontrol Tarzlarının Cinsiyetler Arası Farkına İlişkin ANOVA Sonuçları	34
Tablo 10. Babadan Algılanan Kontrol Tarzının Demografik Özellikler Bakımından Farkına İlişkin MANOVA Sonuçları	34
Tablo 11. Babadan Algılanan Psikolojik Kontrol ve Ebeveyn Saymazlığının Cinsiyetler Arası Farkına İlişkin ANOVA Sonuçları	35
Tablo 12. Babadan Algılanan Psikolojik Kontrol ve Ebeveyn Saymazlığının Yaşlar Arası Farkına İlişkin ANOVA Sonuçları	35
Tablo 13. Kişilik Bozukluklarının Demografik Özellikler Bakımından Farkına İlişkin MANOVA Sonuçları	36
Tablo 14. Kişilik Bozukluklarının Yaşlar Arası Farkına İlişkin ANOVA Sonuçları	37

KISALTMA VE SEMBOL LİSTESİ

- AN:** Anoreksiya Nervoz
APA: American Psychiatric Association
BN: Bulimiya Nervoz
BTA: Başka Türlü Adlandırılmayan
OKB: Obsesif-Kompulsif Bozukluk
YB: Yeme Bozuklukları

ÖNSÖZ

İlk olarak değerli katkıları için tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Halis Özerk'e, teşvik ve desteği daha iyi bir araştırmacı olmamı sağlayan, katılımcılara ulaşmam için tüm nezaketiyle koşulsuz desteğini sunan Prof. Dr. Başak Yücel'e, İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Servisi'nde çalışan yardımsever personele ve işleri her zaman kolaylaştıran Hatice Keleş'e, bana gerçek mükemmelliğin kusurlu olması gerektiğini öğreten; cömertçe yaptıkları sayısız fedakârlık ve sonsuz iyimserlikleri başta annem ve babam olmak üzere tüm aileme, evden uzakta bir yuva sağladıkları için Prof. Dr. Ali Gedikbaşı ve Prof. Dr. Asuman Gedikbaşı'na, son olarak bu çalışmayı mümkün kılan gönüllü tez katılımcılarına, samimiyetleri, güvenleri ve dürüstlükleri için teşekkür ederim. Hikayeleriniz insan ruhunun kırılganlığının bir kanıtıdır. Hikayelerinizin bir parçası olmama izin verdiğiniz için sizlere en içten teşekkürlerimi sunarım. Birçoğunuzun yapma arzusunu dile getirdiği şeyi başarmama yardım ettiniz. Hayatımdaki tüm öğretmenlere; özellikle bana, onları nasıl dinleyeceğimi ve ipuçlarını nasıl takip edeceğimi öğreten tüm tez hastalarımıza yürekten teşekkür ederim. Bu araştırmayı psikolojik şiddetle ve yeme bozukluğu ile mücadele eden herkese ithaf ediyorum.

01.01.2021

Özlem Aslan

1 GİRİŞ

Yeme bozuklukları (YB); kiloyu korumak ve/veya kilo vermek için yoğun bir çabanın görülmesi, aşırı egzersiz, laksatif ve diüretiklerin suiistimal edilmesi, olağan vücut ağırlığında kalmayı reddetme gibi bozulmuş yeme davranışları olarak tanımlanır (APA, 2015). Yeme bozukluklarına zamanında müdahale edilmediğinde fizyolojik, bilişsel ve psikolojik bozulmalar görülmektedir. Buna ek olarak ölümle sonuçlanma ihtimali nedeniyle, önemli psikiyatrik hastalıklar arasında yer almaktadır (Klump ve diğerleri, 2004). Yeme bozukluklarının tedavi sürecinde; farklı ekollerden oluşan psikoterapi uygulamaları, davranışsal yöntemler, beslenme terapisi ve medikal tedavinin bileşenlerini içeren uygulamaların multidisipliner bir ekip tarafından uygulanmasının faydalı olacağı ileri sürülmektedir. Bu alandaki tedavi müdahaleleriyle ilgili çalışmalar geçen 50 yılda önemli bir ivme kazanmasına rağmen, tam bir iyileşme durumu (tüm semptomların ortadan kalkması) vakaların ancak yarısı için mümkün olabilmektedir (Ergüney-Okumuş, Sertel-Berk ve Yücel, 2016). 30 yıllık süreç içerisinde anoreksiya nervoza (AN) hastalarının % 25' i hayatlarını kaybetmekte, % 25' i kronikleşmekte yani düşük beden ağırlığı devam etmekte ya da hastalarda bulimiya gelişerek ağırlıkta büyük oynamalar oluşmaktadır. Hastaların yaklaşık % 40' ı düzelmekte, geri kalanı hafif belirtilerle yaşamlarını sağlıklı bir biçimde sürdürmektedir (Maner, 2001). Araştırmalarda YB olgularının tedaviye başvuru oranlarının düşük, tedaviyi bırakma oranlarının yüksek olduğu görülmektedir (Yolga-Tahiroğlu, Sunay, Diler ve Avcı, 2005; Siyez, 2006; Cockel, Zaitsoff ve Geller, 2004). Bu nedenle hastalığın veya tedavinin seyrini değiştirebilecek etkenlere odaklanılmasının yanı sıra erken tanı için etiyolojik çalışmaların yapıldığı araştırmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir (Ergüney-Okumuş, Sertel-Berk ve Yücel, 2016; Halmi, 2003). Yeme bozukluklarının gelişiminde birçok faktör rol oynamaktadır. Bunlar genetik, biyolojik, psikolojik, ailesel ve sosyal faktörler olarak sıralanabilir (Keel ve Forney, 2013). Yeme bozukluğu olan hastaların ailelerinin daha az empatik, daha az destekleyici ve daha yüksek başarı beklentisi içinde oldukları belirtilmektedir. Ayrıca yeme bozukluğu olan hastaların ailelerinde aile içi sorunlar ve tartışmalara, depresyon, anksiyete, alkolizm ve herhangi bir yeme bozukluğuna daha çok rastlanmaktadır (Toker ve Hocaoglu, 2009).

Barber (1996), yeme bozukluğuna neden olan ailesel faktörlerden, psikolojik kontrolü; ebeveynlerin manipüle edici davranışları aracılığı ile çocuğun duygusal ve psikolojik gelişiminin olumsuz yönde etkilenmesine neden olan kontrol biçimi olarak tanımlamıştır. Kavram içerisinde ‘algılanan’ ifadesinin yer almasının nedeni ise; bu kavramın ebeveyn-çocuk ilişkisinde çocuğun deneyimlerine odaklanmış olmasıdır. YB’ye sahip ergenlerin ailelerini müdahaleci ve kontrol edici olarak tanımladıkları söylenmiştir. Ebeveynlik süreçlerindeki bozulmaların YB gelişiminde ve seyrinde rol oynadığı araştırmalar tarafından ortaya konulmuştur (Polivy ve Herman, 2002).

Amerikan Psikiyatri Birliği (APA, 2015) tarafından oluşturulan Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabının beşinci baskısı (DSM-5) kişilik bozukluğunu şöyle tanımlamaktadır: *“Kişide içinde yaşadığı kültürün beklentilerinden belirgin bir şekilde sapan ve esneklikten yoksun davranışların görülmesiyle birlikte, ergenlikte veya erken erişkinlikte başlayan ve işlevsel bozulmaya neden davranış örüntüsüdür”*. Yeme bozukluğu hastalarının kişilik örüntüleri, yeme bozukluğu patolojisi görüldükten sonra değişim göstermektedir. Bu hastaların yeme patolojileri iyileşse bile, kişilik örüntüsündeki değişimin müzminleştiğı bildirilmiştir (Fairburn ve diğeri, 2009). Araştırmalar kişilik özelliklerinin, yeme bozukluğunda prognozu (tedavi süreci hakkında öngörü) tahmin etme potansiyeli taşıdığını ve tedavi planlaması ile ilgili önemli ipuçları verdiğini ifade etmektedir (Besharat, 2008; von Ranson, Kaye, Weltzin, Rao ve Matsunaga, 1999; Alvarez-Moya ve diğeri, 2007).

1.1 Araştırmanın Problemi

Araştırma sonuçlarına bakıldığında, yeme bozukluklarının genel olarak uzun süre devam eden kronik seyirli bozukluklar olması yönüyle kişilerin hayatını önemli ölçüde etkilediğı anlaşılmaktadır (Gönenir-Erbay ve Seçkin, 2016; Alexandrova ve Meshkova, 2015; Andersen ve Yager, 2009). Yeme bozukluklarında psikiyatrik komorbidite (belirli bir nüfusta hastalığa tutulanların sayısının, sağlıklı kalmış nüfusa oranı) ve mortalitelerinin (bir hastalık nedeni ile ölüm oranı) yüksek olduğı görülmektedir (Gönenir-Erbay ve Seçkin, 2016). Yeme bozukluğunda risk faktörü olarak aile ve kişiliğin etkisini inceleyen araştırmalara ihtiyaç olduğı düşünülmektedir (Alexandrova ve Meshkova, 2015; Alvarez-Moya ve diğeri, 2007; Ayçiçeği, Harris ve Dinn, 2002).

Son yıllarda yapılan çalışmalar yeme bozukluklarının psikolojik faktörler ile ilişkisinin olduğunu göstermiş ve bu faktörler yeme bozukluğu olan kişilerin değerlendirilmesinde önemli bir unsur olarak kabul edilmiştir (Toker ve Hocaoglu, 2009; Siyez, 2006; Özvurmaz, Mandıracıoğlu ve Lüleci, 2018; Demir ve Kumcağız, 2020; Polivy ve Herman, 2002; Wade, Keski-Rahkonen ve Hudson, 2011).

Yeme bozukluklarında biyolojik yatkınlık, aile dinamikleri, gelişimsel ve sosyokültürel etkenleri gibi risk etkenleri kimlerde yeme bozukluğu geliştireceğini öngörmeye yardımcı olsa da bu hastalıkların altında yatan gerçek nedeni açıklamaya yetmez. Ailesel nedenler kişiliğin ve kişilerarası ilişkilerin şekillenmesinde belirleyicidir. Çocuğun sağlıklı psikolojik gelişimi ebeveyn ile kurduğu ilişkiye bağlıdır. Bu nedenle aile psikolojik gelişim için önemli faktörler arasında yer almaktadır (Alantar ve Maner, 2008).

Ebeveyn-çocuk ilişkisini konu alan araştırmalarda ebeveyn davranışları ebeveyn desteği ve ebeveyn kontrolü olarak ikiye ayrılmıştır (Darling ve Steinberg, 1993). Ebeveyn desteği bireyin gelişim ve kimlik oluşumunu olumlu etkilerken; ebeveyn kontrolü bazı yönleri ile bireyi olumsuz etkilemektedir (Barber, 1996). Ebeveyn kontrolünün bireyi olumsuz etkileyen boyutu psikolojik kontrol davranışlarıdır. Psikolojik kontrol bireyi baskı altına alan, suçlayan, değersizleştiren, kısıtlayan bir davranış modelidir (Barber, 2002).

Yeme bozukluklarına ilişkin birçok çalışma olmasına rağmen, yeme bozukluklarının algılanan psikolojik kontrol ve kişilik bozuklukları ile ilişkisini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Buna ek olarak ilgili değişkenlerin demografik özellikler bağlamında incelendiği bir çalışmaya da rastlanmamıştır. Yeme bozuklukları hastalarının ailelerinden algıladıkları psikolojik kontrol düzeylerinin ve kişilik bozuklukları düzeylerinin demografik özellikler bakımından incelenmesi bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın konusunu yeme bozuklukları hastalarının ebeveylelerinden algıladıkları psikolojik kontrol düzeylerinin ve kişilik bozukluklarının demografik özellikler bakımından incelenmesi oluşturmaktadır. Yanısıra aşağıda verilen sorulara da yanıtlar aranmıştır.

1. Ebeveynden algılanan psikolojik kontrol ile yeme bozuklukları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Yeme bozuklukları ve kişilik bozuklukları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Ebeveynden algılanan psikolojik kontrol alt boyutları ile kişilik bozuklukları arasında anlamlı ilişki var mıdır?
4. Anneden algılanan psikolojik kontrol tarzı demografik özellikler bakımından anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Babadan algılanan psikolojik kontrol tarzı demografik özellikler bakımından anlamlı farklılık göstermekte midir?
6. Kişilik bozuklukları demografik özellikler bakımından anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Literatürde birçok çalışma, yeme bozukluğu ile aile davranışlarının ilişkisi ile ilgilenmiştir. Üçüncü bir değişkenin yeme bozuklukları ile ilişkisini inceleyen sınırlı sayıda araştırma vardır. Bu çalışma yeme bozuklukları ile mücadele eden bireylerin deneyimlerine odaklanmaktadır. Bu yönüyle, örneklem üstünlüğü ve araştırma deseni göz önüne alındığında; literatürdeki eksikliğin giderilmesi ve yeme bozukluklarının doğasına dair yeni bilgilerin ortaya konacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın, sosyal bilimler alanında, yeme bozukluğu hastalarından oluşan geniş bir klinik örneklem ile yürütülen ilk çalışma olma niteliği taşıdığı söylenebilir.

Literatür tarandığında ilgili araştırma değişkenlerinin bir arada incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Literatürde YB ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkiyi araştıran çalışma sayısı sınırlı olmakla birlikte; psikolojik kontrol ve YB ilişkisini araştıran bir araştırma vardır (Soenens ve diğerleri, 2008).

1.4 Araştırmanın Hedefleri

Araştırma ile elde edilen bilgiler ışığında alan yazına katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bu araştırmayla elde edilen bilgilerin yeme bozukluğu hastalarının tedavisinde rehberlik etmesi bununla birlikte bu araştırmanın ebeveynlerin hatalı ve doğru tutumlarına ve bilinçli ebeveynliğe ilişkin bilgiler sunması da hedeflenmektedir.

1.5 Araştırmanın Sayıltıları

1. Katılımcıların araştırmada yer alan soruları içtenlikle yanıtladıkları varsayılmıştır.
2. Araştırmadaki katılımcıların yeme bozukluğu evrenini temsil edecek özellikler taşıdığı varsayılmıştır.
3. Çalışmanın bulgularının ilgili literatürü temsil edebilecek bulgular sağlayabileceği varsayılacaktır.

1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma, katılımcıların yeme bozukluğu düzeyleri ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma 119 katılımcıdan oluşan örneklem ile sınırlıdır.
3. Araştırma amaç bölümünde yer alan sorular ile sınırlıdır.
4. Araştırma “Demografik Bilgi Formu” verileri ile sınırlıdır.
5. Araştırma “Rezzy Yeme Bozukluğu Ölçeği” verileri ile sınırlıdır.
6. Araştırma, “Psikolojik Kontrol Ölçeği” verileri ile sınırlıdır.
7. Araştırma, “Coolidge Eksen-II Envanteri” verileri ile sınırlıdır.

2 KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Kuramsal Çerçeve

2.1.1 Yeme Bozuklukları

Yeme bozuklukları kiloyu korumak ve/veya kilo vermek için yoğun bir çabanın görülmesi, aşırı egzersiz, laksatif ve diüretiklerin suiistimal edilmesi, olağan vücut ağırlığında kalmayı reddetme gibi bozulmuş yeme davranışlarının görüldüğü bozukluklardır. Yeme bozukluğu olan bir bireyde kilo alımına ilişkin yoğun bir kaygı görülür (APA, 2015). Yeme bozuklukları beden algısında bozukluk, beden ağırlığıyla aşırı ilgilenme ve sonuçta yeme davranışlarında değişim olan, fiziksel belirtilerle karakterize psikiyatrik bozukluklardır (Öztürk ve Uluşahin, 2011:18).

Yeme bozukluğu davranışının ortaya çıkış tarihi çok eski olmasına karşın son yıllarda yaygınlaşma göstermesi, birçok kuramsal ve klinik çalışmanın yapılmasını da beraberinde getirmiştir. Yeme bozukluklarına ilişkin yeni formülasyonlarda, çoklu biyolojik, psikolojik ve sosyal belirleyici faktörlerin etkileşiminin dikkate alındığı görülmektedir (Oral ve Hisli Şahin, 2008). Yaygınlığın artışında fizyolojik faktörler kadar psikolojik ve davranışsal faktörler de etkilidir (Wadden, Brownell ve Foster, 2002).

Yeme davranışları öncelikle açlık ve iştah kavramları ile ilişkilidir. Açlık, vücudun fizyolojik kaynaklı besin ihtiyacını ifade eder. Quigley (1955) açlık halinde midede kasılmalar, baş ağrısı, huzursuzluk ve halsizliğin görülebileceğini aktarır. İştah ise yemeğin tadı, kokusu, görüntüsü ile şekillenen keyif veren yiyeceğe yönelme isteği olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla bedensel birtakım ihtiyaçları gidermek açlık ile ilgiliyken, beden doyuma ulaşsa da yemeye devam etmek veya açlığa rağmen yemek yiyememek iştah ile ilgilidir (Kaplan ve Kaplan, 1957).

Sağlıklı beslenme tanımı Dünya Sağlık Örgütü (2018) tarafından; önemli besin öğelerinin bireyin gelişimsel özelliklerine göre uygun miktarda ve düzenli olarak besinler aracılığı ile alınması olarak yapılmıştır (WHO, 2018). Buna ek olarak sağlıklı beslenme; fizyolojik açlığı takiben yeterli miktarda beslenerek tokluk hissedildiğinde yemek yeme davranışının sonlanması olarak tanımlanan ‘normal’ yeme ile mümkün olabilmektedir (Kärkkäinen, Mustelin, Raevuori, Kaprio ve Keski-Rahkonen, 2018). Bozulmuş yeme davranışı; kilo kaybetmek ya da kilo korumak adına yapılan, müshil ilacı kullanma, tıknırcasına yeme davranışlarının ardından kendini kusturma, yeme ve

öğün kısıtlamasına gitme gibi yöntemleri içermektedir (Topçu, 2017:8). Yeme bozuklarını daha iyi anlayabilmemiz için yeme davranışına ilişkin incelenmesi gereken diğer kavramlar; kısıtlayıcı yeme, duygusal yeme ve dışsal yemedir.

Kısıtlayıcı yeme davranışı (restrained eating behavior), kilo vermek ve/veya kiloyu korumak için besin tüketimini bilinçli bir biçimde kısıtlamaktır (Polivy ve Herman, 1985). Kısıtlayıcı yeme davranışı, yemeye yönelik güçlü bir istek duyulurken bir yandan da bu isteğe direnme çabasını da içerdiğinden bilişsel kısıtlama olarak da adlandırılmaktadır (Herman ve Mack, 1975). Kilo ile yeme isteği arasındaki uyumsuz düşünceler besin alımını kısıtlayan kişilerde yediklerine yönelik obsesif düşüncelere neden olurken, besin alımını kısıtlamayan kişilerde bu tür bilişsel süreçlere rastlanmamıştır (Hart ve Chiovari, 1998). Besin kısıtlaması yapan kişilerin yeme davranışı üzerinde bilişsel kontrolü sağlayamamasından dolayı bu süreçte aşırı yeme atakları görülür. Bu ataklar tıkanırcasına yeme bozukluğunun temelini oluşturur (Polivy ve Herman, 1985). Fiziksel korku durumunda açlık otonom sinir sistemi tarafından bastırılırken, egonun bütünlüğünü tehlikeye sokan bir durum ile karşı karşıya kalındığında besin tüketiminde artış olduğu görülmüştür (Heatherton, Polivy ve Herman, 1989). Fiziksel stres durumunda savaş ya da kaç (fight or flight) ilkesine göre hareket eden canlılarda başta kardiyorespiratuar sistem (hücresel kullanım için oksijene girmeye ve atık ürünleri vücuttan atmaya çalışırken kalp, kan damarları ve akciğerlerin etkileşimini içeren sistem) ve kas iskelet sistemi bu ilke doğrultusunda daha aktif çalışırken, iştah merkezi daha pasif bir duruma geçer. Psikojenik stres durumunda ise bu durumun tam tersi beklenmektedir. Psikojenik stresin, fiziksel stresin aksine daha kronik bir durum olması ve iştah merkezi üzerindeki etkileri düşünüldüğünde; psikojenik stres ile yeme bozuklukları arasında bir ilişkiden bahsedilebilir (Kale, 2020). Kısıtlayıcı yeme davranışı ve buna bağlı yeme örüntülerinde bozukluk görülmesi ebeveyn kontrolü ve yetiştirilme tarzlarından da etkilenmektedir. (Birch ve Fisher, 2000).

Duygusal yeme davranışı (emotional eating behaviour), fizyolojik açlık ile olumsuz duygu durumun iştah üzerindeki etkisinin ayırt edilememesi durumunda; fizyolojik ihtiyaçtan daha çok duygusal rahatlamaya yönelik bir yeme davranışdır (Burch, 1975). Olumsuz duygulanım yaratan durumlarda yeme davranışında artış görülür. Artan yeme davranışı, duyguları düzenleme ve kişinin olumsuz duygu durumunun etkisini azaltma işlevi görür. Olumsuz duyguyu düzenlemek için yemek

yeme davranışının süreklilik göstermesi olumsuz pekiştireç haline gelerek öğrenilmiş bir davranışa dönüşebilir (Rolls, 2000).

Dışsal yeme davranışı (external eating behaviour), yeme davranışında içsel uyaranların dışarıda bırakılarak, yeme davranışında etkili olanın yiyeceğin kokusu, görünüşü ve tadı gibi dışsal özellikleri olduğunu vurgular (Kaplan ve Kaplan, 1957). Evrimsel süreçte, kıtlık tehlikesinde hayatta kalabilmek için daha fazla yemeğe yönelmek, yemeğe dair dışsal bir uyaran olan her durumda yeme davranışının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu durum yemeğe bağlı dışsal uyaranlar konusunda hassasiyeti arttırmıştır (Bryant, King ve Blundell, 2008).

2.1.1.1 Yeme Bozuklukları ve Ebeveyn Davranışları

Aile, “birbirleriyle doğrudan akrabalık bağlarıyla bağlı olan, erişkin üyelerin çocuklara bakma sorumluluğunu üstlendiği bir insan topluluğu” olarak tanımlanmıştır (Giddens, 2000:173,197). Aile işlevselliği, bağlanma biçimleri ya da çocuk yetiştirme tarzları gibi değişkenlerin YB üzerinde etkisini inceleyen araştırma sayısı oldukça fazladır (Oral ve Hisli-Şahin, 2008). Aile ilişkileri büyük çoğunlukla yeme bozukluğunun nedenleri arasında yer almaktadır. Bulimiya Nervoza (BN) tanısı almış hastaların pek çoğunun aile öyküleri incelendiğinde, sorunlu aile ilişkileri göze çarpmaktadır. Hastalar anne babalarını “uzak ve reddedici olarak tanımlarlar. Kimi ailelerin bebeklikten itibaren çocuklarına karşı birtakım yüksek beklentiler içinde olduğu ifade edilmiştir (Toker ve Hocioğlu, 2009). Bir çalışmada, bir grup ergende anne-babaya bağlanma ve yeme bozukluğu belirtileri arasındaki ilişkide erken dönem uyumsuz şemaların aracı rolünü araştırılmıştır. Bulgular ebeveyn ilgisi ve annenin aşırı koruyucu tutumunun YB semptomlarını yordadığını göstermiştir. Yani ebeveyn den hissedilen ilgi azaldıkça birey kusurlu olduğuna ve sevilmediğine dair inançlar geliştirmektedir (Turner, Rose ve Cooper, 2005).

Babaların ebeveynliği (özellikle sıcaklık, davranışsal kontrol ve psikolojik kontrol) ile ergenlerin yeme bozukluğu belirtileri arasındaki ilişkide duygu düzenlemenin rolünü araştırıldığı bir çalışmada ise McEwen ve Flouri (2009), takip etme, rehberlik etme ve disiplinli olmak gibi davranışsal kontrol türü ergenlerdeki YB semptomları ile ilişkili olmadığını bulmuştur. Babanın uyguladığı psikolojik kontrol ve aşırı koruyucu tutum ise ergenlerin YB semptomlarının doğrudan ilişkili olduğu saptanmıştır. Baba tarafından çocuğun geçmiş hatalarından sıklık söz edilmesi ya da

çocuk olumsuz bir davranışta bulunduğunda çocukla konuşmaması gibi ebeveyn davranışlarını içeren psikolojik kontrol türü çocuğun duygu düzenleme yeteneğinin gelişimine engel olmaktadır. Bunun sonucu olarak birey YB'ye karşı savunmasız kalabilir. (McEwen ve Flouri, 2009).

Bu bilgiler ışığında yeme bozukluklarının etiyolojisinde ebeveynlerin duygusal erişilebilirliğinin, beklenti düzeyinin ve ebeveyn davranışlarının önemli bir yeri olduğu söylenebilir. Araştırmalar ebeveyn davranışlarının bir risk faktörü olabileceğini destekleyen bulgular bildirmişlerdir.

2.1.2 Ebeveyn Kontrolü

Ebeveyn olmanın temel görevlerinden biri, gelişmekte olan çocuğun davranışına rehberlik etmektir. Farklı ebeveynlik boyutları, ayrı ayrı incelenerek ebeveyn davranışları çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Çalışmaların çoğu ebeveynliğin iki temel bileşenini vurgulamaktadır: destek ve kontrol davranışı (Barber ve Olsen, 1997). Aile, çocukların davranışları ve karakter gelişimleri üzerinde etkisi olan sosyal, kültürel ve ekonomik bir düzendir (Baumrind, 1991). Ebeveynlik, çocuğun tüm gelişim süreçlerini etkileyen anne-babanın hem bireysel hem de birlikte çalıştığı birçok özel davranış içeren bir faaliyettir (Baumrind, 1989; Steinberg, Lamborn, Dornbusch ve Darling, 1993). Ebeveynlerin, çocukların gelişimleri üzerindeki etkisi oldukça önemli ve belirleyicidir. Hem çocuk gelişimi uzmanları hem de psikoloji bilim insanları, ebeveynlik tarzlarının ve davranışlarının nitelik, değer ve tutumların gelişimindeki etkisini araştırmışlardır (Baumrind, 1991; Baumrind, 1966; Morris, Cui ve Steinberg, 2013). Araştırmacılar, ebeveynlerin çocukların gelişimi üzerindeki etkilerini daha kapsamlı incelemek için ebeveynlik stilleri ve uygulamaları arasında bir ayırım yapmışlardır. Aynı zamanda bu ayırımı kültürler arasındaki mevcut çelişkili bulguları açıklamak için yararlı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Ebeveynlik uygulamaları belirli davranışlar ve sosyalleşme hedefleri olarak tanımlanırken; ebeveynlik stilleri çocukla iletişim kurmaya yönelik tutumların tümü, yani çocukla ebeveyn arasındaki ilişkinin yansıması ve kalitesi olarak tanımlanır (Aksoy, Kılıç ve Gözün-Kahraman, 2009). Bu alanda, önce Baldwin (1948) demokratik ve kontrol eden ebeveynlik adı verilen iki ana ebeveynlik stili tanımlamıştır. Demokratik stil yüksek düzeyde sözlü temas, aile kuralları hakkında sözlü açıklamalar ve çocuğun merakına sözlü yanıtlar içerir. Kontrol tarzı ise çocuğu disipline sokma ve aynı zamanda çocuğun davranışlarının kısıtlanmasını içerir (Baldwin, 1948). Baldwin'den sonra Baumrind ebeveynliğin iki

boyutu olduğunu söylemiştir: Talepkâr ebeveynler, çocuktan yaşına uygun davranışlar bekleyen, çocuğu sürekli denetleyen, kurallara uymadığında çocuğu bununla yüzleştirip uygun disiplin uygulayan ebeveynlik boyutunda yer alırken; duyarlı ebeveynler, çocuğun ihtiyaçlarına duyarlı ve ihtiyaçlarını karşılayan, özerklik geliştirmesini sağlayan, yüksek duygusal destek veren ebeveynlik boyutunda yer alır (Baumrind, 1991). Literatürde ebeveynlik davranışlarının çocuklarda ve ergenlerde etkilerini inceleyen önemli araştırmalar bulunmaktadır (Barber, 1996; Baumrind, 1991; Padilla-Walker, Fraser ve Harper, 2012; Barber ve Olsen, 1997).

Ebeveyn kontrolü kavramını ebeveynlerin çocuklarının etkinliklerini ve alışkanlıklarını kontrol edip düzenlemeleri, ebeveynlerine bağlılığı sağlamaları, çocuklarının düşüncelerini ve hislerini yönlendirmeleri gibi konular üzerine odaklanır ve ebeveyn kontrolü bu alanları içine alan bir davranış kümesi olarak tanımlanır (Barber, 1996). Ebeveyn kontrolü ebeveynin uyguladığı takip, teftiş ve diğer farklı disiplin yöntemlerini içerir. Schaefer (1965) tüm ebeveyn kontrol davranışlarının birbirinin aynısı olmadığını söylemiştir. Çocuklar sosyal yaşamı öğrenmek için davranışlarının yeterli düzeyde düzenlenmesine ihtiyaç duyarlar, bununla birlikte özerklik duygusuna sahip bireyler olarak gelişebilmek için de bağımsız olarak kendi kararlarını vermek isterler. Bu nedenlerle farklı kontrol biçimlerinin birbirinden ayrılıp tanımlanması önemlidir (Schaefer, 1965). Barber, Schaefer'ın çalışmalarını temel almış ve davranışsal kontrol ile psikolojik kontrolü birbirinden ayırmıştır (Barber, 1996). Barber (2002), psikolojik kontrolü davranışsal kontrolden ayırt etmenin önemini vurgulayarak, birincisi duygu ve kimliğe odaklandığını ve ikincisi davranışlara odaklandığını ifade etmiştir.

Ebeveyn kontrolü kavramı boyutları ve etkileri açısından değerlendirildiğinde ortaya konan farklı bulgular ve tanımlar, bu kavramın çok yönlü olduğunu göstermektedir (Barber, 2002; Grolnick; 2003:2). Grolnick (2003) “kontrol” teriminin farklı kavramsallaştırmasına işaret ederek; kontrolde olan (being in control)’ ve ‘kontrol altına alan (being controlling)’ olmak üzere iki farklı olguya değinmektedir. “Kontrolde” olan bir ebeveyn, yaşa uygun taleplerde bulunarak, limitleri belirleyerek ve davranışı uygun şekilde izleyerek çocuk gelişimi için iki yönlü olabilen zengin bir ortam sağlar (Grolnick, 2003:1). Bu kontrol biçimi çoğunlukla literatürde davranışsal kontrol olarak tanımlanmıştır (Barber, 1996). “Kontrol eden” bir ebeveyn çocuğu belirlenen hedefler doğrultusunda baskılar ve çocuğun kendini ifade edememesine yol

açar (Grolnick, 2003:5). Ebeveynler, çocuklarının bakış açılarına saygı duymazlar. Bu kontrol formuna genellikle psikolojik kontrol denir (Barber, 1996). Psikolojik ve davranışsal kontrol arasındaki bu ayrım aynı zamanda çocuk gelişiminin gereklilikleriyle ilgili iki temel varsayım üzerine kuruludur. İlk varsayım, çocuğun kimlik geliştirebilmesi ve sosyal etkileşimleri öğrenmesi için yeterli düzeyde psikolojik özerklik içerir. Diğer bir varsayım, davranışların yeterli şekilde düzenlenmesinin çocuğun sosyal etkileşimlerin kural ve yapıları olduğunu öğrenmesini sağlamasıdır (Barber, Olsen ve Shagle, 1994). Bu noktada araştırmacılar ebeveyn kontrolü ve kontrolün etkilerinin daha iyi anlaşılması amacıyla, çocuğun davranışlarını ve psikolojisini kontrol eden uygulamalar olmak üzere iki ayrı yapı olarak ele almış ve yürütülen çalışmalar neticesinde önerilen bu iki yapı doğrulanmıştır (Smetana, Crean ve Daddis, 2003).

Ülkemizde yapılan araştırmalara bakacak olursak Sümer ve Güngör'ün (1999) araştırmasında anne ve babalardan algılanan ilginin ve kabul görmenin çocuk ve ergenler için olumlu sonuçları olduğunu; algılanan kontrolün ve katı bir denetimin ise olumsuz sonuçlarla ilişkisi olduğu bulgulanmıştır. Ergenlerde benliğin gelişimi ve ebeveynlerin bu süreçteki rolünün araştırıldığı çalışmalarda; aileden alınan desteğin ve aile içindeki iletişimin yakınlığının ergenlerde olumlu bir benlik değeri geliştirmesinde etkili olduğu bulunmuştur. Aile içindeki iletişimin zayıflığı ve aileden algılanan olumsuz durumların (önemsenmeme, değersizleştirilme, birey olarak tanınmama) ise ergenlerde düşük bir benlik değeri gelişimine neden olduğu bulunmuştur (Bahçıvan-Saydam ve Gençöz, 2005; Erol, Toprak ve Yazıcı, 2002).

2.1.2.1 Davranış Kontrolü

Davranışsal kontrol çocuğun davranışını, aile içi kurallar ve sosyal normlar çerçevesinde düzene sokma ve denetim altına alma girişimi olarak tanımlanmaktadır (Barber, 1996). Bununla birlikte ebeveynin çocuğun etkinliklerini teftiş etmesi ve limit belirlenmesi, çocuğa rehberlik etmesi, çocuğun koyulan kurallara uymasının sağlanması, çocuk aktivitelerinin izlenmesi (monitoring) gibi davranışlar da davranışsal kontrol adı altında değerlendirilmektedir (Barber, Maughan ve Olsen, 2005). Davranış kontrolü, kurallara, kısıtlamalara ve çocukların faaliyet ve davranışlarının farkındalığına odaklanmaktadır. Davranış kontrolü çocuğun, sosyal uyumuna yardımcı olmak, toplumun yetkin bir üyesi olabilmesi için bilinmesi ve uyulması gereken kuralları ve yapıları öğrenmesini sağlamak için davranışlarını

düzenlemeyi içerir. Yapılacak en önemli ayırım, davranışsal kontrolün ebeveynin uygunsuz olarak gördüğü davranışları düzenlerken, psikolojik kontrolün düşünce ve fikirleri düzenlemesidir. Ebeveynler için çocuklar ve ergenler üzerinde bir dereceye kadar kontrol sahibi olmaları önemlidir ve davranışsal kontrol tipik olarak pozitif kontrol biçimi olarak görülür, çünkü psikolojik kontrol gibi çocuğun psikolojik gelişimini ketlemez (Smetana ve Daddis, 2002). Geçmişte yapılan çalışmalar genellikle psikolojik kontrolün aksine davranışsal kontrolün çocuk davranışı üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermiştir; örneğin, Steinberg ve arkadaşları (1989) yaptıkları araştırmada davranışsal kontrolün akademik başarı ile olumlu ilişkili olduğunu gösterdiler.

2.1.2.2 Psikolojik Kontrol

1990'lardan beri, gelişimsel araştırmalar çocuklarının gizli ve manipülatif taktiklerle kendi gündemlerine uymaları için baskı yapan ebeveynlerin, ebeveynlik boyutlandırma özelliği olan psikolojik kontrol davranışı üzerinde yoğunlaşmıştır (Breiner, Ford ve Gadsden, 2016). Psikolojik kontrol, çocuğun psikolojik ve duygusal gelişimini; sevgi esirgeme, kaygı aşılama, bakış açısını geçersizleştirme ve suçluluk duygusu yükleme gibi davranışlarla ketleyen kontrol girişimlerini ifade eder (Barber, 1996). Psikolojik kontrol, çocukların düşüncelerinin ve duygularının ebeveynleri tarafından manipüle edildikleri müdahaleci bir ebeveynlik tarzı olarak da kavramsallaştırılır (Rogers, Buchanan ve Winchell, 2003). Manipülasyon, ebeveyn-çocuk bağının kullanılması, süreklilik gösteren olumsuz ifadeler, eleştiriler ve aşırı sahiplenme gibi davranışlar psikolojik gelişimi engeller (Barber, 1996). Psikolojik kontrol uygulayan ebeveynler genellikle çocuğun disiplinini sağlamak için, ona koşullu olarak saygı gösterildiğini hissettirirler (Assor, Roth ve Edward, 2004). Ebeveynler davranışları doğrudan kontrol etmek yerine çocuğun görüşlerini, duygularını ve düşünme kalıplarını değiştirmeye çalışırlar (Rogers, Buchanan ve Winchell, 2003). Psikolojik kontrol çoğu zaman ebeveyn kontrolünün yıkıcı bir şeklidir (Barber, 1996) ve negatif içselleştirilmiş (örn. kaygı) ve/veya dışsallaştırılmış (örneğin saldırganlık) belirtileri olabilir (Barber ve Harmon, 2002). Müdahaleci ebeveynlik olarak da bilinen psikolojik kontrol, son yirmi yılda psikoloji literatüründe daha fazla ilgi görmüştür (Barber ve Harmon, 2002). Psikolojik kontrol ile ilgili çalışmalar 1990'larda Steinberg ve arkadaşlarının araştırmaları ile başlamıştır (Steinberg, Lamborn, Dornbusch ve Darling, 1992). Steinberg ve arkadaşları

alışmalarında, otoriter ebeveyn davranışlarının; kabul, davranışsal kontrol ve psikolojik kontrol olmak üzere üçe ayırmışlardır (Steinberg ve Gray,1999). Barber’a göre ebeveynin uyguladığı psikolojik kontrol, çocuğun özerklik gelişimini ve bağımsızlığını ifade etmesini engelleyen ve çocukların psikolojik ihtiyaçlarına duyarlı olmayan ebeveyn davranışlarına karşılık gelmektedir (Barber, 2002). Psikolojik kontrol, çocukları içsel olarak kontrol etme ve manipülatif yollarla ebeveyn amaçlarına ve normlarına uygun davranmaya ve düşünmeye zorlayan kontrol türüdür (Barber, 1996).

Araştırmalar psikolojik kontrol uygulayan ebeveynlerin, çocuklarının ihtiyaçlarını anlamakta güçlük çektiklerini bununla birlikte kendi isteklerini çocuklarına kabul ettirmek için örtük bir biçimde baskı yapma yolunu seçtiklerini göstermektedir (Aydın, 2020:3; Barber, 2002; Barber ve Harmon,2002 (Kındap-Tepe, Deliser, Kuzan ve İslamoğlu, 2018). Çünkü burada söz konusu olan çocukların ihtiyaçları ve duyguları değil, anne-babaların ihtiyaçları ve isteklerinin öncelikli olmasıdır (Walling, Mills ve Freeman, 2007). Kontrol edici olan ailelerde; çocuğun davranışı ve sonucunda maruz kaldığı yaptırım arasında çocuğun algılayabileceği kadar açık bir benzerlik vardır. Fakat psikolojik kontrol uygulayan ebeveynler üzüntülerini ya da hoşlanmadıkları durumları; çocuğun anlamlandıramadığı, dile getirilmeyen bazı ipuçları kullanarak gösterirler. Bu şekilde örtük bir tarzda gösterilen psikolojik kontrol yöntemlerinin çocuklar için zarar verici olabileceği düşünülmektedir (Soenens ve Vansteenkiste, 2010). Ebeveynlerinden kontrol algılayan çocukların endişeli olma eğiliminin fazla olduğu ve bununla bağlantılı olarak da başarısız olma olasılıklarının daha yüksek olduğu bulgulanmıştır (Luyckx, Soenens, Vansteenkiste, Goossens ve Berzonsky, 2007).

2.1.2.2.1 Psikolojik Kontrol Boyutları

Suçluluk Duygusu Yükleme (guilt-induction), çocuğun ebeveynlerinin isteklerine uyması için baskı yapmak ve suçluluk duygusu yükleyici yöntemlerin kullanılmasıdır (Barber, 1996). Suçluluk duygusu yüklemenin çocuk gelişime etkileri konusunda tartışmalar vardır. Grolnick'e (2003) göre suçluluk duygusu yükleme, çocukları için en iyisini sağlamaya çalışan iyi niyetli ebeveynler tarafından kullanılmaktadır. Benzer şekilde Tangney ve Dearing (2002), suçluluk duygusu yüklemeyi; çocuğun düzeltici eylemi yapmak için ahlaki motivasyonu olarak

tanımlamıştır. Suçluluk duygusunun empati ve bir başkasının iyiliğini gözetme gibi sosyal davranışların gelişimi ile bağlantılı olduğunu söylemişlerdir (Tangney ve Dearing, 2002:88). Bununla birlikte suçluluk duygusu yüklemenin aile içi iletişimi ve ilişkileri olumsuz etkilemesi, çocuğu bunaltması, çocuğun dikkatini başkalarının ihtiyaçlarına odaklaması ve çocukta gereğinden fazla sorumluluk duygusu yaratması sebebiyle çocuğa zarar verme potansiyeline sahip olduğu da düşünülmektedir (Barber ve Harmon, 2002). 11-12 yaş arası çocuklar üzerinde yapılan deneysel bir çalışmada çocukların deneysel amaçlı suçluluk duyması sağlanmış ve öğrenme aktivitelerini ölçülmüştür. Sonuçlar, psikolojik kontrol türlerinden biri olan suçluluk duygusu yüklemenin, öğrenme aktivitesinin düşmesine yol açtığını göstermiştir (Vansteenkiste, Simons, Lens, Soenens ve Matos, 2005b).

Koşullu Sevgi ya da Sevginin Esirgenmesi (contingent love or love withdrawal), çocuklarının anne-baba beklentilerine ulaşabilmeleri için ebeveynlerin desteklerini, ilgilerini, bakımlarını, sevgilerini koşul olarak kullanarak çocuklardan sevgilerini esirgemeleri ya da belirli koşullar altında çocuğa sevildiğini hissettirmeleridir (Barber, 1996). Erken dönem aile araştırmaları koşula bağlı ebeveynlik davranışlarının çocukların benlik saygısı ve uyumu üzerinde olumsuz etkileri olduğunu ortaya koymuştur (Coopersmith, 1967:98). Sevginin esirgenmesi, çocuk için ebeveynlerin çocuğun davranışlarından memnun olmadığının bir göstergesidir. Ebeveynler çocuğu ebeveynden ayrılma tehdidi ile kontrol altında tutmaya çalışır ve çocuk ebeveynlerinin beklentilerini karşılayamazsa ebeveyn ilgisini veya sevgisini kaybedeceği mesajını alır (Grolnick, 2003:12). Sevginin esirgenmesi, ebeveynlerin sevgi ve bağlılığının şartlı olması bakımından manipülatiftir. Çocuğun sağlıklı kimlik gelişiminde ebeveynlerin rolü oldukça belirleyicidir. Ebeveynlerinin sevgisi, dikkati, bağlılığı ve ebeveynlerinden onay alma ihtiyacı çocuğun en önemli ihtiyaçları arasındadır (Barber ve Harmon, 2002). Bu ihtiyaçların manipüle edilmesine ve çocuğun destek kaybı ile tehdit edilmesine dayalı uygulamalar, çocuklar üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır. Bu kontrol türünün düşük benlik saygısı ve içselleştirme sorunlarına neden olduğu düşünülmektedir (Grolnick, 2003:12). Sevginin esirgenmesi veya koşullu sevgi, çocuğun sosyal ilişki kurma kapasitesinin gelişmesini engeller. Çocuklar, ebeveyn ile yakınlık duygusu sağlamak için ebeveyn taleplerine uymaları gerektiğine inandıklarından dolayı her sosyal ilişkilerinde koşula bağlı kabul görmeyi içselleştirirler. Bununla birlikte sevgi ve ilgi bu yolla elde edildiğinde, çocuk

tarafından gerçek ve derinden hissedilmek yerine koşullu ve asılsız olarak deneyimlenir (Soenens ve Vansteenkiste, 2010). Ebeveynleri tarafından koşullu sevilen ya da sevginin esirgendiği çocuklar, özgürce seçilmiş eylemler yerine ebeveynler tarafından dikte edilenlerin içselleştirilmesiyle ebeveyn kararları ile hareket ederler (Assor, Roth ve Edward, 2004).

Kaygı Aşılama (instilling anxiety), çocukların ebeveynlerinin isteklerine uymalarını sağlamak için onlarda kaygı oluşumuna yol açacak şekilde ifadelerde bulunmadır (Soenen sve Vansteenkiste, 2010). Ebeveynler gerçekleştirilmesi gereken bir görevin, ebeveyn beklentilerine uygun bir biçimde gerçekleşmediği taktirde çocuğun olumsuz durumlarla karşılaşacağı fikrini çocuğa aşıl原因arak davranışın gerçekleşmesini sağlamaya çalışırlar. Ebeveynler uyguladıkları stratejilerle çocuklarına kaygı yükler ve kendi beklentileri ve direktifleri yönünde hareket etmelerini beklerler (Barber ve Harmon, 2002).

Bakış Açısının Geçersizleştirilmesi (invalidation of the child's perspective), çocuğun düşünce ve duygularını doğal bir şekilde ifadesinin ebeveynleri tarafından kısıtlanması/ engellenmesi ve bakış açısının dikkate alınmaması olarak tanımlanabilir. Aile içerisinde çocuğa söz hakkı tanınmaması ve/veya çocuk kendini ifade etme fırsatı bulduğunda fikirlerinin dinlenmemesi şeklinde de tanımlanabilir. Ebeveynler çocuğun fikirlerinin önemsiz, geçersiz, yanlış olduğu düşüncesinin oluşmasına ve bu düşüncenin çocuk tarafından içselleştirmesine neden olurlar (Barber ve Harmon, 2002).

2.1.2.2.2 Psikolojik Kontrol ve Yeme Bozuklukları

Yeme bozukluklarında önemli rolü olan ebeveyn davranışlarından biri de psikolojik kontroldür (Soenens ve diğerleri, 2008). Yeme bozuklukları açısından etiyolojide mükemmeliyetçilik ve aile işlevselliği ayrı ayrı ele alınsa da aile işlevselliği (özellikle kontrol boyutu) ve mükemmeliyetçilik gelişimi açıdan olumsuz etkileyen bütünleşik bir yapıdadır. Mükemmeliyetçiliğin belirli boyutlarının ebeveynlik stresi ve ebeveynlik rolündeki değer hissinin azalmasıyla ilişkili olduğunu gösteriyor (Flett, Hewitt, Oliver ve Macdonald, 2002). Algılanan psikolojik kontrol ve mükemmeliyetçilik arasında pozitif bir ilişki olduğu kanıtlanmıştır (Enns, Cox ve Larsen, 2000). Psikolojik kontrolün, çocukların gelişimine zararlı olduğu varsayılır, çünkü psikolojik kontrol, çocukların bağımsız düşünce ve fikirleri ifade etmek için

gereken psikolojik mekanizmaları geliştirme yeteneğini engeller (Barber, 1996). Psikolojik kontrol, çocuğun çeşitli nedenlerden dolayı sağlıklı bir farkındalık ve benlik algısı geliştirmesini engeller. Her şeyden önce, psikolojik olarak kontrol edilen çocuk özerklik duygusu geliştiremez (Barber, 1996). Başarılı ebeveyn, çocuk ergenliğe yaklaştıkça bebeklik döneminde tam kontrolden daha az kontrole ve daha fazla bağımsızlığa geçiş yapmalıdır (Mccoby, 1984). Psikolojik kontrolün depresyon, düşük benlik saygısı, sosyal geri çekilme, pasiflik ve suçluluk gibi bir dizi içsel problemle ilişkili olduğu bulunmuştur (Barber,1996; Rogers, Buchanan ve Winchell, 2003; Galambos, Barker ve Almeida, 2003).

Aile işlevselliği ve ebeveynlik süreçlerindeki olumsuzlukların YB'nin gelişiminde ve seyrinde rol oynadığı düşüncesi uzun süredir araştırılmaktadır (Polivy ve Herman, 2002). YB'li ergenlerin ailelerinin müdahaleci ve kontrol edici özelliklere sahip olduğu öne sürülmüştür (Vandereycken, 1994). Bununla birlikte, kontrolcü ebeveynlik ile YB arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşılmıştır.

2.1.3 Kişilik Bozuklukları

2.1.3.1 Kişilik Bozuklukları; Tanım, yaygınlık oranları

Allport (1961), kişiliği “çevreye özgü düzenlemeleri belirleyen psikofizik sistemlerin birey içindeki dinamik örgütlenmesi” ve daha sonra “karakteristik davranış ve düşünceleri belirleyen psikofizik sistemlerin birey içindeki dinamik organizasyonu” olarak tanımlamıştır. Türk Dil Kurumu (2020) sözlüğü ise kişiliği “Bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerinin bütünü, şahsiyet” olarak tanımlar. Kişilik kavramı, bireyin kendine özgü olan ve kişiyi başkalarından ayırt ettiren uyum özelliklerini içerir. Bu özellikler bireyin bilişsel (cognitive) değerlendirmelerine dayanarak iç ve dış dünyaya uyum için geliştirmiş olduğu duyuş, düşünüş ve davranış örüntülerinden oluşur (Öztürk ve Uluşahin, 2011:555). Bu örüntünün kendi içinde bir tutarlılığı ve öngörülebilir bir yanı vardır. Sözü edilen bu bütünlük, çoğu kişide görülebilen değişkenlik aralığından sapmalar gösteriyorsa, kişilik özellikleri oldukça katıysa, kişinin toplumsal uyumunu ve işlevselliğini bozuyorsa, öznel bir sıkıntı yaratıyorsa kişilik bozukluğu tanısı konabilir (Köroğlu ve Bayraktar, 2010:3).

Kişilik bozukluğunun altındaki etiyolojik faktörler genetik yatkınlık, erken dönem bağlanma deneyimleri, travmatik yaşam olayları, aile çevresi ve sosyokültürel yapı

olarak ele alınmaktadır. Dolayısıyla kişilik biyokimyasal/nöroanatomik, psikolojik ve sosyokültürel faktörlerin etkileşimi ile şekillenir (Magnavita, 2004). Kişilik bozukluğu patolojilerinin prevalansı % 11-23 arasında değişmektedir (Watson ve Sinha, 1998; Fosatti ve diğerleri, 2000). Çeşitli teorilerin kişiliği nasıl anladığı ve kavramsallaştırdığı konusunda farklılıklar vardır. Kişilik özellikleri ve kişilik bozuklukları iki farklı yapıdır. Kişilik bozuklukları genel kişilik işleviyle ilgilidir (Öztürk ve Uluşahin, 2011:558). Günümüzdeki eğilimde, kişilik bozukluklarının sınıflandırılmasının Beş Faktör Modeli gibi genel kişilik yapısının boyutsal bir modelinde bütünleştirilmesidir.

Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabının beşinci baskısı (DSM-5) kişilik bozukluğunu şöyle tanımlamaktadır: *“kişinin içinde yaşadığı kültürün beklentilerinden belirgin bir şekilde sapan, yaygın ve esneklikten yoksun, ergenlikte veya erken erişkinlikte başlayan, rahatsızlığa veya işlevsel bozulmaya neden olan kalıcı bir içsel yaşantı ve davranış örüntüsüdür”* (APA, 2015).

A kümesi garip veya eksantrik davranış ile karakterize edilir, B kümesi dramatik veya coşkusal davranış ile karakterize edilir ve C kümesi korkulu veya bunaltılı davranış ile karakterize edilir.

Dünya Sağlık Örgütü’nün ICD-11 sınıflama sisteminde kişilik bozukluğu, *“kişilik bozuklukları kişinin kendisini, başkalarını ve dünyayı görüş ve yorumlayışında biliş, duygusal deneyim, duygusal ifade ve davranış açısından uyumsuz örüntülere yol açan görece kalıcı ve süregelen rahatsızlık”* olarak tanımlanır. Bu uyumsuz davranış örüntüleri değişime dirençli olup özellikle kişisel, ailevi, toplumsal, eğitimsel, mesleki ya da diğer önemli işlevsellik alanlarında önemli ölçüde bozulmalara neden olur.

2.1.3.2 Yeme Bozuklukları, psikolojik kontrol ve kişilik bozuklukları

Aile ilişkilerinin sağlıklı kurulamamasının kişilik ve yeme patolojileri üzerine etkisi olduğu birçok araştırma ile desteklenmiştir (Alexandrova ve Meshkova, 2015; Barber, Olsen ve Shagle, 1994; Ağırman ve Maner, 2010; Demir ve Kumcağzı, 2020). Yeme bozuklukları üzerine yapılan araştırmaların çoğu, ailelerde sağlıklı duygusal sınırların geliştirilmesine odaklanmıştır. İç içe geçme (enmeshed) terimi iki kişi arasındaki duygusal ve psikolojik sınırların korunmaması halinde, bireylerin kendi kimlikleriyle ayrı bireyler olarak işlev görmelerini zorlaştıran; simbiyotik ve olması gerekenden yakın bir ilişki biçimini tanımlayan psikolojik bir terimdir (Friedman,

Utada ve Morrissey, 1987). Bu ilişki şeklinde bağımlılık genellikle yavaş gelişir ve çocuk bir ergen olana, bağımsızlığını iddia edene ve aile dışında bir kimlik geliştirmek isteyene kadar çatışmaya dönüşmez. Olması gerekenden fazla ilgi gösteren ebeveynlerin çocukları kendilerini yetersiz ve güçsüz hissederek, ayrı bir kimlik geliştirmekte zorlanırlar. İç içe geçmiş bir ilişki içinde olan gençler, vücutlarını kontrol altına alarak bağımsızlık ve özerklik sağlamaya çalışabilirler (Garber, 2011).

Araştırmalar yeme bozukluğu olan bireylerin başarı odaklı, katı ve mükemmeliyetçi kişilik özelliklerine sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Klump ve diğerleri, 2004). Bu bireylerin ailelerinin de başarı odaklı, mükemmeliyetçi, maddi sonuçlara önem veren, yüksek beklentileri olan ve dış onayı önemseyen özellikler gösterdiği bilinmektedir. Bu tür ailelerin çocukları kendilerini başarılı hissedemediklerinde zayıf ve çekici bir görüntüye sahip olmaya yönelik bir çaba içerisinde olurlar. Ebeveynlerin normalden sapan kişilik özellikleri çocuklara yansiyarak, çocuğun kendi değer sistemini oluşturmada zorlaştırmaktadır. Eğer çocuk aile beklentilerini karşılayamadığını düşünürse gıda kısıtlaması veya kilo kaybı gibi daha kolay kontrol edilebileceği ve daha başarılı olabileceği bir davranışa yönelebilir (Friedman, Utada ve Morrissey, 1987). Ailenin başarı odaklı ve mükemmeliyetçi davranışları bireyin dış onaya bağımlı, rekabetçi ve takıntılı kişilik özellikleri göstermesine neden olur. Anoreksiya ve bulimiyalı bireyler rekabetçi olma eğilimindedir ve başarılı olmaya son derece isteklidir. Görünüşlerini ve başarılarını gerçekçi olmayan standartlarla karşılaştırma eğilimindedirler ve genellikle kendilerini eksik bulurlar. Bu yargıların çoğu, kişisel beklentilerden ziyade kültürel beklentilerden, akran veya ailenin onay standartlarından kaynaklanır (Pace, D'Urso ve Zappulla, 2018; Andersen ve Yager, 2009).

Kişiliğin oluşumu doğum öncesi, doğum sonrası ve çocukluk çağındaki fiziksel, ruhsal koşullar; olgunlaşma (maturation), öğrenme ve toplumsallaşma etkenleriyle biçimlenir. Bu biçimleniş çocukluk çağında bile az çok belli olur. Giderek yerleşmiş bir kişilik yapısı oluşur (Öztürk ve Uluşahin, 2011;555). Genellikle ergenlik ya da genç yetişkinlik döneminde açığa çıkarlar, ancak çocukluk döneminde de birtakım belirtileri görülebilir (Koroğlu ve Bayraktar, 2010:55). Kişilik bozuklukları zamanla kalıcı olabilir ve işlevsellikte bozulmaya yol açabilir (Şahin, 2009). Kişilerin davranışlarında görülen bireysel farklılıkların kökeninde nörofizyolojik ve genetik etkenlere de vurgu yapılmıştır (Yazgan İnanc ve Yerlikaya, 2017:283).

Kişiliğin oluşumunda ve yeme patolojilerine etkisinde bir başka önemli konu ebeveynlerin duygusal ulaşılabilirliğidir. Çocuğun kendine ve başkalarına karşı inançlarını şekillendiren en önemli şey çocuğa aile ortamında verilen kendilik kabulü ve duygusal destektir. Bu ilişki bağlanma figürünün kişilik gelişimindeki gücünü ortaya koymaktadır (Bowlby, 2013: 284). Son olarak ebeveyn/çocuk etkileşiminde, ebeveynler genellikle dikkatini doğru olanın aksine neyin yanlış olduğuna odaklarlar. Bu durum dış uyum ve iç itaatsizlik arasında çatışmaya neden olur. Ebeveyn ve/veya sosyal değerlere uyum sağlamak için, çocuk kendi değerlerinden ödün vermeyi öğrenir. Başkaları üzerinde kabul edilebilir bir izlenim sürdürme ihtiyacı kişiliğin gelişimini olumsuz etkileyebilir. Bu çocuklar, yetişkinlik yaşamlarında kabul edilebilir izlenimini korumak için duygularını ve davranışlarını kısıtlar veya diğerleri ile ilişki kurmaktan kaçınır (Million, 2011:43).

Yukarıda anlatılanlar ışığında ebeveyn davranışları, kişilik ve yeme bozukluğu patolojileri iç içe geçerek karmaşık bir ilişki oluşturarak birbirleri ile etkileşimdedirler. Araştırma bulguları bu görüşü desteklemektedir (Soenens ve diğerleri, 2008). YB'nin komorbidi olarak kişilik bozukluklarından biri eşlik ediyorsa; terapide hastanın aile öyküsünün çalışılması tedaviye cevabı kolaylaştırmaktadır (Besharat, 2008). Yeme bozukluğu olan kişiler, öncelikle kendileri hakkında ne düşündüklerinden ziyade başkalarının onlar hakkında ne düşündükleriyle ilgilenirler. Bu nedenle aile tarafından red veya onay duygusu kişilik ve yeme patolojilerini oldukça önemli düzeyde etkilemektedir (Alantar ve Maner, 2008). Kendilerini yargıladıkları standartlar genellikle aile tarafından belirlenmiş, mükemmeliyetçi beklentiler içeren standartlardır. Beklentileri karşılayamadıklarında ise, bu beklentilerin gerçekçiliğine bakmaksızın, kendilerini korku ve tatminsizlik döngüsünün içinde bulurlar. Bu korku ve tatminsizlik duygusu beslendikçe incelik, mükemmellik ve kontrole ilişkin dürtüsü benlikte büyük bir boşluk açılmasına neden olur. Böylelikle işlevsiz yeme davranışı bir döngü oluşturarak yeme patolojisine yol açar (Polivy ve Herman, 2002; Fairburn ve Harrison, 2003).

2.2 İlgili Araştırmalar

2.2.1 Yurtdışı Araştırmalar

Yeme bozukluğu gösteren bireylerin olumsuz aile yaşantıları olduğuna dair araştırma bulguları ortaya konmuştur (Ağırman ve Maner, 2010; Demir ve Kumcağız,

2020; Keel ve Forney, 2013; Soenens ve diğerleri, 2008). Ailenin kilo, görünüm ve başarıya ilişkin olumsuz tutumlarının YB için risk faktörü olduğu düşünülmektedir (Laliberté, Boland ve Leichner, 1999). Aile işlevselliğinin YB'si olan ergenlerde, YB'si olmayanlarla karşılaştırıldığında daha düşük olduğu gösterilmiştir (Holtom-Viesel ve Allan, 2014). Ebeveynlik ve aile dinamiklerinin YB oluşması, gelişmesi ve sürdürülmesi üzerindeki etkilerini ebeveyn kişilik özellikleriyle ilişkilendirerek araştıran bir çalışmada araştırma bulguları ebeveynlerin kişilik özelliklerinin, kızlarının kişiliği ve psikopatolojisiyle ilişkili olduğunu kanıtladı. Bu çalışmada kişilik bozukluğu eğilimi gösteren ebeveynlerin çocuklarında da patoloji geliştirme riski altında oldukları bildirilmiştir (Fassino, Amianto ve Abbate-Daga, 2008). Yaşları 13 ve 17 aralığında 376 kız çocuğundan oluşan bir örnekleme yapıla çalışmada yeme bozukluklarında risk faktörü olarak aile faktörü araştırılmıştır. Bulgular çocuğun sorunlarını göz ardı eden otoriter anne ve babanın tarafsız konumunun, başarıları için destek eksikliğinin, ebeveynler kınama korkusunun, yasaklar koymanın ve fiziksel cezaların YB gelişiminde rol oynadığını desteklemiştir. Yeme bozukluklarının bir tür protestoyu yansıttığı ve mevcut aile durumuna karşı savunmacı bir tepki olduğu düşünülmektedir (Alexandrova ve Meshkova, 2015). 17 araştırma makalesinin incelendiği derleme çalışmasında hastalar ailelerini; ebeveynlerinin birinden veya her ikisinden daha işlevsiz olarak değerlendirdi (Holtom-Viesel ve Allan, 2014). Waller ve Hartley'in (1994) araştırmasında ise yeme bozukluğu olan bireyler ebeveynlerini reddedici olarak tanımlamışlardır. Standart koyma tutumunda anne ve baba arasındaki küçük farklara rağmen; hastaların babayı reddedici, anneyi ise anormal derecede yüksek standartlar belirleyen olarak algıladıkları ortaya konmuştur. Yeme bozuklukları, diğer ruhsal bozukluklarla yüksek oranda komorbiditeye sahiptir. Ulusal Komorbidite Anketinin uygulandığı 9,285 ABD'li yetişkinle yapılan bir çalışmada anoreksiyalı bireylerin % 50-63' ünün, bulimiyalı bireylerin % 94,5'inin ve tikanırcasına yeme bozukluğu olan bireylerin % 78,9' unun en az bir başka ruhsal bozukluğun kriterlerini karşıladığı bulunmuştur (Hudson, Hiripi, Pope ve Kessler, 2007). Yeme bozukluğu olan ergenlerin, yeme bozukluğu olmayan akranlarına göre önemli ölçüde daha yüksek depresyon, anksiyete ve madde bağımlılığı puanlarına sahip oldukları bulgulanmıştır (Lewinsohn, Weissman ve Seeley, 2000). Ebeveynleri tarafından, yemeğin ödül veya ceza olarak kullanıldığı çocuklarda yetişkinlikte kısıtlayıcı yeme davranışları ve tikanırcasına yeme bozukluğu görülmektedir (Puhl ve Schwartz, 2003). Psikolojik kontrole yüksek düzeyde maruz

kalan çocukların öz kontrol becerilerinin düşük olduğu görülmüştür (Fisher ve Birch, 1999). Duygusal yeme ve psikolojik kontrol arasındaki ilişkinin araştırmalar ile desteklendiği görülmüştür; örneğin ergenler ile yürütülen bir çalışmada anneden gelen düşük desteğin ve yüksek psikolojik kontrolün duygusal yeme ile ilişkisi olduğu bulunmuştur (Snoek, Engels, Janssens ve van Strien, 2007). Ebeveynler yemeği çocuğun davranışlarını ödüllendirmek için kullanıyorsa, çocuğun yemeğe ilişkin uyaranlara hassasiyetinin arttığı bulunmuştur (Birch, Zimmerman ve Hind, 1980).

Bir dizi çalışma, algılanan ebeveyn kontrolünde YB örnekleri ve normal kontroller arasındaki ortalama düzey farklılıklarını incelemiştir. Bu çalışmaların çoğu, yüksek düzeyde ebeveyn korumasını ölçen Ebeveyn Bağlama Aracı ölçeğinin aşırı koruma alt boyutuna dayanmaktadır. YB teşhisinde bulguların tutarsız olduğu görülmüştür (Paker, Tupling ve Brown, 1979). Oysa bir dizi çalışma bulimik hastaların ebeveynlerini (ve özellikle babalarını) normal kontrollere göre daha kontrolcü olarak algıladıklarını göstermiştir (Pole, Waller, Stewart ve Parkin-Feigenbaum, 1988; Rotry, Yager, Rossotto ve Buckwalter, 2000). Birkaç çalışma ebeveynin kontrol davranışlarının düzensiz yeme tutumu ve şiddeti ile ilişkili olduğunu bulmuştur. Bazı çalışmalarda aşırı korumacı ebeveyn davranışının yeme bozukluğu ile pozitif yönde ilişkili olduğu (Murry, Waller ve Legg, 2000), bazılarında ise olmadığı bulunmuştur (Furnham ve Adam-Saib, 2001). Psikolojik olarak kontrol eden ebeveynler, çocuklarına başarısızlığın kabul edilemez olduğunu ve ebeveyn sevgisinin belirli standartların ve normların karşılanma derecesine bağlı olduğu mesajını iletir, bu mesaj benimsenirse muhtemelen (uyumsuz) mükemmeliyetçi bir inanç oluşur (Flett, Hewitt, Oliver ve Macdonald, 2002). Psikolojik olarak kontrol eden ebeveynlere maruz kalan ergenlerin, kendi davranışlarını koşullu olarak onayladıkları ve mükemmeliyetçilik standartlarına ulaşmada başarısız olduklarında; başarısızlık duygusunun ergenlerin suçluluk duymasına ve aşağılık hissetmesine yol açtığı düşünülmektedir. Mükemmeliyetçi tutumun yeme bozukluğu patolojilerine karşısında yarattığı savunmasızlık risk faktörü olarak görülmektedir (Enns, Cox ve Larsen, 2000). Bir vaka-kontrol çalışması mükemmeliyetçiliğin psikolojik kontrol ile YB semptomları arasındaki ilişkilerde aracı rolünü ele almıştır. Bulgular, YB hastalarının ve özellikle bulimiklerin, normal kontrollere kıyasla babadan yüksek düzeyde psikolojik kontrol davranışına ve mükemmeliyetçilik beklentisine maruz kaldığını göstermektedir. Aracılık analizleri, mükemmeliyetçiliğin ebeveyn psikolojik kontrolü ile YB

semptomları arasında önemli bir aracı değişken olduğunu göstermektedir (Soenens ve diğerleri, 2008).

2.2.2 Yurtiçi Araştırmalar

Genç kadınlardaki bozulmuş yeme tutumu ile algılanan ebeveynlik biçimleri, erken dönem uyumsuz şemalar ve duygu düzenleme güçlüklerinin ilişkisini araştırmayı amaçlayan bir çalışmada gruplar arası karşılaştırmaların yapıldığı analizlerde, yeme bozukluğu açısından riskli grubun hem annenin hem de babanın ebeveynliğine ilişkin daha fazla olumsuzluk algıladığını göstermiştir. Aynı zamanda, anneye ilişkin algılanan olumsuz ebeveynlik ile yeme tutumu arasındaki ilişkide aracı role sahip olduğu anlaşılmıştır (Yurtsever ve Sütçü, 2017). Başka bir çalışmada ise üniversite öğrencilerinin yeme tutumları ile aile yapısı ve sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkilerin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada, yeme tutumları ile aile yapısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Siyez ve Baş, 2009). Geçmişte maruz kalınan istismar ve ihmal durumlarının yeme bozukluğu hastalarındaki benlik saygısı ve beden algısı değişkenlerini nasıl etkilediği araştıran bir çalışmada eme bozukluklarında çocukluk çağı istismar ve ihmal yaşantılarının sağlıklı kontrollerden yüksek olduğu, geçmiş travmatik deneyimler ile benlik saygısı ve beden algısı arasında belirgin bir ilişki olduğu bulunmuştur (Oğlağı, 2012). Yeme bozukluğu tanısı almış olan ergen ve genç yetişkin kızlar ile yeme bozukluğu tanısı almamış olanları, aile ortamı özellikleri, otonomi alanında yaşanan güçlükler, beden memnuniyetsizliği, depresyon ve benlik saygısı açısından karşılaştırmayı ve amaçlayan bir araştırmada sonuçlara göre, yeme bozukluğu tanısı bulunan ve bulunmayan ergen kızlar ile genç erişkin kadınlar arasında yeme tutum ve davranışları, aile ortamı, beden memnuniyeti, depresyon ve benlik saygısı açısından fark bulunmuştur (Onar, 2008). Bir başka çalışmada yeme bozuklukları gelişiminde etkili kabul edilen değişkenlerden altısının [aile işlevselliği, benlik saygısı, obsesif-kompulsif belirtiler, depresif belirtiler, kontrol odağı ve Beden Kitle İndeksi (BKİ)] yeme bozukluğu belirti şiddetini ve genel psikolojik belirti düzeyini ne kadar yordadıklarını karşılaştırmayı ve bu değişkenlerin birbirleriyle ilişkileri incelenmiştir. Aile işlevselliği ve kontrol odağı değişkenlerinin yeme patolojisi ile ilişkisi anlamlı bulunmamıştır (Erol, Toprak ve Yazıcı, 2002).

3 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma, ilişkisel tarama modeline göre tasarlanmış nicel bir araştırmadır. İlişkisel tarama modeli iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığı ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2012:80). Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek ve muhtemel sonuçları tahmin etmek için; değişkenleri etkilemek ya da kontrol etmek yerine, her bir örneklemin puanları için istatistiksel karşılaştırmalar yapılır (Tekbıyık, 2014:101). Araştırmamızda araştırmanın amacına uygun olarak amaçsal örnekleme tekniği kullanılmıştır.

3.2 Örneklem

Araştırmanın evrenini yeme bozukluğu hastaları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği'ne başvuran ve YB tanısı alan 119 hastadan oluşmaktadır. Bu araştırmada kaç katılımcı ile çalışılacağını belirlemek üzere istatistiksel güç analizi tekniği uygulanmıştır. Bu tez çalışması için örneklem sayısını belirlemek üzere, Dakanalis ve diğ. (2014) tarafından yayınlanan makale çalışması baz alınmış ve istatistiksel güç analizi uygulanmıştır. Bu araştırmada güç analizi noktasında yeme bozukluklarına yönelik yapısal eşitlik modeli sonuçları baz alınmıştır. Referans araştırmadan elde edilen güç değerleri incelendiğinde; toplam 115 gözlem ile çalışıldığı takdirde % 81.8 düzeyinde bir test gücüne ulaşılmıştır. Sonuç olarak güç analizi bulguları baz alındığında, bu araştırmanın 115 katılımcı ile gerçekleştirebileceği belirlenmiştir (Dakanalis ve diğerleri, 2014). Araştırmaya 15 yaş ve üzeri klinik olarak yeme bozukluğu tanısı almış kadın ve erkek 119 hasta katılmıştır. Klinik örneklemin yeme bozukluğu yaşayan tüm evreni temsil ettiği düşünülmektedir.

3.3 Veri Toplama Süreci

Bu araştırma 15 yaş ve üzeri klinik tanı almış yeme bozukluğu hastalarından oluşan bir örneklem grubuna Demografik Bilgi Formu, Psikolojik Kontrol Ölçeği, Rezzy Yeme Bozuklukları Ölçeği ve Coolidge Eksen II Envanteri uygulanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce İstanbul Arel Üniversitesi'nden etik kurul onayı ve İstanbul Üniversitesinden akademik kurul kararı alınmıştır. İstanbul Arel Üniversitesi'nin 16.09.2020 tarih ve 2020/05 sayılı toplantısında alınan E-69396709-050.01.04-152445 sayılı kararına göre çalışmanın etik ilkelere uygun olduğuna

katılanların oy birliği ile karar verilmiştir (Ek-1). İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı'nın 17.06.2020 tarih ve 386 sayılı toplantısında alınan 68389083 sayılı kararına göre çalışmanın İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği'nde yürütülmesine izin verilmiştir (Ek-2). Öncelikle tedaviye devam eden hastalar aranarak kliniğe davet edilmiş, ölçekler yüz yüze uygulanmıştır. Daha sonra örneklem sayısına ulaşmak için tedavisi tamamlanmış hastalar davet edilmiş ve hastalar ölçekleri hastalığı yaşadıkları dönemde edindikleri deneyimlere göre yanıtlamışlardır.

3.4 Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak; Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu, Psikolojik Kontrol Ölçeği, Rezzy Yeme Bozuklukları Ölçeği, Coolidge Eksen-II Envanteri kullanılmıştır.

Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu: Onam formu araştırmanın amacına, danışmanı ve yürütücüsüne, süresine, gizlilik esaslarına ve katılımcıların haklarına ilişkin bilgileri içeren formdur (EK-3).

Sosyodemografik Bilgi Formu: Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin çıkarımlar yapmak için araştırmacı tarafından hazırlanan ve 16 sorudan oluşan formdur (EK-4).

Psikolojik Kontrol Ölçeği: Psikolojik Kontrol Ölçeği, Barber ve arkadaşları (2007) tarafından geliştirilmiş ve Sayıl ve Kındap (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılmış 16 maddelik bir ölçme aracıdır. Araştırmacılar ölçeğin özgün yapısına sadık kalarak 8 klasik (4, 5, 7, 10, 11, 12, 14, 15) ve 8 kültürlerarası (1, 2, 3, 6, 8, 9, 13, 16) madde kullanarak 2 alt boyut olacak şekilde ölçeği oluşturmuşlardır. Klasik maddelerin yer aldığı boyuta 'psikolojik kontrol', kültürlerarası maddelerin yer aldığı boyuta 'ebeveyn saymazlığı' adını vermişlerdir (Sayıl ve Kındap, 2010). Öz bildirime dayalı olan bu ölçek 4'lü likert tipindedir (1=hiç yapmaz, 4=her zaman yapar) ve ölçekte ters kodlanan madde yoktur. Ölçekten alınan puanın yüksekliği algılanan psikolojik kontrolün yüksekliğini ifade etmektedir. Ölçeğin açıklayıcı faktör analizinde faktörlerin açıkladığı varyanslara bakıldığında anne için rapor edilen ebeveyn saymazlığı, toplam varyansın % 36,5' ini, psikolojik kontrol ise toplam varyansın % 9,74' ünü açıklamıştır. Baba için toplam varyansın açıklanma değerleri ebeveyn saymazlığı için % 40,66, psikolojik kontrol için % 10,16 olarak belirlenmiştir.

İki boyut arasındaki ilişkinin korelasyon değeri anne için ,60, baba için ,63 olarak bulunmuş ve boyutlar arasındaki ilişkinin de yüksek olduğu bildirilmiştir. Her iki boyutta da ebeveynler arasındaki korelasyon ,50'dir ($p<,001$). Ölçeğin her iki boyutunun da iç tutarlılığı yüksek düzeydedir. Anne için rapor edilen Cronbach Alfa katsayıları ebeveyn saymazlığı boyutu için ,85, psikolojik kontrol boyutu için ,77; baba için ise bu değerler sırasıyla ,89 ve ,79'dur (Sayıl ve Kındap, 2010) (EK-5).

Coolidge Eksen-II Envanteri Türkçe Formu (CATI+TR): Coolidge (2006) tarafından geliştirilen bu envanterin, Türkçeye uyarlaması Bilge ve Sertel-Berk (2017) tarafından yapılmıştır. Envanter öz bildirime dayalı 250 maddeden oluşmaktadır ve 4'lü likert tipindedir (1=Kesinlikle yanlış, 4=Kesinlikle doğru). DSM-V kişilik bozuklukları tanı kriterlerinde bir değişiklik olmadığı için ölçek güncelliğini korumaktadır. Ölçek 15 yaş ve üzeri için tasarlanmıştır. Türkçeye uyarlaması 1286 kişiden oluşan toplum örneklemi ile yapılmıştır. Test-tekrar test güvenilirliğinin sınanması için 52 kişiden oluşan bir öğrenci grubuna 4 hafta ara ile uygulama yapılmıştır. Analizlerde Eksen II alt boyutlarının Cronbach alfa değerleri .64 - .83 olarak rapor edilmiştir. Korelasyon değerleri test- tekrar test analizi yapılarak .67- .90 aralığında bildirilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın % 75.58' ini açıklayan 3 faktör olduğu tespit edilmiştir. Ayırıcı geçerlilik analizi sonuçlarına göre ise kişilik bozukluğu ortalamaları; psikolojik veya psikiyatrik tedavi öyküsü olan grupta anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur (Bilge, 2014; Bilge ve Sertel-Berk, 2017) (EK-6).

Rezzy Yeme Bozuklukları Ölçeği: Morgan, Reid ve Lacey (2000) tarafından geliştirilen REZZY Yeme Bozuklukları Ölçeği (SCOFF Eating Disorders Scale), Aydemir ve arkadaşları (2015) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Yeme eğilimini ölçen ve 5 maddeden oluşan ölçekte yanıt seçenekleri 'Evet' ve 'Hayır' şeklindedir. Tüm 'evet' yanıtlarına 1 puan verilir. Ölçek puanı 2 ve daha yüksek olan katılımcıların, YB açısından risk grubunda yer aldığı yer kabul edilir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .82 olarak rapor edilmiştir (Morgan, Reid ve Lacey, 2000). Türkçe versiyon için ise iç tutarlılık Cronbach alfa katsayısı 0.74 bulunmuştur. Açıklayıcı faktör analizi sonucuna göre tüm maddeleri temsil eden tek boyut belirlenmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda tek boyutlu yapı onaylanmıştır (Aydemir, Köksal, Yalın-Sapmaz ve Yüceyar, 2015) (EK-7).

3.5 Veri Toplama Araçlarına İlişkin Değerler

Tablo 1. REEZY Yeme Bozuklukları Ölçeğinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçek	$\bar{X}$	SS	Min-Max	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach's Alpha
REEZY Yeme Bozuklukları	2.35	1.83	1-5	-0.172	-1.508	.808

Bir dağılımın normal bir dağılım gösterip göstermediğine karar vermek için çarpıklık ve basıklık değerleri dikkate alınır. Bu noktada basıklık ve çarpıklık değerlerinin kesme noktaları (sınırları) çarpıklık (Skewness) için mutlak değer olarak 2 ve basıklık (Kurtosis) için mutlak değer olarak 2'nin üzerinde olmamalıdır (George ve Mallery, 2010). Ölçeklerin Cronbach Alpha değerlerinin 0.70 ile 0.99 olması güvenilir olduğunu göstermektedir (Tavakol ve Dennick, 2011).

Tablo 2. Algılanan Psikolojik Kontrol Ölçeği ve Alt Ölçeklerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Alt Ölçekler ve Ölçek	$\bar{X}$	SS	Min-Max	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach's Alpha
Anne	2.67	0,80	1-4	-0.136	-0.655	.947
Baba	2.66	0,79	1-4	-0.218	-0.618	.941
Toplam	2.67	0.64	1-4	-0.004	-0.409	.939

Bir dağılımın normal bir dağılım gösterip göstermediğine karar vermek için çarpıklık ve basıklık değerleri dikkate alınır. Bu noktada basıklık ve çarpıklık değerlerinin kesme noktaları (sınırları) çarpıklık (Skewness) için mutlak değer olarak 2 ve basıklık (Kurtosis) için mutlak değer olarak 2'nin üzerinde olmamalıdır (George ve Mallery, 2010). Ölçeklerin Cronbach Alpha değerlerinin 0.70 ile 0.99 olması güvenilir olduğunu göstermektedir (Tavakol ve Dennick, 2011).

Tablo 3.Coolidge Eksen II Envanter Plus Ölçeği ile Alt Ölçeklerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Alt Ölçekler ve Ölçek	$\bar{X}$	SS	Min-Max	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach's Alpha
Paranoid Kişilik Bozukluğu	2.69	0.50	1.5-3.83	-0.123	-0.439	.734
Sizoid Kişilik Bozukluğu	1.58	0.60	1-3.8	1.460	2.251	.649
Sizotipal Kişilik Bozukluğu	2.27	0.20	1.29-3.86	0.444	0.179	.668
Anti-Sosyal Kişilik Bozukluğu	2.77	0.20	1.29-3.86	0.444	0.179	.734
Borderline Kişilik Bozukluğu	2.44	0.62	1-4	0.332	-.436	.669
Histrionik Kişilik Bozukluğu	2.36	0.59	1.17-3.67	0.035	-0.506	.625
Narsistik Kişilik Bozukluğu	2.56	0.61	1-4	-0.329	-0.224	.788
Çekingen Kişilik Bozukluğu	2.23	0.68	1-3.71	0.222	-0.723	.744
Bağımlı Kişilik Bozukluğu	2.04	0.62	1-3.57	0.488	-0.214	.601
Obsesif-Kompulsif Bozukluk	2.67	0.62	1.2-4	0.184	-0.592	.734

Bir dağılımın normal bir dağılım gösterip göstermediğine karar vermek için çarpıklık ve basıklık değerleri dikkate alınır. Bu noktada basıklık ve çarpıklık değerlerinin kesme noktaları (sınırları) çarpıklık (Skewness) için mutlak değer olarak 2 ve basıklık (Kurtosis) için mutlak değer olarak 2'nin üzerinde olmamalıdır (George ve Mallery, 2010). Ölçeklerin Cronbach Alpha değerlerinin 0.60 ile 0.99 olması güvenilir olduğunu göstermektedir (Tavakol ve Dennick, 2011).

Açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre Paranoid kişilik bozukluğunda; 3. 61. 102. 136. ve 151. sorular boyutta olmadığı için çıkartılmıştır. Şizoid kişilik bozukluğunda; 93. 108. ve 128. sorular boyutta olmadığı için çıkartılmıştır. Şizotipal kişilik bozukluğunda; 65. ve 154. sorular boyutta olmadığı için çıkartılmıştır. Anti-Sosyal kişilik bozukluğunda; 2. 5. ve 71. sorular boyutta olmadığı için çıkartılmıştır. Boderline kişilik bozukluğunda; 110. soru boyutta olmadığı için çıkartılmıştır. Histrionik kişilik bozukluğunda; 4. 64. ve 193. sorular boyutta olmadığı için çıkartılmıştır. Narsistik kişilik bozukluğunda; 54. 85. 112. 134. 146. ve 164. sorular boyutta olmadığı için çıkartılmıştır. Çekingen kişilik bozukluğunda; 115. soru boyutta olmadığı için çıkartılmıştır. Bağımlı kişilik bozukluğunda; 107. ve 122. sorular boyutta olmadığı için çıkartılmıştır. Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğunda; 15. 34. 38. 87. 166. 189. ve 190. sorular boyutta olmadığı için çıkartılmıştır. Ölçeklerin Cronbach Alpha değerlerinin 0,60 ile 0,99 olması güvenilir olduğunu göstermektedir (Tavakol ve Dennick, 2011). Açıklayıcı faktör analizinde sosyal bilimlerde varyans açıklama

oranın % 30' dan fazla olması beklenmektedir (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2013). KMO ölçümü 1'e ne kadar yakın ise eldeki veri grubuna faktör analizinin yapılmasının uygun olduğu kabul edilmektedir (Živadinović, 2004).

3.6 Verilerin değerlendirilmesi

İstatistiksel analizler için SPSS 24.0 programı kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotların (Ortalama, Standart Sapma, Medyan, Frekans, Oran, Minimum, Maksimum), yanı sıra niceliksel verilerin normal dağılıma uygunlukları basıklık ve çarpıklık değerlerinin kesme noktaları (sınırları) çarpıklık (Skewness) değerleri ile sınanmıştır. Ölçekler arasındaki ilişki tespitinde Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Yeme bozuklukları, ebeveynden algılanan psikolojik kontrol ve kişilik bozuklukları ilişkilerinin ölçülen demografik özellikler bakımından farklı olup olmadığını belirlemek için Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA) testi kullanılmıştır. Anlamlılık $p<0,01$ ve $p<0,05$ düzeylerinde değerlendirilmiştir.

4 BULGULAR

Bu bölümde tamamı hekim kararıyla yeme bozukluğu tanısı almış katılımcılardan elde edilen verilerin analizlerini sonuçları ele alınmıştır. Araştırma sorularına ilişkin bulgulardan önce yeme bozukluğu tanısı almış 119 katılımcının demografik ve klinik özelliklerine ilişkin frekans dağılımları Tablo 4’ de verilmiştir.

Tablo 4.Demografik ve Klinik Özelliklerin Frekans Dağılımı

		f	%	Yığılmış %
Cinsiyet	Kadın	84	70.6	70.6
	Erkek	35	29.4	100
Yaş	16-20 yaş	30	25.2	25.2
	21- 24 yaş	35	29.4	54.6
	25 ve üzeri	54	45.4	100
Medeni Durumları	Evli	40	33.6	33.6
	Bekar	73	61.3	94.9
	Boşanmış	6	5.0	100
Öğrenim Durumu	Lise ve altı	30	25.2	25.2
	Yüksekokul ve üzeri	89	74.8	100
Yetişilen Aile Tipi	Çekirdek aile	62	52.1	52.1
	Geniş aile	21	17.6	69.7
	Yuva	2	1.70	71.4
	Diğer (Parçalanmış)	34	28.6	100
Anne Öğrenim Durumu	Ortaokul ve altı	48	40.4	40.4
	Lise	38	31.9	72.3
	Yüksekokul	33	27.7	100
Baba Öğrenim Durumu	Ortaokul ve altı	46	38.7	38.7
	Lise	37	31.1	69.8
	Yüksekokul	36	30.2	100
Aile de Diyet Yapan Kişilerin Olup Olmaması Durumu	Evet	38	31.9	31.9
	Hayır	81	68.1	100
Aktivite Durumları	Spor	38	31.9	31.9
	Dans	10	8.4	40.2
	Egzersiziz	37	31.1	71.3
	Diğer	34	28.6	100
Kilo Memnuniyeti Durumu	Memnun değilim	60	50.4	50.4
	Hiç memnun değ	59	49.6	100
Diyet Yapma Sıklığı Durumu	Daima	23	19.3	19.3
	Çok sık	24	20.2	39.5
	Sık sık	27	22.7	63.2
	Bazen	23	19.3	82.5
	Hiçbir zaman	22	18.5	100
Kiloyu Korumak için Çaba Harcama Durumu	Evet	84	70.6	70.6
	Hayır	35	29.4	100
Psikiyatrist/Psikologdan Yardım Alma Durumu	Evet	100	84.0	84.0
	Hayır	19	16.0	100
Yeme Sorunu ile İlgili Konulan Teşhis	AN	48	40.3	40.3
	BN	47	39.5	79.8
	AN-BN	14	11.8	91.6
	TYB	10	8.4	100

Araştırmaya katılan klinik örneklemin % 70.6' sının kadın olduğu görülmektedir (f=84). Yaş bakımından yarısından fazlası (% 54) 25 yaş altı ve yaklaşık üçte ikisi bekardır (% 61.2). Örneklemin % 74.8 i en az yüksek okul üzeri öğrenim durumuna sahiptir. Katılımcıların büyük çoğunluğu (% 52.1) çekirdek ailede yetişmiştir, anne ve babalarının (Anne % 40.4, Baba % 39.7) önemli çoğunluğu ortaokul ve altı öğrenim düzeyindedir. Örneklem grubunun % 31.9 unun ailesinde diyet yapan birileri olup, grubu kendisinin de az ya da çok % 82.5 kadarı diyet yapmaktadır. Tamamı yeme bozukluğu tanısı almış bu grubun % 29,4 ü kiloyu korumak için çaba harcamadıklarını belirtmiştir. AN ve BN tanısı alanlar örneklem içinde % 79.8' lik yer kaplamaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu psikiyatristten/psikologdan yardım almaktadır.

Ebeveynlerden algılanan kontrol (psikolojik kontrol -PK ve ebeveyn saymazlığı-ES) ile yeme bozukluğu arasında anlamlı bir ilişkiler olup olmadığını belirlemek için pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Sonuçlar Tablo 5' de görülmektedir.

Tablo 5.Yeme Bozukluğu ve Ebeveynlerden Algılanan Kontrol Tarzları Arasındaki İlişki

		YB ¹	APK ²	AES ³	BPK ⁴	BES ⁵
YB						
APK	r	-.188*				
AES	r	-.120	.861**			
BPK	r	.042	.346**	.244**		
BES	r	.132	.201*	.222*	.844**	

* P< .05 ** p< .01

r: Pearson Korelasyon

1: Yeme Bozukluğu 2 Anneden Algılanan Psikolojik Kontrol 3 Anneden Algılanan Ebeveyn Saymazlığı 4 Babadan Algılanan Psikolojik Kontrol 5 Babadan Algılanan Ebeveyn Saymazlığı

Ölçülen yeme bozukluğu puanları ile anne ve babada algılanan kontrol türleri (Psikolojik Kontrol-Ebeveyn Saymazlığı) arasında hesaplanan korelasyon sonuçlarına göre anneden algılanan psikolojik kontrol ile yeme bozukluğu arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur; $r(119) = -.188, P < .05$. Annede algılanan ebeveyn saymazlığı ($r(119) = -.120$) ve babada algılanan psikolojik kontrol ($r(119) = .042$) ve ebeveyn saymazlığı ($r(119) = .132$) ile yeme bozukluğu arasındaki ilişkiler anlamlı düzeyde görülmemiştir ($P > .05$). Tablo da ölçmenin kendi içinde tutarlılığına ilişkin bilgi sağlaması amacıyla annede ve babada algılanan kontrol türleri arasında hesaplanan korelasyonlar da verilmiştir. Alt boyutlar arasında hesaplan üç korelasyon katsayısının da anlamlı olduğu görülmektedir ($P < .05$).

Ölçülen dört farklı kişilik bozukluğu ile yeme bozukluğu arasındaki ilişkiler korelasyon analiziyle incelenmiş, sonuçlar Tablo 6’ de verilmiştir.

Tablo 6. Yeme Bozukluğu ve Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişki

		YB ¹
OKB ²	r	.265**
BKB ³	r	.140
HKB ⁴	r	.123
NKB ⁵	r	.158

¹ Yeme Bozukluğu, ²Obsesif Kompulsif Kişilik Bozukluğu, ³Bağımlı Kişilik Bozukluğu, ⁴Histirionik Kişilik Bozukluğu, ⁵ Narsistik Kişilik Bozukluğu

Tablo 6’ da verilen sonuçlardan obsesif kompulsif kişilik bozukluğu puanları ile yeme bozukluğu arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir $r(119) = -.265, P < .001$. Obsesif kompulsif bozukluğa ilişkin ölçülen puan arttıkça yeme bozukluğu puanının da arttığı düşünülebilir. Diğer kişilik bozuklukları ve yeme bozuklukları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($P > .05$).

Anne ve babada algılanan kontrol tarzları ile kişilik bozuklukları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için hesaplan Pearson korelasyon katsayıları Tablo 7’ de verilmiştir.

Tablo 7. Algılanan Kontrol Tarzları ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişki

		OKB	BKB	HKB	NKB
APK ¹	r	-.068	.033	.152	.040
AES ²	r	.043	.063	.125	.198*
BPK ³	r	-.016	-.056	.020	.029
BES ⁴	r	.073	-.038	-.030	.132
OKB ⁵	r		.446**	.252**	.545**
BKB ⁶	r			.490**	.486*
HKB ⁷	r				.202*
NKB ⁸					

¹Annenen Algılanan Psikolojik Kontrol, ²Annenen Algılanan Ebeveyn Saymazlığı, ³Babadan Algılanan Psikolojik Kontrol, ⁴Babadan Algılanan Ebeveyn Saymazlığı, ⁵Obsesif Kompulsif Kişilik Bozukluğu, ⁶Bağımlı Kişilik Bozukluğu, ⁷Histirionik Kişilik Bozukluğu, ⁸ Narsistik Kişilik Bozukluğu

Araştırmada öncelikle yeme bozukluğu bakımından ilişkisi sorgulanan literatür ile uyumlu dört farklı kişilik bozukluğu ölçümleri arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. Kişilik bozukluklarının yeme bozukluğu olan grupta algılanan kontrol türleri ile ilişkisi de Tablo 7’ de verilmiştir. Sonuçlar anneden algılanan ebeveyn saymazlığı ile Narsistik kişilik bozukluğu arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir $r(119) = -.198, P < .05$. Anneden algılanan psikolojik kontrol ve babadan algılanan her iki kontrol tarzı ile ölçülen kişilik bozukluklarının herhangi

biri arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($P > .05$). Tabloda ek bir bilgi olarak sunulmuş kişilik bozukluklarının kendi aralarındaki ilişkilerin $r(119) = -.198$, $P < .05$ ile $r(119) = -.545$, $P < .001$ aralığında bulunup tamamının anlamlı olduğu görülmüştür. Kullanılan ölçeğin bu araştırma verilerinde gösterdiği faktörler arası korelasyon önemli görülmektedir.

Ebeveynlerde algılanan kontrol boyut ve düzeylerinin ölçülen demografik özellikler bakımından farklı olup olmadığını belirlemek için her bir ebeveynde algılanan psikolojik kontrol ve ebeveyn saymazlığının lineer bileşkesi bağımlı değişken olarak değerlendirilip ayrı ayrı annede algılanan kontrol ve babada algılanan kontrol şeklinde adlandırılmış ve Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA) uygulanmıştır. Her bir ebeveyn için demografik değişkenler bağımsız değişken olarak atanarak dört MANOVA hesaplanmıştır. Öncelikle MANOVA'nın temel varsayımları kontrol edilmiştir. Tek değişkenli (Univariate) aşırı değerler (Outlier) Box Plot, Çok değişkenli (Multivariate) aşırı değerler Mahalanobis indeksi ile incelenmiş, kabul edilir değerler (Tabachnick ve Fidell, 2015) dışında veriye rastlanmamıştır. Bağımlı değişkenler arasındaki çoklu doğrusallık ve tekillik varsayımları Pearson Korelasyonu ile incelenmiş ve varsayımların karşılandığı görülmüştür. Ancak, hata varyanslarının homojenliği için yapılan Levene testi anneden algılanan psikolojik destek değişkeninde varsayımı karşılamamıştır. Bu durumda Tabachnick ve Fidell (2005)'in her hücrede en az 20 kişi olması şartıyla analizin yapılabileceği bilgisi dikkate alınmış ve anlamlılık düzeyi için Pillai's Trace indeksi kabul edilmiştir. Annede algılanan kontrole ilişkin MANOVA sonuçları Tablo 8' de verilmiştir.

Tablo 8. Anneden Algılanan Kontrol Tarzının Demografik Özellikler Bakımından Farkına İlişkin MANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken	Etki		Değer	F	Hipotez sd	Hata sd	Sig
Anneden Algılanan Kontrol	Cinsiyet	Pillai's Trace	.054	3.323 ^b	2	116	.039
	Yaş	Pillai's Trace	.114	3.3517 ^b	4	232	.057
	Öğrenim Durumu	Pillai's Trace	.015	.430	4	232	.787
	Anne Öğrenim Durumu	Pillai's Trace	.001	.022	4.000	232.000	.999

Tablo 8' de dört farklı demografik değişkenin (bağımsız değişken) düzeyleri arasında anneden algılanan kontrol puanları bakımından farklarına ilişkin MANOVA

sonuçları görünmektedir. Sonuçlar incelendiğinde cinsiyet değişkeninde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır, Pillai's Trace= .054, $F(2-116)= 3.323$, $p< .05$. Cinsiyet değişkenine ilişkin Anova sonuçları aşağıda Tablo 4.6' da verilmiştir.

Tablo 9. Anneden Algılanan Kontrol Tarzlarının Cinsiyetler Arası Farkına İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişken	N, $\bar{X}$ ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Grup	N	$\bar{X}$	ss	Var.K	KT	sd	KO	F	p
Psikolojik Kontrol	Kadın	84	21.32	7.36	G.Arası	123.49	1	123.49	2.54	.114
	Erkek	35	19.09	5.96	G.İçi	5699.06	117			
Ebeveyn Saymazlığı	Kadın	84	22.99	6.51	G.Arası	220.24	1	220.24	5.83	.017
	Erkek	35	19.94	5.15	G.İçi	4421.46	117			

Manova sonucuna (Tablo 8) göre gruplar arasında lineer değişken bakımından ortaya çıkan farkın Tablo 9' da görülebileceği gibi ebeveyn saymazlığı boyutundan kaynaklanmaktadır. Kadınlar ($\bar{x} = 21.32$) annelerinden erkeklere ($\bar{x} = 19.09$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek ebeveyne saymazlığı algılamaktadır $F(1-116)= 5.83$, $p< .05$. Psikolojik kontrol bakımından cinsiyetler arası anlamlı bir farka rastlanmamıştır $F(1-116)= 2.54$, $p> .05$.

Demografik değişkenlerin (bağımsız değişken) düzeyleri arasında babada algılanan kontrol puanları bakımından fark olup olmadığını kontrol amaçlı Manova analizi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 10' da verilmiştir.

Tablo 10. Babadan Algılanan Kontrol Tarzının Demografik Özellikler Bakımından Farkına İlişkin MANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken	Etki		Değer	F	Hipotez sd	Hata sd	Sig
Babadan algılanan kontrol	Cinsiyet	Pillai's Trace	.019	1.118	2	116	.019
	Yaş	Pillai's Trace	.055	1.653	4	232	.028
	Öğrenim Durumu	Pillai's Trace	.030	.878	4	232	.478
	Baba Öğrenim Durumu	Pillai's Trace	.017	.507	4.000	232.000	.731

Tablo 10' da verilen sonuçlara göre cinsiyet (Pillai's Trace= .019, $F(2-116)= 1.118$ $p< .05$) ve yaş (Pillai's Trace= .055, $F(4-232)= 1.653$, $p< .05$) değişkeninde istatistiksel olarak anlamlı farklılar bulunmaktadır. Bu iki değişkene ilişkin Anova sonuçları

aşağıda sırasıyla verilmiştir. Diğer değişkenlerin düzeyleri arasında bağımlı değişkesinin bileşkesi bakımından anlamlı fark bulunmamıştır.

Tablo 11. Babadan Algılanan Psikolojik Kontrol ve Ebeveyn Saymazlığının Cinsiyetler Arası Farkına İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişken	N, $\bar{X}$ ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Grup	N	$\bar{X}$	ss	Var.K	KT	sd	KO	F	p
Baba Psikolojik Kontrol	Kadın	84	21.23	.75	G.Arası	46.31	1	46.31	47.62	.973
	Erkek	35	19.86	1.17	G.İçi	5570.99	117			
Baba Ebeveyn Saymazlığı	Kadın	84	22.32	.70	G.Arası	85.87	1	85.87	2.08	.152
	Erkek	35	20.46	1.09	G.İçi	4837.01	117	41.34		

Tablo 11 incelendiğinde Manova sonucunda ortaya çıkan farkın psikolojik kontrol ($F(1-117) = .973$, $p > .05$) ya da ebeveyn saymazlığından $F(1-117) = 2.08$, $p > .05$). kaynaklanmadığı görülmektedir. Lineer bileşkede görülen farkın ancak iki değişkenin birlikteliğinden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Tablo 12. Babadan Algılanan Psikolojik Kontrol ve Ebeveyn Saymazlığının Yaşlar Arası Farkına İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişken	N, $\bar{X}$ ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Grup	N	$\bar{X}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
	Yaş									
Baba Psikolojik Kontrol	16-20	30	19.40	7.32	G.Arası	84.59	2	27.85	.89	.415
	21-24	35	21.54	6.64	G.İçi	5532.70	116	2.35		
	25 ve üzeri	54	21.15	6.84						
	Total	119	20.82	6.90						
Baba Ebeveyn saymazlığı	16-20	30	21.43	6.73	G.Arası	55.70	2	27.85	.66	.517
	21-24	35	22.83	6.48	G.İçi	4867.17	116	41.96		
	25 ve üzeri	54	21.28	6.33						
	Total	119	21.77	6.46						

Manova sonucuna bağlı olarak yapılan yaş kategorilerinde babadan algılanan psikolojik kontrol ve ebeveyn saymazlığı puanlarının farkına ilişkin anova sonuçlarına göre, her iki değişkende de anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Algılanan psikolojik kontrol puanlarının yaşlar arasında değişmediği ($F(2-116) = .89$, $p > .05$) ve yine algılanan ebeveyn saymazlığının ($F(2-117) = .66$, $p > .05$) yaşlar arasında anlamlı bir

farklılık göstermediği bulunmuştur. Lineer bileşkede görülen fark iki değişkenin birlikteliğinden kaynaklanmaktadır.

Ölçülen demografik değişkenlerin (bağımsız değişken) düzeyleri arasında kişilik bozukluklar puanları bakımından fark olup olmadığını belirlemek için MANOVA analizi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 4.10' da verilmiştir.

Tablo 13. Kişilik Bozukluklarının Demografik Özellikler Bakımından Farkına İlişkin MANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken	Etki		Değer	F	Hipotez sd	Hata sd	Sig
Kişilik Bozukluğu	Cinsiyet	Pillai's Trace	.038	1.114 ^a	4.000	113.000	.353
	Yaş	Pillai's Trace	.171	2.636	8.000	226.000	.009
	Öğrenim Durumu	Pillai's Trace	.060	1.797 ^a	4.000	113.000	.134
	Anne Öğrenim Durumu	Pillai's Trace	.039	.562	8.000	226.000	.808
	Baba Öğrenim Durumu	Pillai's Trace	.128	1.931	8.000	226.000	.057

Tablo 13' de görülen MANOVA sonuçlarına göre dört kişilik bozukluğunun lineer bileşkesi sadece yaş düzeyleri arasında anlamlı farklılık göstermektedir (Pillai's Trace= .055, $F(4-232)= 1.653$, $p< .05$). Bu farkın hangi kişilik bozukluklarından kaynaklandığını bulabilmek için yaş değişkeni üzerinde her bir kişilik bozukluğu için ANOVA analizleri yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 14' de verilmiştir. Diğer değişkenlerde herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 14. Kişilik Bozukluklarının Yaşlar Arası Farkına İlişkin ANOVA Sonuçları

<i>N</i> , $\bar{X}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Değişken	Grup yaş	<i>N</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Obsesif Kompulsüf Kişilik Bozukluğu	16-20	30	30.43	3.55	G.Arası	209.40	2	104.70	6.65	.002**
	21-24	35	34.03	3.97	G.İçi	1809.62	115	15.74		
	25 ve üzeri	54	32.23	4.18						
	Toplam	119	32.31	4.15						
Bağımlı Kişilik Bozukluğu	16-20	30	17.27	2.18	G.Arası	123.49	2	61.74	5.023	.008**
	21-24	35	20.03	3.67	G.İçi	1413.63	115	12.29		
	25 ve üzeri	54	18.85	3.96						
	Toplam	119	18.80	3.62						
Histirionik Kişilik Bozukluğu	16-20	30	18.37	3.16	G.Arası	93.51	2	46.76	4.14	.018*
	21-24	35	20.77	3.39	G.İçi	1297.82	115	11.29		
	25 ve üzeri	54	19.60	3.45						
	Total	119	19.64	3.45						
Narsistik Kişilik Bozukluğu	16-20	30	24.87	3.42	G.Arası	223.34	2	111.67	2.131	.064
	21-24	35	28.11	6.01	G.İçi	3262.93	115	28.37		
	25 ve üzeri	54	27.96	5.71						
	Total	119	27.22	5.46						

* $P < .05$

** $p < .01$

Tablo 14’ de verilmiş kişilik bozukluklarının lineer bileşkesinin yaşlar arasındaki anlamlı farkının hangi gruplardan kaynaklandığı belirlemek için ANOVA analizi yapılmıştır. ANOVA sonuçları dört kişilik bozukluğunun da anlamlı düzeyde bu farka katkısı olduğunu göstermektedir.

Obsesif kompulsif kişilik bozukluğunun yaşlar arasında anlamlı farklılaştığı görülmüştür ($F(2-115)= 6.65, p < .05$). Yapılan post hoc scheffe testi 16-20 yaş grubunun ölçülen obsesif kompulsif kişilik bozukluğu puanları ($\bar{x}=30.43$) bakımından 21-24 yaş grubundan ($\bar{x}=34.03$) anlamlı derecede düşük olduğunu göstermektedir $F(2, 115) = 6.65, p = .002$. Aynı şekilde bağımlı kişilik bozukluğu puanları üzerinde yapılan ANOVA analiz sonuçları yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir $F(2, 115) = 5.02, p = .008$ Grupların ikili karşılaştırılması için yapılan Scheffe post hoc test sonucu bağımlı kişilik bozukluğu puanlarının da 16-20 yaş grubunda ($\bar{x}=17.27$) 21-24 yaş grubuna ($\bar{x}=20.03$) kıyasla daha düşük olduğu görülmüştür. Histirionik Kişilik Bozukluğu puanlarında yaş grupları arasında görülen anlamlı farkın $F(2, 115) = 4.014, p = .018$ yine 16-20 ve 21-24 yaş gruplarından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Post hoc test sonuçları 16-20 yaş grubunun ($\bar{x}=18.37$) puanlarının 21-25 ($\bar{x}=20.77$) yaş grubu puanlarından daha düşük olduğunu göstermektedir. Narsistik kişilik bozukluğu puanlarının ANOVA analiziyle incelenmesi sonucunda da yaş grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir $F(2, 115) = 3.94, p = .022$. Grupların post hoc test ile ikili karşılaştırmaları sonucunda 16-20 yaş grubunun narsistik kişilik bozukluğu puanlarının ($\bar{x}=24.87$) hem 21-24 ($\bar{x}=28.11$) hem de 25 ve yukarısı ($\bar{x}=27.96$) yaş gruplarından anlamlı derecede düşük olduğu anlaşılmıştır.

5 TARTIŞMA

Tartışma bölümünde, yeme bozukluğu hastalarının ebeveynden algılanan psikolojik kontrol ve kişilik bozukluğu düzeylerinin demografik özellikler bakımından incelenmesine yönelik hazırlanan araştırma sorularının istatistiksel metodlar aracılığıyla sınanması sonucunda elde edilen bulgular araştırma sorularının sırasına göre tartışılacak ve yorumlanacaktır. Elde edilen bulgular araştırma konusu ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalarla ilişkilendirilerek yorumlanacaktır. Buna ek olarak araştırmamız ile doğrudan ilişkili olan bir çalışmaya rastlanmayan durumlarda, araştırmamız ile dolaylı olarak bağlantılı olan çalışma sonuçlarına yer verilmiştir.

Ölçülen yeme bozukluğu puanları ile ebeveynden algılanan kontrol türleri (Psikolojik Kontrol-Ebeveyn Saymazlığı) arasında anneden algılanan psikolojik kontrol ile yeme bozukluğu arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yüksek düzeyde ebeveyn kontrolünün YB açısından risk faktörü olduğu bilinmektedir. Ebeveynleri tarafından yüksek düzeyde kontrole maruz kalan çocukların duygu düzenleme güçlüğü yaşadıkları da araştırmalarla kanıtlanmıştır. Kontrolün yüksek olduğu bir aile ikliminde bireyler sorun yokmuş gibi hissedebilir çünkü bu bireyler ebeveynleri tarafından söylenen şekilde hareket etmekten başka seçim yapmamaktadır. Özellikle bizim kültürümüzde anne çocuk ilişkisinde çocuğun bireyselleşme ihtiyacı, anne tarafından anneden kopmak gibi algılanmaktadır. Bu nedenle anneler çocuk ile olan sınırlarını belirlemekte güçlük çekmektedir. Çocuğun bireyselleşme ihtiyacı ve ebeveyn kontrolü çocukta içsel bir çatışmaya neden olabilir. Birey bu içsel çatışmayı kendi bedeni üzerinden dışsallaştırarak baş etme yoluna gidebilir. Araştırmamızdan elde edilen negatif yönlü sonuç; annelerin çocuklarının beslenmelerine olan katılımının babaya kıyasla daha fazla olması nedeniyle çocukta gelişen yeme patolojisini, yine babaya kıyasla daha hızlı fark ederek olumlu veya olumsuz müdahalesinden kaynaklandığı söylenebilir. Literatürdeki araştırmalar yüksek düzeyde anne psikolojik kontrol yaşayan kişilerin YB geliştirmeye daha yatkın olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmamızın bulgusu ile ilgili (negatif yönlü ilişki) bir bulguya diğer araştırmalarda rastlanmamıştır. Literatürde anneden algılanan psikolojik kontrolün yeme patolojileri ile ilgili ilişkisinin anlamlı olduğu çalışmalar mevcuttur. Lise öğrencilerinden oluşan bir örneklem ile ergenlerin duygusal şemaları ve algıladıkları ebeveyn kontrolünün yeme tutumlarıyla ilişkisinin incelenmesi amacıyla yapılan bir çalışmada anne psikolojik kontrolü yeme tutumlarını istatistiksel olarak

anlamli düzeyde yordadığı bulunmuştur (Gürel, 2017). Bununla birlikte anneden algılanan psikolojik kontrolün yeme tutumları ile ilişkili olduğu bildirilmiştir (Snoek, Engels, Janssens ve van Strien, 2007). Araştırmamızdan elde edilen sonuç ve diğer araştırmalardan elde edilen sonuçlar anne figürünün yeme bozukluğundan önemli bir rol oynadığı ortaya koymuştur. Ancak bu ilişkinin nasıl ve ne yönde olduğu diğer faktörlerin katılımı ile belirlendiğinden araştırma sonuçları değişkenlik göstermektedir.

Annede algılanan ebeveyn saymazlığı ve babada algılanan psikolojik kontrol ve ebeveyn saymazlığı ile yeme bozukluğu arasındaki ilişkiler anlamli düzeyde görülmemiştir. Bu bulguyu destekleyen çalışmalar mevcuttur. Ergenlerde yeme tutumlarının aile işlevleri açısından değerlendirildiği bir çalışmada yeme tutum testi puanlarıyla istatistiksel açıdan anlamli bir ilişki göstermemiştir (Günaydın ve Kumcağız, 2020). Siyez ve Uzbaş'ın (2009) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada da benzer bulgulara rastlanmıştır. Yeme tutumları ve aile tutumlarının incelendiği sağlık meslek yüksekokulu öğrencileri ile yapılan bir çalışmada yeme bozukluğu ile aile tutumları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamli olmadığı tespit edilmiştir (Toker-Ertuğ, 2008). Tıp fakültesi öğrencilerinden oluşan bir örnekleme yapılan çalışmada da yeme tutumları ile aile işlevselliği anlamli bir farklılık göstermemiştir (Erol, Toprak, Yazıcı ve Erol, 2000). Bu sonuçlara göre ebeveyn kontrolü değişkeninin tek başına yeme tutumlarını yordama gücünün düşük olduğu ve başka değişkenlerin katılımı ile yordama gücünün artabileceği söylenebilir. Örneğin yapılan bir araştırmada anne tarafından ebeveyn saymazlığına maruz kalan çocukların; yeme bozukluğu geliştirmesinde beden tatminsizliğinin aracı rolü olduğu bildirilmiştir (Sheffield, Waller, Emanuelli, Murray ve Meyer, 2009). Bu nedenle literatüre bakıldığında psikolojik kontrolün tek başına yordama gücünün düşük olduğu söylenebilir. Buna ek olarak yeme bozukluğu oluşumunda tek risk faktörü ebeveynler değildir. Akran zorbalığı, iş ortamı, duygusal ilişkilerdeki negatif iletişim, parçalanmış aile, cinsel istismar, sosyal medya gibi risk faktörlerin de yeme bozukluğu oluşumunda etkili olduğu söylenebilir. Bu nedenle elde edilen sonuç katılımcıların ebeveynler dışında diğer risk faktörlerine maruz kalmaları ile açıklanabilir.

Araştırmamızda elde edilen bulgularda obsesif kompulsif kişilik bozukluğu puanları ile yeme bozukluğu arasında pozitif yönlü ve anlamli bir ilişki olduğu görülmektedir. Obsessif kompulsif bozukluğa ilişkin ölçülen puan arttıkça yeme

bozukluğu puanının da artığı düşünölebilir. Yeme patolojisini sürdürmek için gerekli olan katı ve tekrar eden yeme davranışları, OKB davranış örüntülerinin özelliklerini taşıdığı söylenebilir. Bu nedenle bu bulgu yeme bozukluğu yaşayan bireylerde tekrar eden davranışların ve bireyin bu davranışların değışmesine karşı yüksek düzeyde kaygı yaşamasının açıklanmasına yardımcı olabilir. Buna ek olarak farklı bir bakış açısıyla bakacak olursak pozitif yöndeki bu ilişki, yeme bozulduğunun beden algısına ilişkin kaygılardan değil de; yiyeceklerin temizliğine ilişkin kaygılardan da meydana gelebileceği şeklinde de yorumlanabilir. Her iki bozukluğun ortak özelliği ise bir davranış ritüelleştirmedir bu nedenle pozitif yönlü ilişki bireyde açıklanamayan ritüelleşmiş davranışların açıklanmasına yardımcı olabilir. Araştırmamızdan elde edilen sonuç literatürdeki bulgular ile benzerlik göstermektedir. Kişilik bozuklukları ve yeme bozukluklarına ilişkin bir gözden geçirme çalışmasında sonuçlar AN'li hastalarda en çok C kümesi kişilik bozuklukları (bağımlı, çekingen, OKB) göröldüğünü ortaya koymuştur (Cassin ve von Ronson, 2005). Kişilik bozuklukları ve yeme bozuklukları ilişkisine ilişkin etiyoiojiyi bütöncöl bir bakış açısı ile ele alan bir çalışmada AN hastalarında OKB görölme yaygınlığının yüksek olduğu bildirilmiştir (Batum, 2018). Yeme bozukluğu olan bireylerde kişilik bozukluklarının yaygınlığını araştıran bir çalışmada bulgular AN ve TYB ile en sık görölen kişilik bozukluğu OKB olarak bildirilmiştir (Sansone, Levitt ve Sansone, 2005). Yine bir gözden geçirme çalışmasında yeme bozukluğu alt tiplerinde obsesif-kompulsif kişilik bozukluğunun sık görölmesine ilişkin araştırma bulguları ortaya konmuştur (Halmi, 2005). Yeme bozukluğu olan yetişkin kadınlarda obsesif-kompulsif kişiliği yansıtan bir çocukluk dönemi olup olmadığının geriye dönük olarak incelendiği bir çalışmada obsesif-kompulsif kişilik yansıtan çocukluk dönemi özellikleri, yeme bozukluklarının gelişimi ile ilişkili bulunmuştur (Anderluh, Tchanturia, Rabe-Hesketh ve Treasure, 2003). Ergenlerde yeme bozukluğunu araştıran bir çalışmada hasta ve kontrol grupları karşılaştırıldığında OKB belirtilerinin tümü yeme bozukluğu hasta grubu ile anlamlı şekilde ilişkili olarak bildirilmiştir. Bu nedenle bu araştırma hastalarda görölen yeme bozukluğu tablosunu, ergenlik döneminde başlayan modern bir obsesif-kompulsif hastalık biçimi olarak yorumlamıştır (Rothenberg, 1990). AN ve BN'de komorbiditeyi araştıran bir çalışmada ise; OKB'nin, AN ve BN ile birlikte en sık görölen kişilik patolojisi olduğu söylenmiştir (O'Brien ve Vincent, 2003). 270 katılımcıdan oluşan bir başka çalışmada yeme tutumları ile OKB belirtileri ilişkisi araştırılmış ve yeme davranışında bozulma arttıkça, OKB görölme düzeyinin de arttığını tespit edilmiştir

(Usta, Sağlam, Şen, Aygin ve Sert, 2015). Diğer kişilik bozuklukları ve yeme bozuklukları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Elde edilen sonuç ve ilgili araştırmaların sonuçları ışığında OKB ve YB özellikleri örtüşen birbirini etkileyen bozukluklardır.

Anneden algılanan ebeveyn saymazlığı ile Narsistik kişilik bozukluğu arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bireyin gelişiminde anneden alınan onay ve anne tarafından takdir edilmenin oldukça önemli bir yeri vardır. Ancak bazen anneden alınan sürekli, gerçek dışı ve ayırım gözetmeyen takdir mesajlarına sıcaklık ve kabulden ziyade örtüklük soğukluk ve reddetme mesajları eşlik edebilir. Bu türden bir anne çocuk ilişkisi narsizimin karakteristik özelliği olan karasız ve savunmacı kişilik örüntülerine yol açabilir. Bu nedenle bazen açıkça bazen de takdir cümlelerinin alt metninde annesi tarafından reddedilen bireyin kişilik gelişimi bu durumdan olumsuz etkilenebilir ve narsistik kişilik özellikleri ortaya çıkabilir. Araştırmamızdan elde edilen bulgu yapılan araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Narsisizmin gelişiminde ebeveynlik stillerinin rolünü inceleyen 525 kişilik örneklemden oluşan bir çalışmada annelerin ebeveynlik stillerine ilişkin değerlendirmede katılımcıların 160'ı annelerini otoriter ve kontrol edici algıladığı ve annenin ebeveynlik stiline grandiyöz narsistik özelliklerini anlamlı düzeyde etkili olduğu bulunmuştur (Peker ve Aydın-Acı, 2017). Benzer şekilde 120 kişilik örneklemden oluşan bir çalışmada narsizime neden olan ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Katılımcıların, annelerini soğuk ve reddedici olarak algıladıkları bildirilmiştir (Otway ve Vignoles, 2006). Katılımcıları 300 ergenden oluşan örnekleme yapılan bir çalışmada anneden ihmalkar/otoriter algılanan ihmalkarlık/otoriterlik anlamlı şekilde narsistik özellikleri yordadığı bildirilmiştir (Mechanic ve Barry, 2015). Tüm bunlara ek olarak araştırmamızda elde edilen bulgu narsistik eğilimlerin soğuk ve reddedici ebeveynlik stilleri ile ilişkisi olduğu görüşü ile tutarlıdır (Kohut, 1971:301; Kernberg, 1975:95). Soğuk ve reddedici ebeveyn davranışı olarak yorumlayabileceğimiz ebeveyn saymazlığının narsistik kişilik özelliklerini besleyerek bireyin kişilik gelişimini olumsuz yönde etkilediği araştırmamızın ve ilgili araştırmaların bulguları ile ortaya konmuştur.

Anneden algılanan psikolojik kontrol ve babadan algılanan her iki kontrol tarzı ile kişilik bozukluklarının herhangi biri arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır. Ebeveyden algılanan psikolojik kontrol davranışı kişilik bozukluklarının oluşumunda

spesifik bir neden değildir. Kişilik çeşiti faktörlerin katılımı ile oluşmaktadır dolayısı ile kişilikte bozukluklarının da çeşitli olumsuz faktörlerin varlığına cevaben ortaya çıktığı söylenebilir. Psikolojik kontrol davranışının daha çok gelişimsel süreçte kişiliği etkileyen bir yanı olduğunu düşünürsek; kişilik bozukluğu gelişimsel süreçte ailenin kişilik gelişime negatif etkisini yansıtabileceği gibi, yetişkinlikte çevresel faktörlerden kaynaklı da meydana gelebilir. Bu nedenle araştırmamızda elde edilen bulgu olası bir sonucu yansıtmaktadır. Araştırmamızın sonucun benzer şekilde üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada algılanan anne baba tutumlarının ve öznel iyi oluşun narsistik kişilik eğilimleri ile ilişkisi incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda algılanan anne-baba tutumları ile narsistik kişilik eğilimleri arasında anlamlı ilişki olmadığı bildirilmiştir (Ekici, 2017).

Annede algılanan kontrol tarzının demografik özellikler bakımından farkına ilişkin sonuçlar incelendiğinde cinsiyet değişkeninde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Manova sonucuna göre gruplar arasında lineer değişken bakımından ortaya çıkan farkın ebeveyn saymazlığı boyutundan kaynaklandığı bulunmuştur. Kadınlar annelerinden erkeklere kıyasla anlamlı derecede daha yüksek ebeveyne saymazlığı algılamaktadır. Araştırmamızın bu sonucunda elde edilen fark kız çocuklarının hayatlarının bir döneminde anne ile özdeşleşme ihtiyacının karşılanmamasını yansıtıyor olabilir. Erkek çocuğunun yüzünü babasına döndüğü ve kız çocuğunun yüzünü annesine döndüğü bir dönemde annenin duygusal erişilebilirliği olmadığı ve anne tarafından reddedilme mesajları ile karşılaşıldığında algılanan ebeveyn saymazlığı görülme oranının erkeklere kıyasla kadınlarda yüksek olması olası bir sonuçtur. Literatürde algılanan psikolojik kontrolün cinsiyete göre farklılaştığı araştırmalar mevcuttur (Kındap, 2011; Kındap-Tepe ve Sayıl, 2012). Ebeveyn psikolojik kontrolü ve desteğinin akademik başarı ile ilişkisini araştıran bir çalışmada anneden algılanan ebeveyn saymazlığının kadınlarda erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur (Thompson, 2013). Ebeveyn psikolojik kontrolünün ve ergen depresyonunun antisosyal üzerindeki etkilerini inceleyen bir araştırmada kadınlarda anneden algılanan ebeveyn saymazlığının anti sosyal davranışlar ile anlamlı düzeyde ilişkili bulunmuştur (Tu, Lee, Chen ve Kao, 2014). Bizim araştırmamızda psikolojik kontrol alt boyutu bakımından cinsiyetler arası anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bu bulguyu destekleyen araştırma sonuçları literatürde

mevcuttur (Ayoğlu, 2012:110; Shek, 2007; Kındap-Tepe, Deliser, Kuzan ve İslamoğlu, 2018).

Babada algılanan kontrol tarzının demografik özellikler bakımından farkına elde edilen sonuçlara göre cinsiyet ve yaş değişkeninde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Diğer değişkenlerin düzeyleri arasında bağımlı değişkeninin bileşkesi bakımından anlamlı fark bulunmamıştır. Manova sonucunda ortaya çıkan farkın psikolojik kontrol ya da ebeveyn saymazlığından kaynaklanmadığı görülmektedir. Lineer bileşkede görülen farkın ancak iki değişkenin birlikteliğinden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Buradan yola çıkarak psikolojik kontrol ya da ebeveyn saymazlığı boyutlarının tek başına demografik değişkenleri yordamaya yeterli olmadığı yorumunu yapabiliriz. Manova sonucuna bağlı olarak yapılan yaş kategorilerinde babadan algılanan psikolojik kontrol ve ebeveyn saymazlığı puanlarının farkına ilişkin anova sonuçlarına göre, her iki değişkende de anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Algılanan psikolojik kontrol puanlarının yaşlar arasında değişmediği ve yine algılanan ebeveyn saymazlığının yaşlar arasında anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Lineer bileşkede görülen fark iki değişkenin birlikteliğinden kaynaklanmaktadır. Ebeveyn psikolojik kontrolü, algılanan akran desteği ve olumsuz yeme tutum ve davranışları arasındaki ilişkiyi inceleyen boylamsal bir çalışmada baba psikolojik kontrolü ve yeme tutumları arasındaki ilişkisine cinsiyet değişkenine göre bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bildirilmiştir (Pace, D'Urso ve Zappulla, 2018). 348 sporcu ile yapılan bir araştırmada egzersiz yapmaya alışmış kişilerde cinsiyete göre ebeveyn psikolojik kontrolü, yeme bozukluğu belirtileri ve egzersiz bağımlılığı belirtileri arasında uyumsuz mükemmeliyetçiliğin aracı rolü incelenmiştir. Erkek ve kadın sporcular için; babadan algılanan psikolojik kontrol ile yeme bozukluğu ve egzersiz bağımlılığı belirtileri arasındaki ilişkilerde mükemmeliyetçilik istatistiksel olarak anlamlı düzeyde aracı rolü olduğu bildirilmiştir (Costa, Hausenblas, Oliva, Cuzzocrea ve Larcen, 2016). Katılımcıların 308 üniversite öğrencisinden oluştuğu bir çalışmada erkeklerin babadan algılanan psikolojik kontrol düzeyi anlamlı düzeyde yüksek bildirilmiştir (Türk, 2019). 10-14 yaş aralığında 545 ergenden oluşan bir örnekleme yapılan çalışmada erkek ergenlerin babadan algıladıkları psikolojik kontrol puanları kız ergenler ile karşılaştırıldığında daha yüksek bildirilmiştir. Yine aynı çalışmada baba psikolojik kontrol puanları 8. sınıfa devam eden ergenlerde, 7.

Sınıfa devam eden ergenlere kıyasla anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Aydın, 2020).

Dört kişilik bozukluğunun lineer bileşkesi sadece yaş düzeyleri arasında anlamlı farklılık göstermektedir. Araştırmamızın bu sonucundan yola çıkarak yaş değişkeninin kişilik bozukluklarını yordayan en önemli değişkenlerden biri olduğu yorumu yapılabilir. Obsesif kompulsif kişilik bozukluğunun yaşlar arasında anlamlı farklılaştığı görülmüştür. Yapılan post hoc scheffe testi 16-20 yaş grubunun ölçülen obsesif kompulsif kişilik bozukluğu puanları bakımından 21-24 yaş grubundan anlamlı derecede düşük olduğunu göstermektedir. Literatürde bulgumuzla uyumlu veriye rastlanmasa da başlangıç yaşları üzerinden ilerlediğimizde bulgumuzla uyumlu sonuçlar bulunmuştur. 3528 yetişkin ile yapılmış bir araştırmada OKB başlangıç yaşı 20-26 yaşları olarak bildirilirken, hastaların 2/3'ünde belirtiler 25 yaşından önce görülmeye başladığı tespit edilmiştir (Kolada, Bland ve Newman, 1994). Aynı şekilde bağımlı kişilik bozukluğu puanları üzerinde yapılan ANOVA analiz sonuçları yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir. Grupların ikili karşılaştırılması için yapılan Scheffe post hoc test sonucu bağımlı kişilik bozukluğu puanlarının da 16-20 yaş grubunda 21-24 yaş grubuna kıyasla daha düşük olduğu görülmüştür. Histirionik Kişilik Bozukluğu puanlarında yaş grupları arasında görülen anlamlı farkın yine 16-20 ve 21-24 yaş gruplarından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Post hoc test sonuçları 16-20 yaş grubunun puanlarının 21-25 yaş grubu puanlarından daha düşük olduğunu göstermektedir. Narsistik kişilik bozukluğu puanlarının ANOVA analiziyle incelenmesi sonucunda da yaş grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Grupların post hoc test ile ikili karşılaştırmaları sonucunda 16-20 yaş grubunun narsistik kişilik bozukluğu puanlarının hem 21-24 hem de 25 ve yukarısı yaş gruplarından anlamlı derecede düşük olduğu anlaşılmıştır. Toplum örnekleminde yapılan ve 557 kişilik katılımcı grubundan oluşan bir çalışmada kişilik bozuklukları ve yaş arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur (Ekselius, Tillfors, Furmark ve Fredrikson, 2001). 55 yaş üstü ve altındaki kişilerde kişilik bozuklukları ve özelliklerin yaygınlığını karşılaştırıldığı bir çalışmada kişilik bozuklukları ile yaş ilişkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Cohen ve diğerleri, 1994). 16-20 yaş günümüzde kişilik gelişiminin devam ettiği ve kişiliğin çevresel faktörlerden etkilenme oranının yüksek olduğu bir dönem olarak düşünülebilir. 21-24 yaş ise kişiliğin etkilenme düzeyinin minimuma indiği ve

etkileme düzeyinin arttığı bir dönem olarak düşünülebilir. Bu nedenle dört kişilik bozukluğunda da 21-24 yaş kişilik bozukluğu düzeyleri belirgin şekilde 16-20 yaşa göre yüksek olması bu şekilde yorumlanabilir. Aynı zamanda 21-24 yaş bireyin yaşantısının şekillendiği ve kişilik özelliklerini farklı alanlara yansıtabildiği bir dönem olması nedeniyle de 21-24 yaş aralığında belirgin bir fark görülmüş olabilir.

6 SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuçlar

- Algılanan kontrol türleri arasında anneden algılanan psikolojik kontrol ile yeme bozukluğu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Babadan algılanan psikolojik kontrol ile yeme bozukluğu arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
- Yeme bozuklukları ve kişilik bozuklukları incelendiğinde; obsesif kompulsif kişilik bozukluğu ile yeme bozukluğu anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Diğer kişilik bozuklukları ve yeme bozuklukları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.
- Ebeveynlerden algılanan psikolojik kontrol alt boyutları ile kişilik bozuklukları arasındaki anlamlı ilişki incelendiğinde; anneden algılanan ebeveyn saymazlığı ile Narsistik kişilik bozukluğu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu görülmüştür. Anneden algılanan psikolojik kontrol ve babadan algılanan her iki kontrol tarzı ile ölçülen kişilik bozukluklarının herhangi biri arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır.
- Anneden algılanan psikolojik kontrollerinin demografik özellikler bakımından incelendiğinde; cinsiyete göre farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir. Diğer demografik özelliklere göre anneden algılanan psikolojik kontrolleri farklılık göstermemektedir.
- Babadan algılanan psikolojik kontrollerinin demografik özellikler bakımından incelendiğinde; cinsiyet ve yaşa göre farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir. Diğer demografik özelliklere göre anneden algılanan psikolojik kontrolleri farklılık göstermemektedir.
- Kişilik bozukluklarının demografik özellikler bakımından incelendiğinde; yaşa göre farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir. Diğer demografik özelliklere göre kişilik bozuklukları farklılık göstermemektedir.

6.2 Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgulardan yola çıkılarak:

1. Bireyin gelişiminde ve yaşamını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesinde ebeveynlerle kurulan sağlıklı iletişimin önemli olduğunu söyleyebiliriz. Anne ve babalara alanında uzman kişiler tarafından çocuk ile iletişim eğitimleri verilebilir.
2. Yeme bozukluğu tanılı katılımcıların aileleri ile ailelerin psikolojik kontrol uygulamaya yönelik davranışlarının kaynağını belirlemek için öz bildirime dayalı ölçekler aracılığı ile çalışmalar gerçekleştirilebilir. Böyle bir çalışma yeme bozukluğunu önleyici çalışmalara katkıda bulunabilir.
3. Doğu illerinde genellikle tedaviye ulaşmada güçlük yaşayan bir örneklem ile kültürel özellikler ve demografik özellikler bağlamında bir çalışma yapılabilir. Doğu illerinde yeme bozukluğuna ilişkin algıyı belirlemek ve farkındalık sağlamak tedavi arayışını ve tedaviye ulaşmayı kolaylaştırabilir.
4. Mevcut çalışma, psikolojik kontrol gibi olumsuz olarak nitelendirilen ebeveyn davranışına odaklanırken, gelecekteki çalışmalar olumlu gibi görünen ancak olumsuz sonuçlar doğuran (örn. aşırı koruyucu ebeveynlik) ebeveyn davranışlarına odaklanabilir.
5. Bu çalışma yeme bozukluğu hastalarının öz bildirimlerine dayanmaktadır. Bu da ebeveyn davranışlarını ‘psikolojik kontrol’ olarak değerlendirmeli miyiz sorusunu gündeme getiriyor. Hastaların psikolojik değişimleri ve ailelerin hastalığa ilişkin endişeleri göz önüne alındığında, hastalar ailelerini daha müdahaleci olarak algılayabilir. Bu da psikolojik olarak kontrol edici ebeveynlik algısında bir artışa yol açabilir. Gelecekteki araştırmalar hasta-aile etkileşimlerine ilişkin gözlem tekniği ile araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ağırman, A. ve Maner, F. (2010). Yeme bozuklukları ve duygusal istismar: olgu sunumu. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 121-127.
- Aksoy, A. B., Kılıç, Ş. ve Gözün-Kahraman, Ö. (2009). Asya kültürlerinde ebeveynlik stilleri ve uygulamaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 14-25.
- Alantar, Z. ve Maner, F. (2008). Bağlanma kuramı açısından yeme bozuklukları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9, 97-104.
- Alexandrova, R. V. ve Meshkova, T. (2015). The features of family relations of adolescent girls at risk of eating disorders. *Clinical Psychology and Special Education*, 5(2), 33-45. doi:10.17759/cpse.2016050203
- Alvarez-Moya, E. M., Jiménez-Murcia, S., Granero, R., Vallejo, J., Krug, I., Bulik, C. M. ve Fernández-Aranda, F. (2007). Comparison of personality risk factors in bulimia nervosa and pathological gambling. *Comprehensive Psychiatry*, 48(5), 452-457. doi:10.1016/j.comppsy.2007.03.008
- Anderluh, M. B., Tchanturia, K., Rabe-Hesketh, S. ve Treasure, J. (2003). Childhood obsessive-compulsive personality traits in adult women with eating disorders: defining a broader eating disorder phenotype. *The American Journal of Psychiatry*, 160(2), 242-247.
- Andersen, A. E. ve Yager, J. (2009). Eating disorders. B. J. Sadock, V. A. Sadock ve P. Ruiz (Dü) içinde, *Kaplan and Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry* (s. 2128–2149). Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins.
- APA. (2015). *Dsm - V - TR Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı*. E. Köroğlu (Çev.). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Assor, A., Roth, G. ve Edward, L. D. (2004). The emotional costs of parents' conditional regard: a self-determination theory analysis. *Journal of Personality*, 72(1), 47-88. doi:10.1111/j.0022-3506.2004.00256.x
- Ayçiçeği, A., Harris, C. L. ve Dinn, W. M. (2002). Parenting style and obsessive-compulsive symptoms and personality traits in a student sample. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 9(6), 406-417. doi:10.1002/cpp.338
- Aydemir, Ö., Köksal, B., Yalın-Sapmaz, Ş. ve Yüceyar, H. (2015). Kadın üniversite öğrencilerinde REZZY Yeme Bozuklukları Ölçeği Türkçe Formunun Güvenilirlik ve Geçerliliği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 16(1), 31-35. doi:10.5455/apd.174219
- Aydın, A. (2020). *Ergenlerin anne-babalarından algıladıkları kontrol ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.
- Ayoğlu, Z. (2012). *OKB'ye ilişkin gelişimsel bir model: Yetişkin bağlanma biçimleri, ebeveynlerden algılanan psikolojik kontrol düzeyi ve mükemmeliyetçilik eğilimlerinin obsesif yorumlar ve belirtilerle bağlantısının incelenmesi*.

(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Baldwin, A. L. (1948). Socialization and the parent-child relationship. *Child Development*, 19(3), 127–136. doi:10.2307/1125710
- Barber, B. K. (1996). Parental psychological control: revisiting a neglected construct. *Child Development*, 67(6), 3296-3319.
- Barber, B. K. (2002). Reintroducing parental psychological control. B. K. Barber (Dü.) içinde, *Intrusive Parenting: How Psychological Control Affects Children and Adolescents* (s.3-13). Washington, DC: American Psychological Association. Doi:10.1037/10422-001
- Barber, B. K. ve Harmon, E. L. (2002). Violating the self: parental psychological control of children and adolescents. B. K. Barber (Dü.) içinde, *Intrusive Parenting: How Psychological Control Affects Children and Adolescents* (s. 15-52). Washington, DC: American Psychological Association. doi:10.1037/10422-002
- Barber, B. K. ve Olsen, J. A. (1997). Socialization in context: connection, regulation, and autonomy in the family, school, and neighborhood, and with peers. *Journal of Adolescent Research*, 12(2), 287-315. doi:10.1177/0743554897122008
- Barber, B. K., Maughan, S. L. ve Olsen, J. A. (2005). Patterns of parenting across. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 108, 5-16. doi:10.1002/cd.124
- Barber, B. K., Olsen, J. A., Hunter, S. B., Mcneely, J. M. ve Bose, K. (2007). Refining the measurement of parental control integrating input from adolescents. *Society for Research in Child Development Conference*. Boston, Massachusetts, USA.
- Barber, B. K., Olsen, J. E. ve Shagle, S. C. (1994). Associations between parental psychological and behavioral control and youth internalized and externalized behaviors. *Child Development*, 65(4), 1120-1136. doi:10.2307/1131309
- Batum, P. (2018). Kişilik bozuklukları ve yeme bozuklukları: etiyolojik ilişkiler ve cevaplanmamış sorular. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(21), 65-73.
- Baumrind, D. (1989). Rearing competent children. W. Damon (Dü.) içinde, *Child development today and tomorrow* (s. 349-378). San Francisco, CA, US: The Jossey-Bass social and behavioral science series.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56-95. doi:10.1177/0272431691111004
- Besharat, M. A. (2008). The relationship of personality to eating disorders. *Iranian Journal of Psychiatry*, 3(1), 1-8.
- Bilge, Y. (2014). *Coolidge Eksen İki Envanteri Plus'ın Türkçe adaptasyonu ve DSM-5'te yer alan kişilik bozukluklarının davranışsal inhibasyon ve davranışsal aktivasyon sitemleriyle ilişkisinin incelenmesi*. (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Bilge, Y. ve Sertel-Berk, H. Ö. (2017). Coolidge Eksen II Envanteri Plus'ta (CATI+) yer alan DSM-III-R, DSM-IV-TR ve DSM-5 kişilik bozuklukları alt ölçeklerinin türkçe güvenirlik ve geçerlilik çalışması. *The Journal of International Social Research*, 10(53), 459-474.
- Birch, J. L. ve Fisher, J. O. (2000). Mothers' child-feeding practices influence daughters' eating and weight. *American Journal of Clinical Nutrition*, 71(5), 1054-1061.
- Birch, L. L., Zimmerman, S. I. ve Hind, H. (1980). The influence of social-affective context on the formation of children's food preferences. *Child Development*, 51(3), 856-861.
- Bowlby, J. (2013). *Bağlanma ve Kaybetme 1: Bağlanma*. T. V. Soylu (Çev.). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Bryant, E. J., King, N. ve Blundell, J. (2008). Disinhibition: Its effects on appetite and weight regulation. *Obesity Reviews*, 9(5), 409-419.
- Burch, H. (1975). Obesity and anorexia nervosa: Psychosocial aspects. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 9(3), 159-161. doi:10.3109/00048677509159842
- Cassin, S. ve von Ronson, K. M. (2005). Personality and eating disorders: A decade in review. *Clinical Psychology Review*, 25(7), 895-916. doi:10.1016/j.cpr.2005.04.012
- Cockel, S. J., Zaitsoff, S. L. ve Geller, J. (2004). Maintaining change following eating disorder treatment. *Professional Psychology: Research and Practice*, 35(5), 527-534. doi:10.1037/0735-7028.35.5.527
- Cohen, B. J., Nestadt, G., Samuels, J. F., Romanoski, A. J., McHugh, P. R. ve Rabins, P. V. (1994). Personality disorder in a later life: a community study. *British Journal of Psychiatry*, 165(4), 493-499.
- Coolidge, F. L. (2006). The Coolidge Axis II inventory Plus-Revised: Manual. ColoradoSprings.http://www.coolidgetests.com/content/CATI/CATI_2014_Manual.pdf adresinden alındı
- Coopersmith, S. (1967). *The Antecedents of Self-Esteem*. San Francisco, CA: W. H. Freeman ve Company.
- Costa, S., Hausenblas, H. A., Oliva, P., Cuzzocrea, F. ve Larcen, R. (2016). Maladaptive perfectionism as mediator among psychological control, eating. *Journal of Behavioral Addictions*, 5(1), 77-89. doi:10.1556/2006.5.2016.004
- Cowen, P. J., Clifford, E. M., Walsh, A. E., Williams, C. ve Fairburn, C. G. (1996). Moderate dieting causes 5-HT_{2C} receptor supersensitivity. *Psychological Medicine*, 26(6), 1155-1159. doi:10.1017/s003329170003587x
- Dakanalis, A., Timko, A. C., Zanetti, A. M., Rinaldi, L., Prunas, A., Carrà, G., . . . Clerici, M. (2014). Attachment insecurities, maladaptive perfectionism, and eating disorder symptoms: A latent mediated and moderated structural

- equation modeling analysis across diagnostic groups. *Psychiatry Research*, 215, 176-184.
- Darling, N. ve Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487–496. doi:10.1037/0033-2909.113.3.487
- Demir, Y. ve Kumcağız, H. (2020). Ergenlerde Yeme Tutum Bozuklukluğunun Öznel İyi Oluş, Depresyon, Anksiyete ve Stres Üzerine Etkisi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 6(1), 24-36. doi:10.32570/ijofe.696583
- Ekici, D. (2017). *Üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik eğilimlerinin öznel iyi oluş ve algılanan anne baba tutumları açısından yordanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ekselius, L., Tillfors, M., Furmark, T. ve Fredrikson, M. (2001). Personality disorders in the general population: DSM-IV and ICD-10 defined prevalence as related to sociodemographic profile. *Personality and Individual Differences*, 30(2), 311-320.
- Enns, M. W., Cox, B. J. ve Larsen, D. K. (2000). Perceptions of Parental Bonding and Symptom Severity in Adults with Depression: Mediation by Personality Dimensions. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 45, 263–268. doi:10.1177/070674370004500305
- Ergüney-Okumuş, E. F., Sertel-Berk, Ö. H. ve Yücel, B. (2016). Yeme Bozukluklarında Tedavi Motivasyonu ve Yordayıcıları. *Psikoloji Çalışmaları / Studies in Psychology*, 36(1), 41-64. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/408908> adresinden alındı
- Erol, A., Toprak, G. ve Yazıcı, F. (2002). Üniversite öğrencisi kadınlarda yeme bozukluğu ve genel psikolojik belirtileri yordayan etkenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(1), 48-57.
- Erol, A., Toprak, G., Yazıcı, F. ve Erol, S. (2000). Üniversite Öğrencilerinde Yeme Bozukluğu Belirtilerini Yordayıcı Olarak Kontrol Odağı ve Benlik Saygısının Karşılaştırılması. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 3, 147–152.
- Fairburn, C. G. ve Harrison, P. J. (2003). Eating disorders. *Lancet*, 361(9355), 407-416. doi:10.1016/S0140-6736(03)12378-1
- Fairburn, C. G., Cooper, Z., Doll, H. A., O'Connor, M. E., Bohn, K., Hawker, D. M., Palmer, R. L. (2009). Transdiagnostic cognitive-behavioral therapy for patients with eating disorders: a two-site trial with 60-week follow-up. *The American Journal of Psychiatry*, 166(3), 311-319. doi:10.1176/appi.ajp.2008.08040608
- Fassino, S., Amianto, F. ve Abbate-Daga, G. (2008). The dynamic relationship of parental personality traits with the personality and psychopathology traits of anorectic and bulimic daughters. *Comprehensive Psychiatry*, 50, 232-239. doi:10.1016/j.comppsy.2008.07.010
- Fisher, J. O. ve Birch, L. L. (1999). Restricting access to palatable foods affects children's behavioral response, food selection, and intake. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 69(6), 1264-1272.

- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Oliver, J. M. ve Macdonald, S. (2002). Perfectionism in children and their parents: A developmental analysis. G. L. Flett ve P. L. Hewitt (Dü) içinde, *Perfectionism: Theory, research, and treatment* (s. 89-132). American Psychological Association. doi:10.1037/10458-004
- Fosatti, A., Maffei, C., Bagnato, M., Battaglia, M., Donati, D., Donini, M., . . . Prolo, F. (2000). Patterns of covariation of DSM-IV personality disorders in a mixed psychiatric sample. *Comprehensive Psychiatry*, 41(3), 206-215. doi:10.1016/S0010-440X(00)90049-X
- Friedman, A. S., Utada, A. ve Morrissey, M. R. (1987). Families of Adolescent Drug Abusers Are “Rigid”: Are These Families Either “Disengaged” or “Enmeshed,” or Both? *Family Process*, 26(1), 131-148. doi:10.1111/j.1545-5300.1987.00131.x
- Furnham, A. ve Adam-Saib, S. (2001). Abnormal eating attitudes and behaviours and perceived parental control: a study of white British and British-Asian school girls. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 36(9), 462-470. doi:10.1007/s001270170025
- Garber, B. D. (2011). Parental Alienation and the Dynamics of the Enmeshed Parent-child Dyad: Adultification, Parentification and Infantilization. *Family Court Review*, 49(2), 322-335. doi:10.1111/j.1744-1617.2011.01374.x
- George, D. ve Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 18.0 Update*. Boston: Pearson.
- Giddens, A. (2000), Sosyoloji. C. Güzel (Haz.). Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Gönenir-Erbay, L. ve Seçkin, Y. (2016). Yeme bozuklukları. *Güncel Gastroenteroloji*, 20(4), 473-477.
- Grolnick, W. S. (2003). *The Psychology of Parental Control: How Well-Meant Parenting Backfires*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates.
- Günaydın, M. ve Kumcağız, H. (2020). Ergenlerde yeme tutumunun aile işlevleri açısından incelenmesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 11(3), 212-219.
- Gürel, A. (2017). *Ergenlerin Duygusal Şemaları ve Algıladıkları Ebeveyn Kontrollerinin Yeme Tutumlarıyla İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2013). *Multivariate Data Analysis*. Saddle River: Pearson Education.
- Halmi, K. A. (2003). Classification, Diagnosis and Comorbidities of Eating Disorders. M. Maj, K. Halmi, J. J. López-Ibor ve N. Sartorius (Dü) içinde, *Eating Disorders* (s. 1-74). doi:10.1002/0470867183.ch1
- Halmi, K. A. (2005). Obsessive-compulsive personality disorder and eating disorders. *Eating Disorders*, 13(1), 85-92.
- Hart, K. E. ve Chiovari, P. (1998). Inhibition of eating behavior: negative cognitive effects of dieting. *Journal of Clinical Psychology*, 54(4), 427-430.

- Herman, P. C. ve Mack, D. (1975). Restrained and unrestrained eating. *Journal of Personality*, 43(4), 647-660. doi:10.1111/j.1467-6494.1975.tb00727.x
- Holtom-Viesel, A. ve Allan, S. (2014). A systematic review of the literature on family functioning across all eating disorder diagnoses in comparison to control families. *Clinical Psychology Review*, 34(1), 29-43. doi:10.1016/j.cpr.2013.10.005
- Hudson, J. I., Hiripi, E., Pope, H. G. ve Kessler, R. C. (2007). The prevalence and correlates of eating disorders in the national comorbidity survey replication. *Biological Psychiatry*, 61(3), 348-358. doi:10.1016/j.biopsych.2006.03.040
- Kale, H. (2020). *Yeme bozuklukları*.
- Kaplan, H. I. ve Kaplan, H. S. (1957). The psychosomatic concept of obesity. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 125(2), 181-201. doi:10.1097/00005053-195704000-00004
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kärkkäinen, U., Mustelin, L., Raevuori, A., Kaprio, J. ve Keski-Rahkonen, A. (2018). Do disordered eating behaviours have long-term health-related. *European Eating Disorders Review*, 26(1), 22-28. doi:10.1002/erv.2568
- Keel, P. K. ve Forney, J. K. (2013). Psychosocial risk factors for eating disorders. *International Journal of Eating Disorders*, 46(5), 433-439. doi:10.1002/eat.22094
- Kernberg, O. (1975). *Borderline Conditions and Pathological Narcissism*. New York: Jason Aronson.
- Keski Rahkonen, A. ve Mustelin, L. (2016). pidemiology of eating disorders in Europe: prevalence, incidence, comorbidity, course, consequences, and risk factors. *Current Opinion in Psychiatry*, 29(6), 340-345. doi:10.1097/YCO.0000000000000278
- Kındap, Y. (2011). *Kendini belirleme kuramı temelinde ergenlikte destekleyici ebeveynlik, akademik ve sosyal uyum ve kendini belirleme düzeyi arasındaki ilişkilerin boylamsal olarak incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kındap-Tepe, Y. ve Sayıl, M. (2012). Ebeveyn Kontrolü ve Ergenin Sosyal İşlevsellliği Arasındaki Bağlantıda İlişkisel Saldırganlığın Aracı Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 27-70, 119-132.
- Kındap-Tepe, Y., Deliser, B., Kuzan, G. ve İslamoğlu, R. (2018). İlköğretimin İkinci Kademe Öğrencilerinin Ana-Babadan Algıladığı Psikolojik Kontrolün Kendini Belirleme Düzeyi ve Sosyal Girişkenlikle İlişkisi. *Asia Minor Studies*, 6 (AGP Sempozyum Özel Sayısı), 294-312.
- Klump, K. L., Strober, M., Bulik, C. M., Thornton, L., Johnson, C., Devlin, B., . . . Kaye, W. H. (2004). Personality characteristics of women before and after recovery from an eating disorder. *Psychological Medicine*, 34(8), 1407-1418. doi:10.1017/s0033291704002442

- Kohut, H. (1971). *The Analysis of the Self: A Systematic Approach to the Psychoanalytic Treatment of Narcissistic Personality Disorders*. New York: International Universities Press.
- Kolada, J. K., Bland, R. C. ve Newman, S. C. (1994). Obsessive-Compulsive Disorder. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 89(376), 24-35.
- Köroğlu, E. ve Bayraktar, S. (2010). *Kişilik Bozuklukları*. Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Laliberté, M., Boland, F. J. ve Leichner, P. (1999). Family climates: Family factors specific to disturbed eating and bulimia nervosa. *Journal of Clinical Psychology*, 55(9), 1021-1040. doi:10.1002/(SICI)1097-4679(199909)55:9<1021::AID-JCLP1>3.0.CO;2-G
- Lewinsohn, P. M., Weissman, R. S. ve Seeley, J. R. (2000). Epidemiology and natural course of eating disorders in young women from adolescence to young adulthood. *Journal of the American Academy of Child ve Adolescent Psychiatry*, 39(10), 1284-1292. doi:10.1097/00004583-200010000-00016
- Luyckx, K., Soenens, B., Vansteenkiste, M., Goossens, L. ve Berzonsky, M. (2007). Parental psychological control and dimensions of identity formation in emerging adulthood. *Journal of Family Psychology*, 21(3), 546-550. doi:10.1037/0893-3200.21.3.546
- Magnavita, J. J. (2004). Classification, prevalence, and etiology of personality disorders: related issues and controversy. J. J. Magnavita (Dü.) içinde, *Handbook of Personality Disorders: Theory and Practice* (s. 3-23). New Jersey: John Wiley and Sons.
- Maner, F. (2001). Yeme bozuklukları. *Psikiyatri Dünyası*, 5, 130-139.
- Mccoby, E. E. (1984). Middle childhood in the context of the family. W. A. Collins (Dü.) içinde, *Development During Middle Childhood: The Years From Six to Twelve* (s. 184-239). Washington, DC: National Academy Press.
- McEwen, C. ve Flouri, E. (2009). Fathers' parenting, adverse life events, and adolescents' emotional and eating disorder symptoms: the role of emotion regulation. *European Child ve Adolescent Psychiatry*, 18(4), 206-216. doi:10.1007/s00787-008-0719-3
- Mechanic, K. L. ve Barry, C. T. (2015). Adolescent Grandiose and Vulnerable Narcissism: Associations with Perceived Parenting Practices. *Journal Child Fam Studies*, 24, 1510-1518.
- Million, T. (2011). *Disorders of Personality: Introducing a DSM/ICD Spectrum from Normal to Abnormal*. John WileyveSons: New York.
- Morgan, J. F., Reid, F. ve Lacey, J. H. (2000). The SCOFF questionnaire a new screening tool for eating disorders. *Western Journal of Medicine*, 172(3), 164-165. doi:10.1136/ewjm.172.3.164
- Murry, C., Waller, G. ve Legg, C. (2000). Family dysfunction and bulimic psychopathology: the mediating role of shame. *The International Journal of*

- Eating Disorders*, 28(1), 84-89. doi:10.1002/(sici)1098-108x(200007)28:1<84::aid-eat10>3.0.co;2-r.
- WHO. (2021). *ICD-11 for Mortality and Morbidity Statics*. Erişim adresi: <https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http://id.who.int/icd/entity/941859884>.
- O'Brien, K. M. ve Vincent, N. K. (2003). Psychiatric comorbidity in anorexia and bulimia nervosa: nature, prevalence, and causal relationships. *Clinical Psychology Review*, 23(1), 57-74.
- Oğlağı, Z. (2012). *Yeme bozukluğu hastalarında çocukluk çağı travmalarının benlik saygısı ve beden algısı değişkenleri*. (Yayınlanmamış tıpta uzmanlık tezi), İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Onar, A. (2008). *Ergenlik ve genç erişkinlik dönemindeki kızlarda yeme bozukluğu tanısı bulunanlar ile bulunmayanların aile ortamı, sosyotropik-otonomik kişilik özelliği, beden memnuniyeti, benlik saygısı açısından karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Oral, N. ve Hisli - Şahin, N. (2008). Yeme Tutum Bozukluğunun Kişilerarası Şemalar, Bağlanma, Kişilerarası İlişki Tarzları ve Öfke ile İlişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 23(62), 37-48. <http://www.turkpsikolojidergisi.com/PDF/TPD/62/37-48.pdf> adresinden alındı
- Otway, L. ve Vignoles, V. L. (2006). Narcissism and childhood recollections: A quantitative test of psychoanalytic predictions. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21(1), 104-116.
- Öztürk, O. ve Uluşahin, A. (2011). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Özvurmaz, S., Mandıracıoğlu, A. ve Lüleci, E. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Yeme Tutumu Ve Yeme Tutumuna Etki Eden Faktörler. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 841-849. doi:10.30569/adiyamansaglik.423020
- Pace, U., D'Urso, G. ve Zappulla, C. (2018). Negative eating attitudes and behaviors among adolescents: The role of parental control and perceived peer support. *Appetite*, 77-82. doi:10.1016/j.appet.2017.11.001
- Padilla-Walker, L. M., Fraser, A. M. ve Harper, J. M. (2012). Walking the walk: The moderating role of proactive parenting on adolescents' value-congruent behaviors. *Journal of Adolescence*, 35(5), 1141-1152. doi:10.1016/j.adolescence.2012.03.003
- Paker, G., Tupling, H. ve Brown, L. B. (1979). A parental bonding instrument. *British Journal of Medical Psychology*, 52(1), 1-10. doi:10.1111/j.2044-8341.1979.tb02487.x

- Peker, C. ve Aydın-Acı, A. (2017). Ergenlerde algılanan ebeveynlik stilleri, narsisizm, psikolojik ve sosyal uyum. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 24(2), 137-153.
- Pettit, G. S. ve Laird, R. D. (2002). Psychological control and monitoring in early adolescence: The role of parental involvement and earlier child adjustment. B. K. Barber (Dü.) içinde, *Intrusive parenting: How psychological control affects children and adolescent* (s. 97-123). Washington, DC: American Psychological Association. doi:10.1037/10422-004
- Pole, R., Waller, D. A., Stewart, S. M. ve Parkin-Feigenbaum, L. (1988). Parental caring versus overprotection in bulimia. *International Journal of Eating Disorders*, 7(5), 601-606. doi:10.1002/1098-108X(198809)7:5<601::AID-EAT2260070503>3.0.CO;2-8
- Polivy, J. ve Herman, P. C. (1985). Dieting and bingeing: A causal analysis. *American Psychologist*, 40(2), 193-201. doi:10.1037/0003-066X.40.2.193
- Polivy, J. ve Herman, P. C. (2002). Causes of Eating Disorders. *Annual Review of Psychology*, 53, 187-213. doi:10.1146/annurev.psych.53.100901.135103
- Puhl, R. M. ve Schwartz, M. B. (2003). If you are good you can have a cookie: How memories of childhood food rules link to adult eating behaviors. *Eating Behaviors*, 4(3), 283-293.
- Rogers, K. N., Buchanan, C. M. ve Winchell, M. E. (2003). psychological control during early adolescence: links to adjustment in differing parent/adolescent dyads. *Child Development*(72), 583-598.
- Rolls, E. T. (2000). Précis of the brain and emotion. *Behavioural and Brain Sciences*, 23, (177-234).
- Rothenberg, A. (1990). Adolescence and eating disorder: the obsessive-compulsive syndrome. *The Psychiatric Clinics North America*, 13(3), 469-488.
- Rotry, M., Yager, J., Rossotto, E. ve Buckwalter, G. (2000). Parental intrusiveness in adolescence recalled by women with a history of bulimia nervosa and comparison women. *International Journal of Eating Disorders*, 28(2), 202-208. doi:10.1002/1098-108X(200009)28:2<202::AID-EAT9>3.0.CO;2-G
- Sansone, R. A., Levitt, J. L. ve Sansone, L. A. (2005). The prevalence of personality disorders among those with eating disorders. *Eating Disorders*, 13(1), 7-21.
- Sayıl, M. ve Kındap, Y. (2010). Ergenin anne-babadan algıladığı psikolojik kontrol:psikolojik kontrol ölçeğinin geçerlik ve güvenirliği. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 62-71.
- Schaefer, E. S. (1965). Children's reports of parental behavior: an inventory. *Child Development*, 36(2), 413-424. doi:10.2307/1126465
- Semiz, M., Kavakçı, Ö., Yağız, A., Yontar, G. ve Kuğu, N. (2013). Sivas il merkezinde yeme bozukluklarının yaygınlığı ve eşlik eden psikiyatrik tanılar. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 24(3), 149-157.

- Sheffield, A., Waller, G., Emanuelli, F., Murray, J. ve Meyer, C. (2009). Do schema processes mediate links between parenting and eating pathology? *European Eating Disorders Review*, 17(4), 290-300. doi:10.1002/erv.922.
- Shek, D. T. (2007). A longitudinal study of perceived differences in parental control and parent-child relational qualities in Chinese adolescents in Hong Kong. *Journal of Adolescent Research*, 22(2), 156-188.
- Siyez, D. (2006). Yeme Bozukluğu Olan Çocuklar Ve Ergenler Etiyolojisi İle İlgili Çalışmalar, Müdahale, Değerlendirme Ve Tedavi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 21-27.
- Siyez, D. ve Uzbaş, A. (2009). Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Anoreksik Yeme Tutumları ile Aile Yapısı Arasındaki İlişki. *Yeni Sempozyum*, 47, 19-24.
- Smith, R. (2010). Total Parenting. *Educational Theory*, 60(3), 357-369. doi:10.1111/j.1741-5446.2010.00363.x
- Snoek, H. M., Engels, R. C., Janssens, J. M. ve van Strien, T. (2007). Parental behaviour and adolescents' emotional eating. *Appetite*, 49(1), 223-230.
- Soenens, B. ve Vansteenkiste, M. (2010). A theoretical upgrade of the concept of parental psychological control: Proposing new insights on the basis of self-determination theory. *Developmental Review*, 30(1), 74-99. doi:10.1016/j.dr.2009.11.001
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., Vandereycken, W., Luyten, P., Sierens, E. ve Goossens, L. (2008). Perceived parental psychological control and eating-disordered symptoms maladaptive perfectionism as a possible intervening variable. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 196(2), 144-152.
- Steinberg, L. ve Gray, M. R. (1999). Unpacking authoritative parenting: reassessing a multi-dimensional construct. *Journal of Marriage and the Family*, 61(3), 574-587. doi:10.2307/353561
- Steinberg, L., Lamborn, S., Dornbusch, S. ve Darling, N. (1992). Impact of parenting practices on adolescent achievement: authoritative parenting, school involvement, and encouragement to succeed. *Child Development*(63), 1266-1281.
- Şahin, D. (2009). Kişilik bozuklukları. *Klinik Gelişim*, 22(4), 45-55.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2015). *Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı*. M. Baloğlu (Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tangney, J. P. ve Dearing, R. L. (2002). *Shame and Guilt*. New York: The Guilford Press.
- Tavakol, M. ve Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55. doi:10.5116/ijme.4dfb.8dfd.
- Taymur, İ. ve Türkçapar, H. M. (2012). Kişilik: tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2), 154-177. doi:10.5455/cap.20120410

- Tekbıyık, A. (2014). İlişkisel tarama (M. Metin, ed.). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (99-114). Ankara: Pegem A.
- Thompson, D. B. (2013). *Psychological Control, Parental Support, Adolescent Grades and School Engagement*. Brigham Young University.
- Toker, D. E. ve Hocaoglu, Ç. (2009). Yeme bozuklukları ve aile yapısı: bir gözden geçirme. *Düşünen Adam*, 22(1-4), 36-42.
- Toker-Ertuğ, D. (2008). *Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde yeme tutumu ve aile yapısı arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Topçu, B. (2017). *Üniversite öğrencilerinde beden imajı ile bozulmuş yeme davranışı arasındaki ilişkinin cinsiyet ve spor katılımı düzeyi faktörlerine göre incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tu, Y.-C., Lee, H.-C., Chen, H.-Y. ve Kao, T.-F. (2014). A Study on the Relationships among Psychological Control, Adolescent Depression and Antisocial Behavior in Taiwan. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 122, 335-343.
- Turner, H., Rose, K. S. ve Cooper, M. J. (2005). Parental bonding and eating disorder symptoms in adolescents. The mediating role of core beliefs. *Eating Behaviors*, 6(2), 113-118. doi:10.1016/j.eatbeh.2004.08.010
- Türk, E. G. (2019). İç göç deneyimi, yerleşim yeri, cinsiyet ve eğitim düzeyi açısından algılanan anababalık. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(3), 713-736.
- Usta, E., Sağlam, E., Şen, S., Aygin, D. ve Sert, H. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin yeme tutumları ve obsesif-kompulsif belirtileri. *II. Uluslararası Katılımlı Kadın ve Sağlık Kongresi*, (s. 187-197). Sakarya.
- Ünal, Ş. (2016). Ses ve kişilik bağlamında ses eğitime bir yaklaşım/ an approach to vocal training in context of the relationship between voice and personality. *Konservatoryum*, 3/1, 41-52.
- Vandereycken, W. (1994). Parental rearing behaviour and eating disorders. C. Perris, W. A. Arrindell ve M. Eisemann (Dü) içinde, *Parenting and Psychopathology* (s. 219-234). London: Wiley.
- Vansteenkiste, M., Simons, J., Lens, W., Soenens, B. ve Matos, L. (2005). Examining the motivational impact of intrinsic versus extrinsic goal framing and autonomy-supportive versus internally controlling communication style on early adolescents' academic achievement. *Child Development*, 76(2), 483-501. doi:10.1111/j.1467-8624.2005.00858.x
- Volling, B. L., Blandon, A. Y. ve Kolak, A. M. (2006). Marriage, parenting, and the emergence of early self-regulation in the family system. *Journal of Child and Family Studies*, 15(4), 489-502. doi:10.1007/s10826-006-9027-z

- von Ranson, K. M., Kaye, W. H., Weltzin, T. E., Rao, R. ve Matsunaga, H. (1999). Obsessive-compulsive disorder symptoms before and after recovery from bulimia nervosa. *The American Journal of Psychiatry*, 156(11), 1703-1708. doi:10.1176/ajp.156.11.1703
- Wadden, T. A., Brownell, K. D. ve Foster, G. D. (2002). Obesity: responding to the global epidemic. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 70(3), 510-525. doi:10.1037//0022-006x.70.3.510
- Wade, T. D., Keski-Rahkonen, A. ve Hudson, J. I. (2011). Epidemiology of eating disorders. M. T. Tsuang, M. Tohen ve P. B. Jones (Dü) içinde, *Textbook of Psychiatric Epidemiology, Third Edition* (s. 343-360). New York: John Wiley ve Sons. doi:10.1002/9780470976739.ch20
- Walling, B., Mills, R. ve Freeman, W. (2007). Parenting Cognitions associated with the use of psychological control. *Journal of Child and Family Studies*, 16(5), 642-659.
- Watson, D. C. ve Sinha, B. K. (1998). Comorbidity of DSM-IV personality disorders in a nonclinical sample. *Journal of Clinical Psychology*, 54(6), 773-780. doi:10.1002/(SICI)1097-4679(199810)54:6<773::AID-JCLP3>3.0.CO;2-I
- WHO. (2018). World Health Organization: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/healthy-diet> adresinden alındı
- Yazgan İnanç, B. ve Yerlikaya, E. E. (2017). *Kişilik Kuramları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yolga-Tahiroğlu, A., Sunay, F., Diler, R. S. ve Avcı, A. (2005). Erkek çocuklarda yeme bozuklukları; bir anoreksiya nervosa vakası. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 48, 151-157.
- Yurtsever, S.S. ve Sütçü, S.T. (2017). Algılanan Ebeveynlik Biçimleri ile Bozulmuş Yeme Tutumu Arasındaki İlişkide Erken Dönem Uyumsuz Şemaların ve Duygu Düzenleme Güçlüğü'nün Aracı Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 32(80), 20-37.
- Živadinović, N. K. (2004). Utvrđivanje osnovnih karakteristika proizvoda primjenom faktorske analize [Defining the basic product attributes using the factor analysis]. *Ekonomski pregled*, 55, 952-966. doi:https://hrcak.srce.hr/16323.

7 EKLER

7.1 EK-1 Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 02/10/2020-152445

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

Sayı : E-69396709-050.01.04-152445
Konu : Etik Kurul Kararı (Özlem ASLAN).

02/10/2020

Sayın Özlem ASLAN

Üniversitemiz Etik Kurulu'nun 16.09.2020 tarih ve 2020/05 sayılı toplantısında alınan karar aşağıda sunulmuştur.
Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Prof.Dr. Ali Argun KARACABEY
Rektör

Ek:ÖZLEM ASLAN (1 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: BEL94UZM

Belge Doğrulama Adresi: http://arelbyis.arel.edu.tr/en/Vision/Validate_Doc.aspx

Adres: 0 (850) 850 27 35
Telefon: 0 (850) 850 27 35 Faks: 0 (212) 860 04 81
Kep Adresi: arelmiv@ihis01.kep.tr

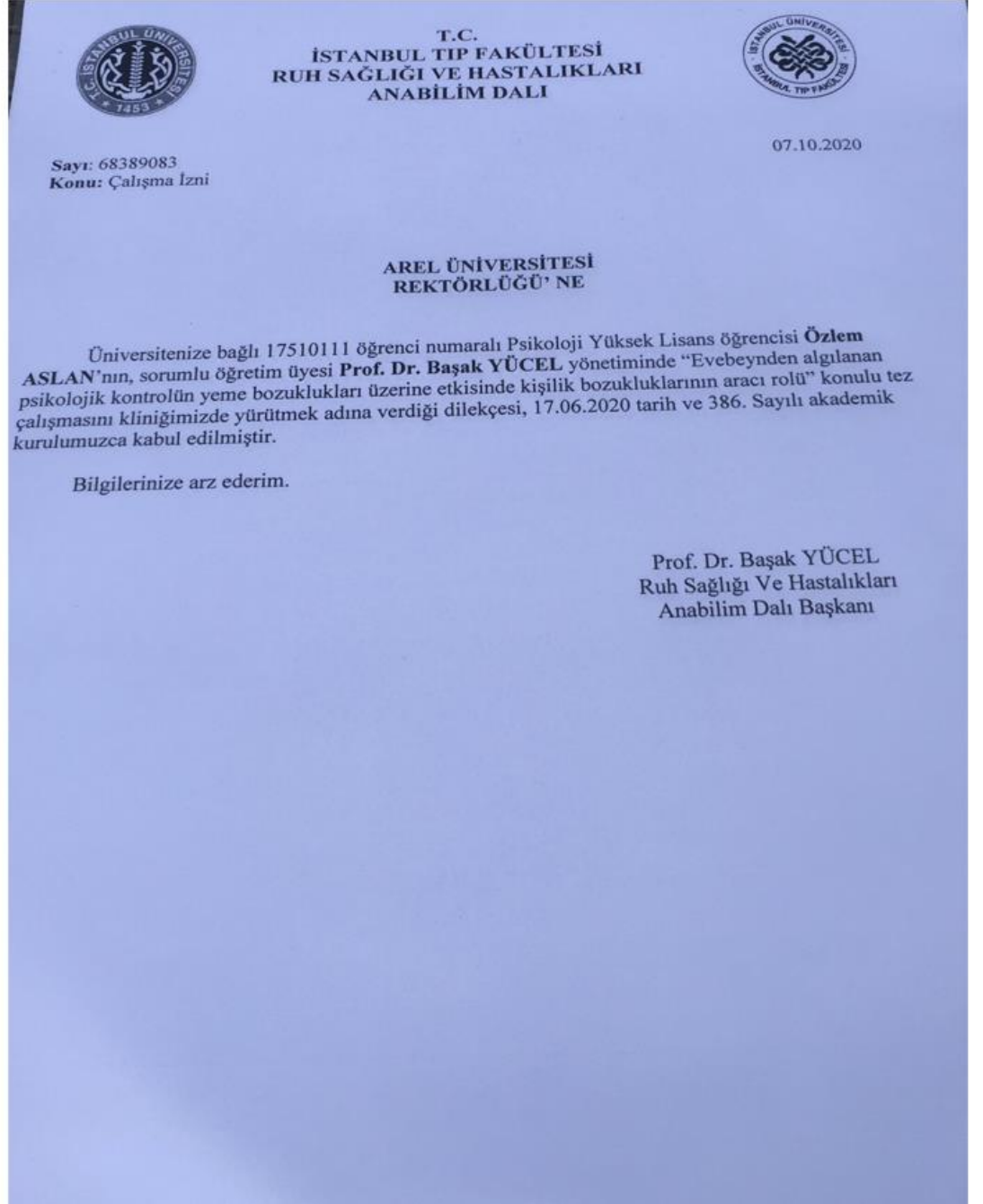
Bilgi için: Betül NİŞANCI
Unvan: Uzman Yardımcısı
Tel No: 0 (850) 850 27 35

KARARLAR

KARAR NO-01: Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Psikoloji yüksek lisans programı öğrencisi **Özlem ASLAN**’ın “Ebeveyn Den Algılanan Psikolojik Kontrolün Yeme Bozuklukları Üzerine Etkisi ve Kişilik Bozukluklarının Bu İlişkideki Aracı Rolü” isimli çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmeler sonucunda; öğrenci **Özlem ASLAN**’ın çalışmasının, raportöründe görüşü doğrultusunda etik ilkelere uygun olduğuna katılanların oy birliği ile karar verildi.

7.2 EK-2 İstanbul Üniversitesi Akademik Kurul Kararı

7.3 EK-3 Onam Formu

GÖNÜLLÜ KATILIMCI'NIN AYDINLATILDIĞINI VE BİLGİLENDİRİLDİĞİNİ GÖSTERİR ONAY VE ONAM FORMU

1. Bölüm: AYDINLATMA

Ebeveynden algılanan psikolojik kontrolün yeme bozuklukları üzerine etkisinde kişilik bozukluklarının aracı rolünü ortaya koymak amaçlı bir çalışma yapıyoruz. Bu çalışmayı İstanbul Arel Üniversitesi Psikoloji Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi kapsamında Dr. Öğr. Üyesi Halis ÖZERK'in danışmanlığında yürütülüyor. Bu çalışmaya aşağıda detaylarından bahsedeceğimiz hususlar çerçevesinde katılmanızı öneriyoruz. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğundan onayınızı almak istediğimiz bu çalışmaya katılıp katılmamakta özgür olduğunuzu belirtmek isteriz. Kararınızı vermeden önce çalışma hakkında sizi bilgilendirmek istiyoruz.

İşbu formda yer alan bilgilendirmeleri/aydınlatmaları okuyup anladıktan sonra, bu çalışmaya katılmayı isterseniz formu imzalayınız. Bu çalışmaya katılmayı reddedebilirsiniz. Çalışmaya katılmayı talep etmemeniz halinde size uygulanan tedavide herhangi bir değişiklik olmayacaktır. Yine çalışmanın herhangi bir aşamasında onayınızı çekme hakkına da sahipsiniz.

Yukarıda bahsedilen çalışma konusu ile ilgili olarak size demografik bilgi formu, psikolojik kontrol ölçeği, coolidge eksen II envanteri ve rezzy yeme bozuklukları ölçeği uygulanacağını öncelikle ifade etmek isteriz. Katılmayı talep edeceğiniz bu çalışmada yapılan tüm ölçek uygulamaları için sakın ve gizliliğinizin korunacağı uygun bir ortam sağlanacaktır. Katılmayı talep ettiğiniz ölçek uygulamasının en az bir buçuk saat sürmesini öngörmekteyiz. Bu ölçeklerde yer alan maddeleri kendi başınıza doldurmanız/işaretlemeniz gerekmektedir. Uygulama/çalışma fiziksel gayret gerektirmemektedir. Katılmayı talep ettiğiniz çalışma süresince, görüşmeye ara vermek ya da sonlandırmakta özgür olduğunuzu bir kez daha hatırlatmak isteriz.

Katılmış olduğunuz bu çalışma için tarafınıza gönüllülük esasları çerçevesinde herhangi bir ücret ödenmeyeceği gibi tarafınızdan da herhangi bir ücret talep edilmeyecektir. Aynı zamanda bu çalışmanın sosyal güvenlik haklarınız ve gördüğünüz/göreceğiniz tedavinin masraflarının da işbu çalışma ile ilgili olmadığını belirtmek isteriz.

Bu çalışma kapsamında elde edilen kayıtlar/bilgiler/sonuçlar, isminiz belirtilmeden anonim bir şekilde bilimsel nitelikte yayınlarda kullanılabilecektir. Talep edildiğinde bu bilgiler etik kurul ve diğer resmi makamlarla paylaşılabilecektir. Çalışma sonucunda ulaşılan kayıtlar/bilgiler/sonuçlar hiçbir şekilde çalışma amacı dışında kullanılmayacak ve bunlar başka kişi/kurum/kuruluşla da paylaşılmayacaktır.

- **Yapılacak çalışmanın getireceği olası riskler:** Katılmış olduğunuz çalışmanın sizin için doğuracağı herhangi bir riski yoktur.
- **Yapılacak çalışmanın getireceği olası yararlar:** Katılmış olduğunuz bu çalışma, size daha öncesinde uygulanmış ve uygulanacak olan tedaviye yenilikler ve bir takım gelişmeler getirebilecek olması nedeniyle fayda sağlayacaktır.

2. Bölüm: KATILIMCININ BEYANI

Ebeveynden algılanan psikolojik kontrolün yeme bozuklukları üzerine etkisinde kişilik bozukluklarının aracı rolü hakkında bir çalışma yapılacağı belirtilerek, bu çalışma ile ilgili yukarıdaki bilgiler bana aktarıldı. Bu bilgilerden sonra bu çalışmaya “katılımcı” olarak davet edildim.

Eğer bu çalışmaya katılmayı talep edersem, tez yürütücüsü ile aramda kalması gereken bilgilerin gizliliğine bu çalışma sırasında büyük özen ve saygı ile yaklaşılabileceğine biliyorum. Çalışma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin ihtimamla korunacağı konusunda bana yeterli bilgi ve güven verildi.

Çalışmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden araştırmadan çekilebileceğimi biliyorum.

Bu çalışmada elde edilecek bilgilerin/kayıtların/sonuçların resmi kurumlar/kuruluşlar ve etik kurullar tarafından gerekirse incelenebileceği konusunda bilgilendirildim.

Bu çalışma için bana herhangi bir ücret ödenmeyeceğini biliyorum.

Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için tez yürütücüsü olan Özlem ASLAN ile uzantılı elektronik posta adresi ile iletişime geçebileceğim.

Bu çalışmaya katılmak zorunda değilim ve katılmayabilirim. Çalışmaya katılmam konusunda zorlayıcı bir davranışla karşılaşmadım. Eğer katılmayı reddedersem, bu durumun bana herhangi bir olumsuz yansıması olmayacağını biliyorum.

Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anladım. Belli bir düşünme süresi sonunda bu çalışmaya “katılımcı” olarak katılma kararını aldım. İki sayfadan oluşan imzalı bu form kâğıdının bir kopyası bana da verildi. ___ / ___ / ___

Katılımcı'nın

Katılımcı ile Görüşen Tez Yürütücüsünün

Adı ve Soyadı:

Adı Soyadı:

İmza:

İmza:

Katılımcı'nın Varsa Kanuni Temsilcisi'nin

Adı ve Soyadı:

İmza:

7.4 EK-4 Demografik Bilgi formu

Demografik Bilgi Formu

1. Yaşınız:

2. Cinsiyet:

Kadın

Erkek

Diğer

3. Öğrenim Durumunuz:

Okur-yazar

İlkokul

Lise

Yüksek Okul/Üniversite

Lisans

üzeri

4. Yetiştirdiğiniz aile tipi:

Çekirdek Aile(Anne-Baba-Kardeşler)

Geniş Aile (anne-baba-kardeşler-akrabalar)

Yuva (Sosyal Kurumlar)

Diğer (Parçalanmış aile)

5. Annenizin öğrenim durumu:

Okuryazar değil

Okur-yazar

İlköğretim

Ortaöğretim

Lise

Yüksekokul

6. Babanızın öğrenim durumu:

Okuryazar değil

Okur-yazar

İlköğretim

Ortaöğretim

Lise

Yüksekokul

7. Ailenizde diyet yapan biri var mı? Evet Hayır
Evet ise kim:

8. Yoğun aktivite gerektiren uğraşlarınız var mı?

Spor

Dans

Egzersiz

Diğer

9. Kilo memnuniyeti:

Çok memnunum
değilim

Memnunum

Memnun değilim

Hiç memnun

10. Diyet yapma sıklığı:

Daima

Çok sık

Sık sık

Bazen

Nadiren

Hiçbir

zaman

11. Kiloyu korumak için çaba harcama durumu: Evet Hayır

12. Daha önce bir psikiyatristten/psikologdan yardım aldınız mı? Evet Hayır

13. Yeme sorunu ile ilgili bir teşhis aldınız mı?

Evet

Hayır

Evet ise belirtiniz:

14. Medeni Durumunuz:

Evli

Bekar

Boşanmış

15. Mesleğiniz (yazınız):

16. Boyunuz:.....

Kilonuz:.....

7.5 EK-5 Psikolojik Kontrol Ölçeği

ANNEM					BABAM			
Hiç yapmaz	Bazen yapar	Sıklıkla yapar	Her zaman yapar	Aşağıda Anne ve Babanızın sizinle olan ilişkisinde var olabilecek bazı davranışları yer almaktadır. Lütfen bu davranışların anne ya da babanız için ne oranda geçerli olduğunu size uyan sayıyı işaretleyerek belirtiniz. Her bir ifadeyi önce anneniz için düşünün ve solda yer alan sütunlarda size uyan seçeneği işaretleyin, daha sonra her bir ifadeyi babanız için düşünün ve aynı şekilde sağ tarafta size uygun seçeneği işaretleyin	Hiç yapmaz	Bazen yapar	Sıklıkla yapar	Her zaman yapar
1	2	3	4	1.Eğer onu utandıracak bir şey yaparsam, beni görmezden gelmeye çalıştığı olur	1	2	3	4
1	2	3	4	2.Bazı şeyleri onun gibi düşünmediğimde bana soğuk davrandığı olur	1	2	3	4
1	2	3	4	3.Yapmamam gerektiğini düşündüğü bir şeyi yaptığında bana kendimi suçlu hissettirdiği olur	1	2	3	4
1	2	3	4	4.Beni başkalarının (arkadaşlarının) önünde utandırdığı olur	1	2	3	4
1	2	3	4	5.Ailedeki problemler yüzünden beni suçladığı olur	1	2	3	4
1	2	3	4	6.Eğer onu kıracak bir şey yaparsam, gönlünü alıncaya kadar benimle konuşmadığı olur	1	2	3	4
1	2	3	4	7.Beni aşağılayıp, küçük düşürdüğü olur (aptal işe yaramaz vb. olduğumu söylediği zamanlar)	1	2	3	4
1	2	3	4	8.Beni bir başkasıyla haksız yere karşılaştırdığı olur (kardeşimle ya da kendi çocukluğuyla)	1	2	3	4
1	2	3	4	9.Beni eleştirirken geçmişte yaptığım hataları dile getirdiği olur	1	2	3	4
1	2	3	4	10.Bir birey olarak bana saygı duymadığı olur (konuşmama izin vermediği, diğerlerini bana tercih ettiği zamanlar)	1	2	3	4
1	2	3	4	11.Ben konuşurken sözümü kestiği olur	1	2	3	4
1	2	3	4	12.Bazen odama izinsiz girip, çantamı ve eşyalarımı karıştırdığı olur	1	2	3	4
1	2	3	4	13.Benden çok fazla şey beklediği olur (okulda başarılı olma, iyi insan olma vb)	1	2	3	4
1	2	3	4	14.Ne zaman bir şey anlatmaya çalışsam konuyu değiştirdiği olur	1	2	3	4
1	2	3	4	15.Beni yok saydığı olur (beni bırakıp yürüyüp gittiği, beni dikkate almadığı zamanlar)	1	2	3	4
1	2	3	4	16.Herhangi bir şey hakkındaki hislerimi ve düşüncelerimi değiştirmeye çalıştığı olur	1	2	3	4

7.6 EK-6 Coolidge Eksen II Envanteri

Coolidge Axis II Inventory+

Coolidge Axis II Inventory – Plus Türkçe Form
CATI+TR

Bu kitapçıkta kendinizi nasıl gördüğünüzü tanımlayan çeşitli durumlar bulacaksınız. Bu durumların bazıları size **“Kesinlikle Doğru”**, bazıları **“Kesinlikle Yanlış”**, bazıları ise bu iki durumun arasında ve **“Doğruya Yakın”** ya da **“Yanlışla Yakın”** olarak görünecektir.

Aşağıdaki cümlelerde belirtilen durumlarla ilgili olarak size en doğru gelen cevabı işaretlemeniz ve hiçbir soruyu atlamamanız gerekmektedir. Size tam olarak uymayan cevaplar içinse lütfen size en yakın cevabı seçiniz.

Her bir cümleyi dikkatli bir şekilde okuyun.

Dört cevap içinden size en uygun olanı örnekte olduğu gibi işaretleyin:

Örnek İşaretleme:

0.	İşe yürüyerek giderim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlışla Yakın (YY)	Doğruya Yakın (DY) 	Kesinlikle Doğru (KY)
----	------------------------	------------------------	---------------------	--	-----------------------

Tarih: .../...../ 201.

YAŞ:

CİNSİYET: ☐ Kadın ☐ Erkek

MEDENİ DURUM: ☐ Bekar ☐ Evli ☐ Ayrılmış ☐ Eşi Vefat Etmiş

EĞİTİM DURUMU: ☐ İlkokul-Ortaokul-İlköğretim ☐ Lise ☐ Üniversite

MESLEK:

EKONOMİK DURUM: ☐ Düşük ☐ Orta ☐ Yüksek

Yazdığınız eli işaretleyin: ☐ Sağ ☐ Sol ☐ Her ikisi de

Daha önce hiç psikolojik veya psikiyatrik yardım aldınız mı? ☐ Evet ☐ Hayır

Psikolojik veya psikiyatrik yardım ihtiyacı hissediyor musunuz? ☐ Evet ☐ Hayır

1

1.	Pek çok insanla konuşabileceğim faaliyetleri severim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
2.	Son birkaç yılda pek çok farklı işte çalıştım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
3.	İnsanlar beni hoş birisi olarak görür.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
4.	Seksi görünmeyi ya da seksi davranmayı severim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
5.	15 yaşından önce, çok yalan söyleyen biriydim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
6.	Duygularım çok fazla değişmez.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
7.	Sordukları sorulara cevap veremeyebileceğim için insanların yanında sessiz kalırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
8.	Tutuklanmama yol açabilecek şeyler yapmaktan korkarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
9.	Çoğu zaman kendimi rahat hissedirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
10.	Son birkaç yıl içinde en azından bir kavgaya karıştım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
11.	İnsanların beni seveceklerinden emin olmadıkça onlarla yakınlaşmak istemem.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
12.	Eleştirilmek ya da birisi tarafından sevilmemek beni kolaylıkla incitir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
13.	Yoğun fakat dengesiz ilişkiler kurmaya meyilliyimdir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
14.	Son birkaç yıldır hafızamın kötüleştiğini düşünüyorum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	
15.	Genellikle duygularımı ve hassas hislerimi belli etmem.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle Doğru (KD)	

16.	Önemsiz kararlar vermeden önce diğer insanlardan tavsiye ya da onay alırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
17.	Tanıdığım biri alkol ya da uyuşturucu problemim olduğunu düşünüyor.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
18.	15 yaşından önce, birden fazla kavgada sopa, taş, kırık şişe, bıçak veya tabanca gibi aletler kullandım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
19.	Başkalarının yardımı olmadan hayatımı sürdürebilirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
20.	Bazı insanlar işimi çok fazla şansa bıraktığımı söylerler.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
21.	Birşeylere karar verme konusunda hergün zorlanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
22.	İnsanlar beni eleştirdiğinde neredeyse hiç kızmam.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
23.	Ailem de dahil, insanların bana yakın olmasından hoşlanmam ve bunu istemem.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
24.	Mükemmel olma isteğim bir işi zamanında bitirmemi engeller.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
25.	Genelde insanların beni kullanacağını ya da bana zarar vereceğini düşünmem.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
26.	Hayatı heyecan verici bulurum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
27.	İnsanlar beni kızdırır.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
28.	Yapılması gereken şeyleri erteleyerek zamanımı boşa harcamam.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
29.	Aşık olduğumda, genellikle incinen taraf ben olurum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

30.	Yakınlarımdan hiç kimseye şiddet uygulamadım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
31.	Televizyon veya radyoda, insanlar bana hitaben ya da benim hakkımda konuşuyorlarmış gibi hissedirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
32.	Önemli kararlarımın çoğunu başkaları verir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
33.	Kötü duygular hissettiğim, başarısız olduğum veya suistimal edildiğim yerler ya da insanlar seçtim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
34.	İnsanlar işime veya çalışmaya aşırı düşkün olduğumu söylerler.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
35.	Tüm kredi ve borçlarımı öderim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
36.	Diğer insanlara fazla bağımlı olduğumu düşünüyorum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
37.	Birçok insanla bir arada olabildiğim şeyleri yapmaktan hoşlanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
38.	Bazı işleri yapabilecek becerim olsa bile o işleri biteremem.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
39.	A Milli futbol takımında kaptanlık yaptım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
40.	15 yaşından önce, en az bir kere gece evden kaçtım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
41.	Dinlenme vakitlerimi veya boş zamanlarımı dolu dolu geçirmek için plan yapmayı severim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
42.	15 yaşından önce, yumruk yumruğa kavgaları başlatan sıklıkla ben olurdum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
43.	İnsanlar benim onlardan istediğim	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

kadar bana sadık
değiller.

44.	Çoğu zaman kim olduğumu merak ederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
45.	İnsanlar beni güçlü biri olarak görür.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
46.	15 yaşından önce,birden çok kez hırsızlık yaptım (marketten birşey çalma ya da sahtecilik gibi).	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
47.	Okuduğumu anlamakta güçlük çekerim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
48.	Evde ya da işte çalışırken yeteri kadar takdir alırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
49.	İnsanların nerede yaşayacağım ya da ne iş yapacağım gibi hayatımla ilgili önemli kararlar almalarına nadiren izin veririm.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
50.	Beni bir şekilde etkisi altına almak , bana zarar vermek ya da beni mahvetmek isteyen insanlar olduğunu düşünüyorum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
51.	Bir sonraki işimi ayarlamadan birden fazla işten ayrıldığım oldu.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
52.	İnsanlar arkamdan benim hakkımda konuşurlar.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
53.	Bir işe başlamadan önce, o işle ilgili küçük detayları ve o işle ilgili listeleri yada programları kafama çok takarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
54.	Ortalama bir insandan daha becerikli ve yetenekli olduğumu düşünüyorum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

55.	Oldukça çabuk üzülebilirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
56.	Yalnız kalmamak için çok uğraşırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
57.	İş ortamındaki ve iş dışındaki arkadaşlarıma neredeyse her zaman güvenirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
58.	İstemediğim bir şeyi yapmam istendiğinde asık suratlı ya da alıngan olmaya başlarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
59.	Başkalarının mülküne bilerek yakmak veya yıkmak gibi bir zarar vermedim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
60.	Hedeflerimi çok yüksek tuttuğum için bir işi bitiremediğim çok olur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
61.	Kıskanç bir insanım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
62.	İşleri halletmek konusunda aceleci biriyimdir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
63.	Bir insanı haketse bile toplum içinde hiçbir zaman aşağılamam ya da utandırmam.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
64.	Yoğun duygular yaşarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
65.	Onları tanımıyor olsam bile insanların yanında çok rahatımdır.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
66.	Gülmeyi ve komik olmayı severim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
67.	İnsanlar beni cinsel olarak çekici bulduğunda gerilirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
68.	Kendimi çoğu zaman işe yaramaz ve çaresiz hissederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

69.	İnsanlar benden hoşlanmazlarsa çok rahatsız olurum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
70.	15 yaşından önce, kötü biriydim ve insan ya da hayvanların canını yakardım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
71.	Belirli bir hedefim, bir seyahat planım ya da işim olmadan seyahat ettiğim oldu.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
72.	Yanlış birşey söylerim ve aptal durumuna düşerim diye insanların yanında sessiz kalırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
73.	Paramı harcamakta veya cinsellikte, uyuşturucu kullanmakta, market hırsızlığında, hızlı araba kullanmada ya da tıknırcasına yemek yeme konusunda oldukça pervasız davrandığım oldu.(Bunlardan en az ikisinde)	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
74.	Diğer insanlardan yardım almadan birşeyler hakkında tek başıma karar vermekten zevk alırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
75.	Bence insanlar iyi görünüşe yeterince önem vermiyorlar.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
76.	Sanırım benim için çocukken suç işlemiş biridir, diyebilirsiniz.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
77.	Diğer insanlardan daha sakiniyimdir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
78.	Yalnızken kendimi çaresiz ve gergin hissederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
79.	İnsanlar benimle konuştuklarında sanki mırıldanıyorlarmış gibi gelir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

80.	İlgi odağı olmamak beni gerçekten rahatsız eder.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
81.	Beni sevmeyeceklerinden korktuğum için hatalı bile olsalar insanlara karşı çıkmam.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
82.	Beni sinirlendirmek zordur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
83.	İyi görünüşlü olmak benim için önemli değildir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
84.	Sualtı Taarruz Komutanlığı'nda komandoydum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
85.	Gerçekten istediğin şeyi elde etmek için bazen insanları ezmen ya da incitmen gerektiği, hayatın bir gerçeğidir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
86.	Kendimden pek emin değilim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
87.	İnsanlara genellikle benim işleri benim yapılmasını istediğim şekilde yapmalarını söylerim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
88.	İnsanların sırf beni sinir etmek için uğraştıklarını düşünürüm.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
89.	İnsanlar asi biri olduğumu düşünür.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
90.	Bazen istemediğim bir işi yaparken yavaş çalışırım ya da o işi kötü yaparım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
91.	Aileme ve iş arkadaşlarıma güzel şeyler söylemekten çekinmem.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
92.	Himayemde olan birini kontrol etmek için ona kötü davrandığım olmuştur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

93.	Biriyle cinsel ilişkiye girme isteğim ya çok azdır ya da hiç yoktur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
94.	Çok sayıda arkadaşım var.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
95.	15 yaşından önce okulu sık sık kırdım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
96.	Dışarı çıktığım zaman ilginç, vahşi ve etkileyici gözükmemden hoşlanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
97.	Hiçkimseyi benimle cinsel ilişkiye girmesi için asla zorlamadım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
98.	Başıma iyi bir şey geldikten sonra kendimi genellikle kötü ya da suçlu hissedirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
99.	Gerçekte var olmayan bir gücün ya da bir insanın varlığını hissettiğim oldu.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
100.	Kendimi başına buyruk biri olarak görürüm.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
101.	Bir aydan uzun bir süre belli bir adresim olmadan yaşadım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
102.	Çoğu zaman insanlara güvenilmesi gerektiğinden fazla güvenirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
103.	Hiç kimseyi gasp etmedim ya da soymadım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
104.	Kızarak,ağlayarak ya da sinirlenerek insanların önünde mahcup olmaktan korkarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
105.	Ruh halim oldukça hızlı değişir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
106.	Kelimeleri kötü telaffuz ederim ya da basit kelimeleri	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

	doğru söylemekte zorlanırım								
107.	Bir işi kendi başıma başlatmakla ilgili problem yaşamam.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	
108.	İnsanlar bana soğuk biri olduğumu söyler.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	
109.	Özel bir insan olduğumu hissedirim ve bunun farkedilmesini hak ederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	
110.	Birilerinin beni yalnız bırakmasından çok korkarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	
111.	Doğru yapmayacakları için işleri başkalarının yapmasına izin vermek hoşuma gitmez .	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	
112.	Bana kötü bir söz söylediklerinde veya beni incittiklerinde insanları çabuk affederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	
113.	İnsanların benden aşırı isteklerde bulundukları duygusuna nadiren kapılırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	
114.	Bazen insanların ya da hayvanların acı çekmesi beni gülümsetir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	
115.	İnsanların benim hakkımda söylediği ne iyi ne de kötü şeyler umrumda olmaz.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	
116.	İnsanlar yaptığım ya da söylediğim şeylerin ya da görünüşümün tuhaf , sıradışı ya da acayip olduğunu düşünebilir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	
117.	İnsanları bir şekilde kızdırır ya da üzerim, sonra da bundan dolayı kendimi kötü	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru	

hisseder ve utanç
duyarım.

118.	Çok yalan söylerim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
119.	Yeni ve riskli şeyleri severim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
120.	Beni gıcık etmek zordur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
121.	Günlük şeylerin isimlerini hatırlamakta zorlanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
122.	İnsanlara kendimi sevdirebilmek için çirkin şeyler yaptığım ya da kendimi küçük düşürdüğüm olmuştur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
123.	İnsanlarla selamlaşırken onlara sarılmayı severim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
124.	Problemlerimin özel olduğunu ve ancak özel biri tarafından anlaşılabilirliğini düşünürüm.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
125.	Başkalarına sır vermek beni tedirgin eder çünkü söylediğim şeylerin aleyhime kullanılmasından korkarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
126.	Yapmam gereken şeyleri yapmayı sıklıkla unuturum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
127.	Hak ettiğini düşünürsem birini incitmek için yalan söyleyebilirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
128.	Ailemin dışında hiç yakın arkadaşım yoktur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
129.	İnsanlar ne anlatmaya çalıştığımı anlamıyorlar.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

130.	Tatil gibi iyi vakit geçirmemi sağlayacak birçok fırsatı geri çevirdiğim oldu.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
131.	Hayatımda birden çok sefer kendimi öldüreceğimi söylediğim ya da bunu denediğim oldu.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
132.	Yeni bir telefon numarası gibi bir şeyleri hatırlamakta zorlanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
133.	Birçok kez öfke nöbeti geçirdim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
134.	Çok başarılı, güçlü ya da akıllı olmayı hayal ettiğim çok olur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
135.	İnsanlar ince eleyip sık dokuyan biri olduğumu söyler.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
136.	Biri tarafından aşağılandığımda ya da hakarete uğradığımda ona hemen saldırır ya da öfkemi gösteririm.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
137.	Ben bir işi iyi yaptığımı düşünürken , başkaları bana o işi kötü yaptığımı söylerler.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
138.	İstediğim şeyleri yaptırabilmek için insanları asla korkutmam.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
139.	Kendimi diğer insanlardan farklı veya onlara uzak bulurum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
140.	İyi vakit geçirirken bunu belli etmeyi severim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
141.	Bir yıldan fazla bir süre boyunca bir kişiye cinsel açıdan sadık kaldığım olmuştur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

142.	Cesurum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
143.	Öfkem kolayca kontrolden çıkar.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
144.	Bir çocuğu incitmek, ihmal etmek ya da ona kötü davranmakla hiç suçlanmadım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
145.	Asla kötü bir ebeveyn olmadım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
146.	Güzel olmayı, harika bir vücuda sahip olmayı ya da mükemmel aşkı bulmayı hayal ettiğim çok olur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
147.	Bir yere gitmeye çalışırken kolayca kaybolurum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
148.	Yakın bir arkadaş kaybettüğimde kendimi yıkılmış veya çaresiz hissederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
149.	Diğer insanlardan özel ilgi ve muamele görmeyi ya hak ederim ya da bunu elde etmeyi başarırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
150.	Kendimi duygularını iyi kontrol edebilen biri olarak görürüm.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
151.	Eşimin ya da sevgilimin sadakatini sorgularım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
152.	İnsanların bana daha fazlasını yapabileceğini söylemelerinden hoşlanmam.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
153.	Karı-koca , oğul-kız gibi yakın bir ilişkide, karşımdakinin özgür iradesiyle davranmasını severim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

154.	Bazı insanların benim çok farklı davrandığımı düşündüklerinden şüpheleniyorum. Örneğin,garip, tuhaf ya da aptal olduğumu düşünüyor olabilirler.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
155.	Geçmişte sadece bana iyi davranan ya da beni önemseyen insanları severdim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
156.	Ne söyleyeceğimi sıklıkla unuturum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
157.	Duygularım çok hızlı değişir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
158.	Sırtımın sıvazlanmasından, iyi sözler işitmekten ve övgüler almaktan hoşlanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
159.	Karşılığında bir şey elde edecek olmasam bile insanlara hediye ya da para vermekten zevk alırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
160.	İnsanlar bana payıma düşen işi yapmadığımı nadiren söylerler.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
161.	Şiddet, silah, dövüş sanatı, yaralama ya da işkence içeren hikaye ya da filmleri severim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
162.	Benden talep etmemelerine rağmen insanlar için çok çaba harcadım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
163.	Net düşünmekte zorlanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
164.	İnsanların beni bencil olmakla suçladığı olmuştur. Biri benimle olan randevusunu herhangi bir nedenle iptal ettiğinde çok kızarım ve şaşırırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
165.		Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

166.	Hiçbir hatıra değeri olmasa bile eski ya da değersiz şeyleri saklarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
167.	Patronlar gibi otorite konumunda olan insanları eleştirmeye meyilliyimdir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
168.	Kendi ilerlemem pahasına bile olsa diğer insanların ilerlemesine yardım ederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
169.	Tat ya da koku duyumda bir değişiklik olduğunu fark ettim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
170.	Bana konuşma şeklimin tuhaf ya da anlaşılmasız olduğunu söylediği oldu.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
171.	Başarılı insanları çok kıskanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
172.	Hayatta yaptıklarımla büyük gurur duyuyorum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
173.	Denge sorunun var. (Sık sık düşerim, kolay sendelerim, sakarım, eşyaları düşürürüm)	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
174.	İstediğim şeyi hemen elde edemezsem çok hayal kırıklığına uğrarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
175.	Kendimi çok sık boşlukta ya da kötü hissetmem.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
176.	İnsanlardan özel ilgi görmek ve olumlu sözler işitmekten hoşlanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
177.	Alkol veya uyuşturucu problemim yüzünden başımın belaya girdiği olmuştur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
178.	Gerçekte varolmayan sesler duyarım ya da birşeyler görürüm.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

179.	Fiziksel kavgalara girmemeye çalışırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
180.	Zihnimde ters giden birşeyler olduğunu düşünüyorum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
181.	İhtiyacım olsa bile başkalarından yardım ya da öğüt almayı genellikle reddederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
182.	Birini incittiğimde ya da birine kötü davrandığımda kendimi iyi hissederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
183.	Kara kediye,13 sayısının uğursuzluğuna inanmak gibi batıl inançlarım var .	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
184.	Kehanette bulunmak, zihin okumak , altıncı his gibi özel güçlere sahip olduğumu düşünüyorum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
185.	Diğer insanların sahip olduğu başarılar keşke benim olsa.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
186.	Para ya da zevk için insanları dolandırdığım ya da aldattığım oldu..	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
187.	Yeni bir şey yapmadan önce yaşayabileceğim sorunlarla ilgili çok fazla endişem olur.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
188.	Birden çok kez duvara yumruk atma veya bileklerimi kesme gibi kendime zarar verici davranışlarda bulunduğum oldu.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
189.	Birşeyi yapmaya başlamadan önce, herşeyin düzenli ve bir arada olmasını severim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
190.	Karar vermeyi erteler ya da geciktiririm.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

191.	Hazır olmak için çok zaman harcadığımdan işleri vaktinde bitirmekte sıkıntı yaşıyorum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
192.	Kendim ve başkaları için çok yüksek ahlaki değerler koyarım ve işleri doğru yapmanın yollarını belirlerim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
193.	Dışarı çıktığımda insanların beni farketmesi hoşuma gider.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
194.	İnsanlara güvenmemeye meyilliyimdir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
195.	Kendi kendime sık sık yüksek sesle konuşurum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
196.	Marmara Denizi'ni yüzererek geçtim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
197.	İnsanlar beni sık sık hayal kırıklığına uğrattır.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
198.	Son zamanlarda kendimi öldürecekmişim gibi hissettiğim oldu.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
199.	Baş ağrılarım var.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
200.	Rüya ya da hayallerim beni rahatsız ediyor.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
201.	Başkaları etrafımdayken kendimi beceriksiz hissederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
202.	Çoğu zaman mutsuzum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
203.	Bir arkadaşımı kaybettimde hemen başka bir arkadaş arayışına girerim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
204.	Bana değişmeyeceğimin ya da inatçı olduğumun söylendiği oldu.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

205.	Kendimi değersiz hissederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
206.	Diğer insanlardan daha iyiymişim gibi davrandığımı söyleyenler oldu.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
207.	Kendimi çok fazla aşağılarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
208.	Başkalarına kolayca kanarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
209.	Çok endişelenirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
210.	Çok sayıda yakın arkadaşım var.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
211.	Yemekle ilgili problemim var.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
212.	Beni rahatsız eden bir anım var.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
213.	Bazen kendimi gerçekdışı ya da rüyadaymışım gibi hissedirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
214.	Pek çok fiziksel şikayetim var.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
215.	İnsanları kötü bir biçimde yargılamaya meyilliyimdir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
216.	Yeni öğrendiğim şeyleri unuturum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
217.	Çoğu zaman kendimi suçlu hissedirim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
218.	Baş dönmelerim var.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
219.	Hayatta payıma düşenden daha çok sorun yaşadım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
220.	Stres altındayken , gerçek değilmiş gibi, garip ya da tuhaf hissetmeye başlarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
221.	Herşeyin kötüye gideceğini düşünüyorum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

222.	Birine kızdıktan sonra, üzülür ve af dilerim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
223.	“İyi şeylerin ömrü uzun olmaz” sözüne inanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
224.	Hayattan pek zevk almam.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
225.	Diğer insanlar kadar iyi değilim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
226.	Bulmaca çözmekte çok iyiyimdir.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
227.	Detaylara dikkat etmekte başarısızım ve dikkatsizce hatalar yaparım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
228.	Birşeye dikkatimi vermekte zorlanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
229.	İnsanlar benimle konuşurken onları dinleyemiyorum.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
230.	Talimatlara uyma konusunda sıkıntı yaşarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
231.	Görev ve etkinlikleri düzenlemekte zorluk çekerim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
232.	Çok fazla düşünme gerektiren işlerden kaçınırım veya bu işlerden hoşlanmam.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
233.	İşleri tamamlamak için gerekli olan araç-gereçleri kaybederim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
234.	Dikkatim kolayca dağılır.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
235.	Unutkanım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
236.	Olduğum yerde sürekli kıpırdanırım. Örneğin, sürekli ellerimi veya ayaklarımı oynatırım ya da koltuğumda sallanırım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
237.	Sakin oturamam.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

238.	Yerinde duramayan biriyim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
239.	İnsanlar yüksek sesle konuştuğumu söyler.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
240.	Fazla enerjim var ve çok nadiren sessiz ve sakinim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
241.	İnsanlar çok konuştuğumu söyler.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
242.	Diğer insanlar sorularını sormayı bitirmeden pat diye cevap veririm.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
243.	Sıramı beklemede ya da kuyrukta beklemede sıkıntı yaşarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
244.	İnsanlar konuşurken sözlerini keserim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
245.	Henüz okumuş olduğum bir telefon numarasını aklımda tutmakta problem yaşarım	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
246.	Yabancı kelimeleri öğrenmede büyük sıkıntı yaşarım.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
247.	Yeni tanıştığım insanların isimlerini hatırlamada zorluk çekerim.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
248.	İnsanlar sık sık bana aynı hikayeyi onlara daha önce de anlattığımı söylerler.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
249.	Sanırım vücudum kusurlu ya da bir şekilde yetersiz.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru
250.	Kabuslar veya uykuya dalamama gibi bir uyku problemim var.	Kesinlikle Yanlış (KY)	Yanlış (YY)	Yakın	Doğruya (DY)	Yakın	Kesinlikle (KD)	Doğru

7.7 EK-7 REZZY Yeme Bozuklukları Ölçeği

REZZY Yeme Bozuklukları Ölçeği

1. Rahatsız edici şekilde tok hissettiğiniz için kendinizi kusturuyor musunuz?
Evet Hayır
2. Ne kadar yediğiniz konusunda kontrolü kaybettiğiniz için endişeleniyor musunuz?
Evet Hayır
3. Son zamanlarda üç ayda altı kilogramdan fazla zayıfladınız mı?
Evet Hayır
4. Başkaları çok zayıf olduğunuzu söylediği halde şişman olduğunuza inanıyor muydunuz?
Evet Hayır
5. Yemeğin hayatınıza hükmettiğini düşünüyor musunuz?
Evet Hayır